

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ & ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (MBA)

Διπλωματική εργασία

Επίδραση λογιστικών πληροφοριών στα
αποτελέσματα των οικονομικών
καταστάσεων, η περίπτωση των μη
εισηγμένων

της

ΣΤΑΜΑΤΙΑΣ ΡΗΓΑΚΗ

Επιβλέπων Καθηγητής: Ιωάννης Ν. Σώρρος

Πειραιάς

Δεκέμβριος 2012

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ - ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Για να μπορέσει να διενεργηθεί και να ολοκληρωθεί η παρούσα διπλωματική εργασία κρίθηκε αναγκαία η συμβολή ορισμένων ανθρώπων στους οποίους αισθάνομαι την ανάγκη να εκφράσω τις ευχαριστίες μου.

Καταρχήν, θέλω να ευχαριστήσω τον επιβλέπων καθηγητή μου κ. Ιωάννη Σώρρο για την δυνατότητα που μου έδωσε να ασχοληθώ με ένα τόσο ενδιαφέρον θέμα. Ακόμα και για την άψογη συνεργασία που είχαμε σε όλη την χρονική διάρκεια της συγγραφής της διπλωματικής.

Επιπλέον, θέλω να ευχαριστήσω τον υποψήφιο διδάκτορα Νίκο Μπέλεση του οποίου οι παρατηρήσεις και τα σχόλια του ήταν καθοριστικά και άκρως εποικοδομητικά.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα την οικογένεια μου για όλη την στήριξη τους ηθική, ψυχολογική και οικονομική σε όλη την χρονική διάρκεια των σπουδών μου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ - ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	2
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	10
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ.....	10
1.2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ - ΧΡΗΣΤΕΣ	11
1.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ – ΕΤΗΣΙΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ	13
1.3.1. ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	13
1.3.2. ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	14
1.3.3 ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ	15
1.3.4 ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	17
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ - ΠΟΙΟΤΗΤΑ.....	17
2.1 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ –ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ.....	19
2.2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ - ΕΛΕΓΧΟΣ	19
2.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ – ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ	21
2.4. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ – ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ	22
2.5 ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ - ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ.....	23
2.5.1 ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ – ΡΟΛΟΣ	24
2.5.3 ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ - ΜΑΝΑΤΖΕΡ	24
2.5.4. ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ – ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ.....	25
2.5.5. ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ – ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ	25
2.5.6 ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ – ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ.....	26
2.5.7. ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ – ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ	27
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΠΑΡΑΠΟΙΗΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ – ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΑΤΗ.....	28
3.1. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΑΤΗ – ΟΡΙΣΜΟΣ.....	28
3.2. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΑΤΗ – ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	29
3.3. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΑΤΗ - ΕΙΔΗ	30
3.4.ΠΑΡΑΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ – ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ.....	32
3.4.1. ΔΙΟΙΚΗΣΗ - ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	33
3.4.2. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ - ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	33
3.5. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΑΤΗ - ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ	34
3.6 ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΑΤΗ – ΕΥΘΥΝΗ ΑΠΟΚΑΛΥΨΗΣ	35

3.7. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΑΤΗ – ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΞΗΣ	37
3.7.1. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΑΤΗ - ΠΙΕΣΗ.....	38
3.7.2. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΑΤΗ – ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ.....	38
3.7.3 ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΑΤΗ – ΕΞΟΡΘΟΛΟΓΙΣΜΟΣ.....	39
3.8. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΑΤΗ – ΚΙΝΗΤΡΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΝΘΑΡΥΝΣΗΣ.....	40
3.8.1 ΚΙΝΗΤΡΟ - ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ.....	40
3.8.2 ΚΙΝΗΤΡΟ - ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ.....	40
3.8.3 ΚΙΝΗΤΡΟ – ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΞΑΓΩΓΕΣ.....	41
3.9 ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΑΤΗ – ΚΙΝΗΤΡΑ ΑΠΟ ΣΥΜΒΑΤΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ.....	41
3.9.1. ΚΙΝΗΤΡΟ – ΔΑΝΕΙΑΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ	41
3.9.2. ΚΙΝΗΤΡΟ - ΑΜΟΙΒΕΣ.....	42
3.10. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΑΤΗ – ΚΙΝΗΤΡΟ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΜΕΛΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	43
3.10.1. ΚΙΝΗΤΡΟ – ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΘΕΣΗΣ.....	43
3.10.2 ΚΙΝΗΤΡΟ - ΠΡΟΑΓΩΓΕΣ	44
3.11. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΑΤΗ - ΚΙΝΗΤΡΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ	44
3.11.1. ΚΙΝΗΤΡΟ – ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	44
3.11.2. ΚΙΝΗΤΡΟ – ΜΗ ΡΕΑΛΙΣΤΙΚΟΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ	44
3.12. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΑΤΗ – ΚΙΝΗΤΡΟ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ... ..	45
3.12.1 ΚΙΝΗΤΡΟ – ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	45
ΑΝΤΙΜΟΝΟΠΩΛΙΑΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ	45
ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ.....	45
ΠΡΟΩΡΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΑΠΑΤΗΣ	46
3.13 ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ.....	46
3.13.1 ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΟΓΡΑΦΗ.....	46
3.13.2 ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΤΕΧΝΑΣΜΑΤΑ	47
ΤΕΧΝΑΣΜΑ - ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ.....	47
ΤΕΧΝΑΣΜΑ - CHANNEL STUFFING	48
ΤΕΧΝΑΣΜΑ – ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΕΣΟΔΩΝ.....	48
ΤΕΧΝΑΣΜΑ – ΕΙΚΟΝΙΚΕΣ ΠΩΛΗΣΕΙΣ	48
ΤΕΧΝΑΣΜΑ – ΕΞΟΜΑΛΥΝΣΗ ΚΕΡΔΩΝ.....	49
ΤΕΧΝΑΣΜΑ - «COOKIE JAR RESERVE»	49
ΤΕΧΝΑΣΜΑ - «BIG BET ON THE FUTURE»	50
ΤΕΧΝΑΣΜΑ – ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ	50
ΤΕΧΝΑΣΜΑ – ΑΠΑΛΛΑΓΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	51
ΤΕΧΝΑΣΜΑ – ΑΛΛΑΓΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ.....	52
ΤΕΧΝΑΣΜΑ – ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	52

ΤΕΧΝΑΣΜΑ – ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΚΑΙ ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΚΕΡΔΩΝ	53
ΤΕΧΝΑΣΜΑ – ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΠΛΗΡΩΜΗΣ ΧΡΕΩΝ	53
ΤΕΧΝΑΣΜΑ – ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ	54
ΤΕΧΝΑΣΜΑ - «SHRINK THE SHIP»	54
B' ΜΕΡΟΣ.....	55
ΕΥΡΕΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΜΗ ΕΙΣΗΓΜΕΝΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΟ ΧΑΑ	55
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	56
5.1 ALUMAN S.A.	57
5.2 ALUMINIUM THALASSINOS SA	62
5.3 EUROPA PROFIL ALUMINIO SA	64
5.4 KORONAKIS SA	68
5.5 HUSQVARNA SA	71
5.6 PROFILCO SA	73
5.7 VIOKADO SA	75
5.8 ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΑΡΑΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	77
5.8.1 ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	78
5.8.1.2 ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	78
5.8.1.3 ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	84
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ «ΠΕΛΑΤΕΣ»	85
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ «ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ»	87
5.9 ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	88
5.9.1 ΕΝΣΩΜΑΤΑ ΠΑΓΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	89
5.9.2 ΑΥΛΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	92
ΥΠΕΡΑΞΙΑ	93
5.9.3 ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	95
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ	95
5.10 ΠΑΘΗΤΙΚΟ.....	96
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ.....	96
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ – ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΛΟΓΩ ΕΞΟΔΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.....	97
ΛΟΙΠΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ.....	98
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΜΕΛΕΤΗ ΜΗ ΕΙΣΗΓΜΕΝΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	99
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	101

ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	101
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	104
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	104

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΡΑΙΑ

Η παρούσα διπλωματική με τίτλο «Επίδραση λογιστικών πληροφοριών στα αποτελέσματα των οικονομικών καταστάσεων, η περίπτωση των μη εισηγμένων», έγινε στα πλαίσια του Μεταπτυχιακού Προγράμματος του τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Πειραιώς, στηριζόμενη σε διεθνή και σε ελληνική βιβλιογραφία και αρθρογραφία.

Η εργασία χωρίζεται σε δυο μέρη.

Στο πρώτο μέρος της εργασίας γίνεται μια θεωρητική προσέγγιση του θέματος. Η ποιότητα των οικονομικών καταστάσεων κατά την διάρκεια των ετών απασχόλησε και άλλους μελετητές. Το πρώτο κεφάλαιο έχει μια σύντομη παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων, πώς ορίζονται οι οικονομικές καταστάσεις, ποιοι είναι εκείνοι που τις χρησιμοποιούν και τις αξιοποιούν και ποια είναι τα έγγραφα που απαρτίζουν τις οικονομικές καταστάσεις. Στο δεύτερο κεφάλαιο αναφέρεται η σχέση των οικονομικών καταστάσεων με την ποιότητα και πώς μπορεί κάποιος να υπολογίσει την ποιότητα των οικονομικών καταστάσεων. Έπειτα γίνεται αναφορά στο πώς γίνεται ο έλεγχος των οικονομικών καταστάσεων, ποια είναι τα λογιστικά πρότυπα που πρέπει να ακολουθούν και ποια είναι η επίδραση των προτύπων στις οικονομικές καταστάσεις. Στο τέλος του δεύτερου κεφαλαίου πραγματοποιείται ανάλυση της εταιρικής διακυβέρνησης στην ποιότητα των οικονομικών καταστάσεων. Το τρίτο κεφάλαιο αφορά την λογιστική απάτη, το πώς ορίζεται, ποια είναι τα χαρακτηριστικά της, τα είδη της λογιστικής απάτης, ποιοι παράγοντες είναι υπεύθυνοι για την λογιστική απάτη, ποιες είναι οι συνθήκες διάπραξης και ποια τα κίνητρα που οδηγούν στην λογιστική απάτη.

Στο δεύτερο μέρος της εργασίας γίνεται ανάλυση των οικονομικών καταστάσεων δείγματος μη-εισηγμένων επιχειρήσεων στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών. Για κάθε επιχείρηση γίνεται μια σύντομη παρουσίαση της, σε σχέση με την δραστηριότητα της και την πορεία των αποτελεσμάτων της. Στη συνέχεια πραγματοποιείται ανάλυση των οικονομικών στοιχείων της βάση των δημοσιευμένων ισολογισμών τους, για τη περίοδο 2004 έως 2009. Έπειτα γίνεται μια περαιτέρω ανάλυση των παραποιήσεων που μπορούν να

εφαρμοστούν από τις επιχειρήσεις σε κάθε έναν από τους λογαριασμούς που περιέχονται σε έναν ισολογισμό.

Τέλος, γίνονται κάποιες προτάσεις για περαιτέρω έρευνα και αναφέρονται τα συμπεράσματα στα οποία οδηγηθήκαμε από την συγκεκριμένη μελέτη.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΡΑΙΑ

**Α' ΜΕΡΟΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ
ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Στην διεθνή βιβλιογραφία οι οικονομικές καταστάσεις αναφέρονται με την ονομασία «Financial Statements». Οι οικονομικές καταστάσεις είναι εκείνες μέσα στις οποίες δίνεται η εικόνα της οικονομικής μονάδας αναφορικά με την οικονομική θέση της και την επίδοσή της, σε επίπεδο βραχυχρόνιο αλλά και μακροχρόνιο. Σε αυτή την επισκόπηση της οικονομικής μονάδας παρουσιάζονται στοιχεία που αφορούν:

1. την διάρθρωση της περιουσιακής κατάστασης της επιχείρησης,
2. την χρηματοοικονομική θέση της επιχείρησης και
3. τα οικονομικά αποτελέσματα σε δεδομένη εταιρική χρήση, συνήθως ετήσια.

Το σύνολο των στοιχείων, που προηγουμένως αναφέρθηκαν, απεικονίζονται και συγκρίνονται με τα αντίστοιχα μεγέθη της προηγούμενης χρήσης. Οπότε, οι οικονομικές καταστάσεις οι οποίες παρέχουν μια στιγμιαία εικόνα της οικονομικής κατάστασης της εταιρείας, δεδομένης χρονικής στιγμής και έχουν σαν σκοπό το να παρέχουν πληροφορίες στους διάφορους χρήστες τους. Η δυνατότητα που παρέχουν στους χρήστες, με το να υπάρχει δυνατότητα σύγκρισης είναι το δυναμικό στοιχείο το οποίο χαρακτηρίζει τις οικονομικές καταστάσεις. Άρα μπορούμε να εξάγουμε συμπεράσματα για την εξέλιξη της επιχείρησης και την δυναμική που εμφανίζει με την σύγκριση των δύο χρήσεων.

Στις ανώνυμες εταιρείες και στις εταιρείες περιορισμένης ευθύνης υπάρχει περιορισμός, από το εμπορικό δίκαιο, αναφορικά με την υποχρέωση να συντάσσονται οικονομικές καταστάσεις από τις ίδιες. Αντίθετα με το εμπορικό δίκαιο, το φορολογικό δίκαιο είναι εκείνο που επιβάλλει στο σύνολο των επιχειρήσεων να συντάσσουν ισολογισμούς. Οι επιχειρήσεις που έχουν αυτή την υποχρέωση είναι αυτές που έχουν και την υποχρέωση να τηρούν βιβλία τρίτης κατηγορίας και επειδή ο κύκλος εργασιών τους υπερβαίνει ορισμένο ποσό.

1.2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ - ΧΡΗΣΤΕΣ

Μεγάλος είναι αριθμός των χρηστών των οικονομικών καταστάσεων που ετοιμάζουν οι επιχειρήσεις. Καταρχάς, οι χρήστες που παρουσιάζουν άμεσο ενδιαφέρον για τις οικονομικές καταστάσεις προέρχονται από το εσωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης. Οι αμέσως επόμενοι ενδιαφερόμενοι χρήστες προέρχονται από το εξωτερικό περιβάλλον.

Οι σημαντικότερες ομάδες χρηστών των οικονομικών καταστάσεων αναγνωρίστηκαν και καταγράφηκαν για πρώτη φορά το 1999. Εκείνη την χρονιά έγινε δημοσίευση μιας κατάστασης αρχών που πρέπει να διέπουν και να διαμορφώνουν την οικονομική επιβολή εκθέσεων, η δημοσίευση αυτή πραγματοποιήθηκε έπειτα από τρία χρόνια δημόσιας συζήτησης αναφορικά με την σημασία και την χρησιμότητα των οικονομικών καταστάσεων. Στην διεθνή ορολογία αναφέρονται ως Statement of Principles for Financial Reporting. Η κατάσταση αυτή των αρχών δημοσιεύτηκε από το Συμβούλιο Λογιστικών Προτύπων (International Accounting Standards Committee - IASC)¹.

Οι *εσωτερικοί χρήστες* είναι άτομα του περιβάλλοντος της κάθε επιχείρησης. Δηλαδή οι εσωτερικοί χρήστες είναι τα εξής μέλη μιας επιχείρησης:

1. Οι *ιδιοκτήτες* και οι *διευθυντές* της επιχείρησης. Με την χρήση των λογιστικών καταστάσεων παίρνουν αποφάσεις για το πώς επιθυμούν να λειτουργεί η επιχείρηση.
2. Οι *μάντζερ της επιχείρησης*, είναι εκείνοι που είναι αρμόδιοι για την ενημέρωση των εσωτερικών χρηστών (διοικητικού συμβουλίου και μετόχων). Μέσα από αυτές τις οικονομικές εκθέσεις κάνουν γνωστό το πώς διαχειρίστηκαν τους πόρους της εταιρείας και εμφανίζεται η οικονομική κατάσταση της στο τέλος της κάθε χρήσης.

¹ Τον Απρίλιο του 2001 το διαδέχθηκε η Επιτροπή Λογιστικών Προτύπων (International Accounting Standards Board – IASB). Η οποία είναι υπεύθυνη για την ανάπτυξη, την προώθηση και την εφαρμογή των ΔΛΠ.

3. Οι *υπάλληλοι*, χρησιμοποιούν τις οικονομικές καταστάσεις για να μπορούν να εντοπίζουν και να αξιολογούν μελλοντικές ευκαιρίες απασχόλησης. Σε αρκετές περιπτώσεις κάνουν χρήση των μελλοντικών ευκαιριών σε διαπραγματεύσεις με την διοίκηση της επιχείρησης.

Από την άλλη οι *εξωτερικοί χρήστες* είναι άτομα που βρίσκονται έξω από το περιβάλλον μια επιχείρησης. Όπως είναι:

1. *Επενδυτές*. Οι οικονομικές καταστάσεις δίνουν στους επενδυτές τις απαραίτητες πληροφορίες για την πορεία της επένδυσης τους και την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης, την οποία παρουσιάζει για την παρούσα στιγμή.
2. *Πιθανοί επενδυτές*. Με την βοήθεια των οικονομικών καταστάσεων αξιολογούν και αποφασίζουν για μια πιθανή επένδυση σε μια επιχείρηση.
3. *Δανειστές*. Είναι εκείνοι οι χρήστες που μέσα από τις αποκτούν την δυνατότητα να μπορούν και να ελέγχουν αν η επιχείρηση μπορεί να εκπληρώσει τις εκκρεμότητες, τις οποίες προς τους ίδιους.
4. *Πιστωτές*. Οι συγκεκριμένοι χρήστες θέλουν μια επιχείρηση οικονομικά σταθερά στοιχεία. Μέσα από τις οικονομικές καταστάσεις, διενεργούν έλεγχο και συγκρίνουν τρέχουσα και μελλοντική ταμιακή ροή παράλληλα με την σύγκριση της τρέχουσας αποδοτικότητας με τη μελλοντική.
5. *Πελάτες*. Ενδιαφέρον για τους συγκεκριμένους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων παρουσιάζει η βραχυχρόνια και μακροχρόνια σταθερότητα της επιχείρησης και βέβαια την παροχή προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής ποιότητας.
6. *Κυβέρνηση*. Οι διάφορες οικονομικές αποφάσεις, που λαμβάνονται από τις εκάστοτε επιχειρήσεις, καθημερινά βασίζονται στην απόδοση όλων των επιχειρήσεων. Κατά συνέπεια, για να μπορέσει

μια κυβέρνηση να κάνει αξιολόγηση των μελλοντικών αποδόσεων δημιουργούν διάφορα οικονομικά μοντέλα. Για τη δημιουργία των κατάλληλων μοντέλων παίρνουν σαν βάση τις τρέχουσες οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων. Επίσης, μέσα από την μελέτη των οικονομικών καταστάσεων αποφασίζονται θέματα που αφορούν την επιβολή φόρων και δασμών των επιχειρήσεων.

1.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ – ΕΤΗΣΙΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ

Σύμφωνα με το Ν 2190/1920 οι οικονομικές καταστάσεις έχουν την ονομασία «Ετήσιοι Λογαριασμοί». Οι Ετήσιοι Λογαριασμοί μιας επιχείρησης απαρτίζονται από τα τέσσερα έγγραφα που ακολουθούν. Παρά το γεγονός ότι το κάθε ένα από αυτά τα έγγραφα έχουν διαφορετικό σκοπό, αποτελούν ενιαίο και αδιαίρετο σύνολο.

Οι ετήσιοι λογαριασμοί είναι οι ακόλουθοι:

1. Ο Ισολογισμός.
2. Ο Πίνακας Διάθεσης Αποτελεσμάτων.
3. Η Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης.
4. Το Προσάρτημα.

1.3.1. ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Ο πιο σημαντικός ετήσιος λογαριασμός είναι ο ισολογισμός. Μέσα στον Ν 2190/1920 δεν δίνεται ένας ορισμός της έννοιας του ισολογισμού. Το ελληνικό γενικό λογιστικό σχέδιο όμως είναι εκείνο το οποίο έρχεται να καλύψει το συγκεκριμένο κενό. Ο προσδιορισμός του ισολογισμού γίνεται από με το να αναφέρεται με κάθε λεπτομέρεια ως προς το πώς γίνεται η σύνταξη του και ποιο είναι το περιεχόμενό του. Επομένως, ο ισολογισμός είναι ένας λογιστικός πίνακας, που σε δεδομένη στιγμή (31/12 ή 30/6 κάθε έτους),

απεικονίζει την κατάσταση των περιουσιακών στοιχείων, τις υποχρεώσεις και τις απαιτήσεις που έχει μια επιχείρηση. Το σύνολο των ποσών που περιέχονται σε ένα ισολογισμό είναι εκφρασμένο σε ευρώ και η αποτίμηση τους καθορίζεται από την υπάρχουσα νομοθεσία. Τα στοιχεία που περιέχονται στον ισολογισμό είναι περιληπτικά και συγκεντρωτικά, τα δυο αυτά χαρακτηριστικά αποτελούν και την ειδοποιό διαφορά με την απογραφή πάσης φύσεως περιουσιακών στοιχείων, τα στοιχεία της οποίας είναι λεπτομερή.

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα είναι εκείνα που υποχρεώνουν όσες είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο να συντάσσουν τις οικονομικές καταστάσεις. Όταν όμως πρόκειται για μικρές επιχειρήσεις, ο νόμος προβλέπει την σύνταξη συνοπτικών ισολογισμών. Μέσα στους συνοπτικούς αυτούς ισολογισμούς πρέπει να δίνεται επαρκή πληροφόρηση για την οικονομική θέση της επιχείρησης. Μικρού μεγέθους εταιρείες μπορούμε να ορίσουμε τις επιχειρήσεις οι οποίες για δύο συνεχόμενες χρήσεις δεν υπερβαίνουν δυο από τα εξής τρία κριτήρια:

1. Σύνολο Ενεργητικού €2,5 εκατ. και άνω.
2. Κύκλο Εργασιών €5 εκατ. και άνω.
3. Μέσος όρος προσωπικού 50 άτομα.

Οι επιχειρήσεις, οι οποίες είναι εισηγμένες στο ΧΑΑ συντάσσουν τριμηνιαίες, εξαμηνιαίες και ετήσιες οικονομικές καταστάσεις.

1.3.2. ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Ο πίνακας αποτελεσμάτων χρήσεως είναι μια έκθεση. Στην έκθεση αυτή γίνεται μια συνοπτική παρουσίαση πληροφοριών που αφορούν τα έσοδα, τα κέρδη, τα έξοδα και τις ζημιές που προέκυψαν σε μια συγκεκριμένη λογιστική χρήση. Όλα αυτά τα στοιχεία μπορεί να προέκυψαν είτε από την διαδικασία λειτουργίας της επιχείρησης, δηλαδή να πρόκειται για οργανικά έσοδα, είτε ως επακόλουθες και άσχετες με τη βασική της λειτουργία δραστηριότητες,

δηλαδή ανόργανα έσοδα² ή έξοδα³, μετά την αφαίρεση των συνολικών δαπανών.

Ο πίνακας διάθεσης αποτελεσμάτων, σε αντίθεση με τον ισολογισμό που παρουσιάζει την αύξηση ή την μείωση των διαφόρων λογαριασμών, παρουσιάζει την κατά την διάρκεια της χρήσης κίνηση των λογαριασμών και το τελικό αποτέλεσμα. Συντάσσεται σε δύο σκέλη παράλληλα και σε κάθετη διάταξη.

Την ευθύνη για το που και πως θα διατεθούν τα κέρδη, τα οποία προκύπτουν, την έχει το διοικητικό συμβούλιο της κάθε εταιρείας. Εκείνο θα ετοιμάσει τις προτάσεις του και ακολούθως η γενική συνέλευση θα είναι εκείνη που θα αποφασίσει και θα εγκρίνει τις προτάσεις. Τα κέρδη όταν διανέμονται ακολουθούν την ακόλουθη ροή:

1. Σχηματισμός τακτικού αποθεματικού.
2. Διανομή μερίσματος, 1^{ου} και συμπληρωματικού (στην περίπτωση εισηγμένης στον ΧΑΑ επιχείρησης).
3. Σχηματισμός αποθεματικών.
4. Αμοιβές μελών Διοικητικού Συμβουλίου.
5. Διάθεση στο προσωπικό.

1.3.3 ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ

Η κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης είναι πρωταρχική πηγή πληροφοριών. Ειδικά όταν κάποιος επιθυμεί να κάνει αξιολόγηση λειτουργικών και επιχειρησιακών στοιχείων μιας οικονομικής μονάδας. Στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης απεικονίζονται τα εξής στοιχεία:

² Ανόργανα έσοδα θεωρούνται οι τόκοι, τα μισθώματα, οι υπεραξίες πωληθέντων παγίων

³ Ανόργανα έξοδα είναι για παράδειγμα οι αποζημιώσεις για ζημιές που προκλήθηκαν σε τρίτους.

1. το μέγεθος της οικονομικής μονάδας και
2. το καθαρό κέρδος ή η ζημία που έχει η οικονομική μονάδα.

Η ανάλυση των στοιχείων αυτών δίνει την δυνατότητα στο χρήστη να εκτιμήσουν την απόδοση μιας επιχείρησης και το πόσο αποτελεσματικά είναι τα στελέχη της. Δηλαδή αποτελούν τα βασικότερα κριτήρια, τα οποία σε συνδυασμό με άλλες πληροφορίες βοηθούν το χρήστη να μπορέσει εκτιμήσει της μελλοντικές δυνατότητες που έχει μια επιχείρηση.

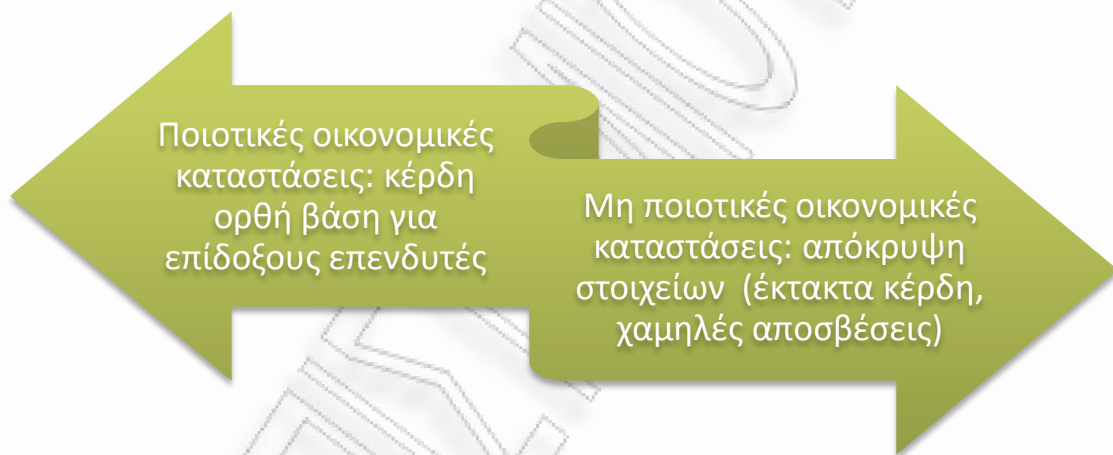
1.3.4 ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ

Το προσάρτημα ορίζεται σαν ένα είδος υπομνήματος, το οποίο δημιουργείται από το διοικητικό συμβούλιο της επιχείρησης. Μέσα σε ένα υπόμνημα περιέχονται στοιχεία τα οποία συμπληρώνουν και διευκρινίζουν τις υπόλοιπες οικονομικές καταστάσεις. Το προσάρτημα δεν δημοσιεύεται κατά τον ίδιο τρόπο με τις υπόλοιπες οικονομικές καταστάσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ - ΠΟΙΟΤΗΤΑ

Ο ορισμός της ποιότητας των οικονομικών καταστάσεων των οικονομικών καταστάσεων δεν είναι εύκολος. Η ποιότητα πιστεύετε ευρέως πως έχει σχέση με την εξαγωγή συμπερασμάτων. Συμπεράσματα που αφορούν το εάν τα κέρδη που παρουσιάζει η επιχείρηση στις οικονομικές τις καταστάσεις αποτελούν σωστή βάση για επίδοξους επενδυτές ή ισχύει το αντίθετο και η επιχείρηση αποκρύπτει στοιχεία τα οποία θα επηρέαζαν σημαντικά την οικονομική κατάσταση της.

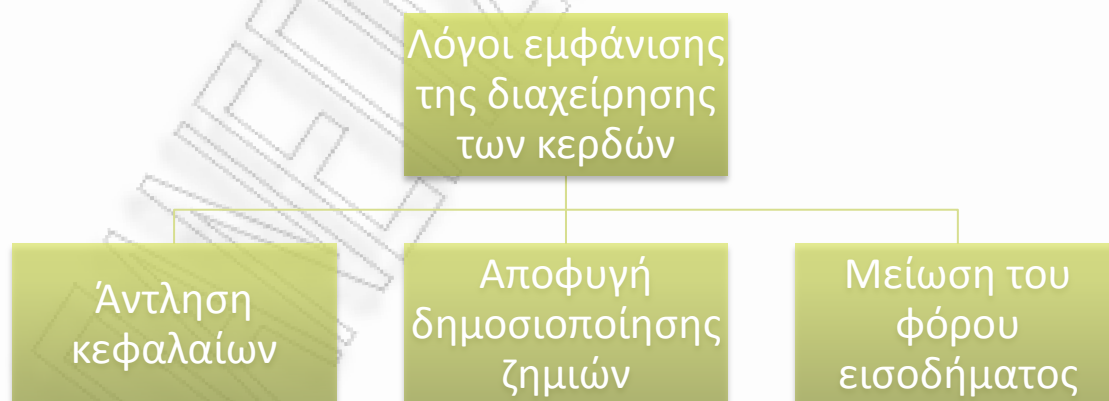
Η πραγματική εικόνα της οικονομικής κατάστασης της επιχείρησης κάποια στιγμή στο μέλλον, είτε εξαιτίας πιέσεων είτε πτώχευσης, θα αποκαλυφθεί. Αυτό θα συμβεί γιατί δεν θα έχει πια η επιχείρηση την δυνατότητα συνέχισης των ίδιων τεχνικών χειραγώγησης. Διεθνώς οι πολιτικές παραποίησης είναι γνωστές ως earnings management ή διαχείριση κερδών.

Υπάρχουν πολλοί ορισμοί για την έννοια της διαχείρισης των κερδών. Το σύνολο των ορισμών που έχουν χρησιμοποιηθεί για την διαχείριση κερδών έχει κοινό σημείο την παραποίηση της πραγματικής εικόνας της επιχείρησης, εξυπηρετώντας με τον καλύτερο τρόπο τα συμφέροντα της. Οι επιλογές

λογιστικής μεθόδου που έχει μια επιχείρηση στην διάθεση της, στηρίζεται στην ύπαρξη ευελιξίας και αδυναμιών των λογιστικών κανόνων. Στην συνέχεια θα αναφέρουμε τον ορισμό που διατυπώθηκε από τους Mulford και Comisky το 1996.

«Η διαχείριση των κερδών είναι η ενεργή χειραγώγηση των λογιστικών αποτελεσμάτων, με σκοπό τη δημιουργία διαφορετικής από την πραγματική, εντύπωσης για την επίδοση της επιχείρησης.»⁴

Την ποιότητα των λογιστικών καταστάσεων δεν μπορεί κανείς να τη θεωρεί ως κάτι σίγουρο και δεδομένο, όμως συμπεριλαμβάνει και στοιχεία υποκειμενικότητας. Τα στοιχεία υποκειμενικότητας οφείλονται στο εξής γεγονός, η λογιστική είναι μια επιστήμη περισσότερο κοινωνική με διάφορες ερμηνείες και όχι περιορισμένη μέσα στην αυστηρότητα των κανόνων και των μαθηματικών. Οι διαφορετικές ερμηνείες είναι και ο λόγος ύπαρξης της διαχείρισης των κερδών από τα μέλη μιας επιχείρησης. Οι λόγοι εμφάνισης του φαινομένου της διαχείρισης των κερδών είναι συνοπτικά οι εξής.

⁴ Mulford C., Comiskey E., «Financial Warnings», New York, John Wiley & Sons, 1996, p.360

2.1 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ –ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Το να μπορέσει, κάποιος χρήστης οικονομικών καταστάσεων, να κάνει εκτίμηση της ποιότητας των οικονομικών καταστάσεων και ειδικότερα των οικονομικών μεγεθών που περιλαμβάνουν και αντικατοπτρίζουν την οικονομική κατάσταση μιας επιχείρησης είναι αρκετά δύσκολη. Συνήθως, για να μπορέσει να υπολογισθεί η ποιότητα γίνεται χρήση πολλαπλών αριθμοδεικτών όπως και χρήση διαφόρων μοντέλων. Ο υπολογισμός με τη μέθοδο των αριθμοδεικτών δεν είναι μονοσήμαντος, αναφέρεται τόσο στις επιλογές της λογιστικής πρακτικής που θα ακολουθηθούν σε διάφορα θέματα, όσο και σε ιδιαιτερότητες της επιχείρησης, του τομέα της δραστηριότητας της, του οικονομικού κύκλου που ανήκει. Συμπεραίνουμε λοιπόν ότι η ποιοτική λογιστική ορίζεται εκείνη που αντικατοπτρίζει σε μεγαλύτερο ποσοστό τα πραγματικά οικονομικά μεγέθη μιας επιχείρησης. Το πιο απαραίτητο και συγχρόνως χρήσιμο για ένα χρήστη οικονομικών καταστάσεων είναι η παρουσίαση ποιοτικών οικονομικών στοιχείων με κύρια χαρακτηριστικά την αντικειμενικότητα και την ουδετερότητα. Όταν γίνονται ρεαλιστικές εκτιμήσεις της ποιότητας των οικονομικών καταστάσεων, μεγιστοποιείται η χρησιμότητα τους. Είναι περισσότερο χρήσιμες, καθώς η εικόνα των οικονομικών καταστάσεων είναι πιο πιθανό να αντικατοπτρίζουν καταστάσεις που η επιχείρηση ενδέχεται να αντιμετωπίσει στο μέλλον. Ένα σημαντικό μέτρο της ποιότητας των οικονομικών καταστάσεων είναι το κατά πόσο οι συγκεκριμένες εκτιμήσεις ανταποκρίνονται σε πραγματικά μελλοντικά γεγονότα. Μόνο οι αμερόληπτες εκτιμήσεις μπορούν να οδηγήσουν σε υψηλή ποιότητας λογιστική.

2.2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ - ΕΛΕΓΧΟΣ

Ουσιαστικά ο έλεγχος των οικονομικών καταστάσεων αποτελεί την επιθεώρηση τους. Το αποτέλεσμα του συγκεκριμένου ελέγχου είναι η δημοσίευση μιας ανεξάρτητης άποψης. Στην δημοσίευση αναφέρονται στοιχεία για το κατά πόσο οι οικονομικές καταστάσεις είναι ή όχι ακριβείς,

πλήρης και αντιπροσωπευτικές. Με τη διενέργεια οικονομικών ελέγχων φαίνεται αν το εάν τα δεδομένα που παρουσιάζονται στις οικονομικές καταστάσεις μιας επιχείρησης αντιπροσωπεύουν την πραγματική εικόνα της οικονομικής της θέσης και της απόδοσης της. Η διενέργεια ελέγχων προσδίδει στα οικονομικά δεδομένα, που παρουσιάζουν τα διοικητικά στελέχη της επιχείρησης, την απαιτούμενη αξιοπιστία. Για να μπορέσει να διασφαλισθεί η ύπαρξη ή όχι ποιότητας του περιεχομένου των οικονομικών καταστάσεων πρέπει να διενεργούνται οι οικονομικοί έλεγχοι και να δίνει στους χρήστες των καταστάσεων αυτών τα πιο χρήσιμα συμπεράσματα.

Ένας χρήστης οικονομικών καταστάσεων απλά με ανάγνωση των οικονομικών καταστάσεων δεν μπορεί να κρίνει για το εάν υπάρχουν παραποιημένες πληροφορίες. Για αυτό τον λόγο οι οικονομικές καταστάσεις θα πρέπει να είναι βασισμένες σε αξιόπιστα και ακριβή οικονομικά στοιχεία της επιχείρησης. Ενώ τις περισσότερες φορές τα δεδομένα που περιέχονται στις οικονομικές καταστάσεις δίνουν την εντύπωση ότι χαρακτηρίζονται από περιεκτικότητα και είναι ικανοποιητικά, στην πραγματικότητα υποκρύπτουν πλήθος ανακρίβειών εσκεμμένων και μη. Ο κίνδυνος παρουσίασης οικονομικών στοιχείων με ανακρίβειες περιορίζεται από τους ελεγκτές. Εκείνοι είναι υπεύθυνοι στο να εξασφαλίσουν την ποιότητα όλων των στοιχείων που δίνονται μέσα από τις οικονομικές καταστάσεις μιας επιχείρησης. Υπάρχουν δυο βασικοί λόγοι του να παρουσιάζονται αλλοιωμένα και ψεύτικα στοιχεία από τις επιχειρήσεις, η σκόπιμη έλλειψη εντιμότητας στην παρουσίαση οικονομικών στοιχείων (παραποίηση, απάτη) και η ανεπάρκεια στοιχείων.

Για την καταπολέμηση των προβλημάτων αυτών υπάρχουν δυο τύποι ελέγχου:

1. Εσωτερικός έλεγχος. Το σύστημα του εσωτερικού ελέγχου έχει δημιουργηθεί για μπορέσουν να σταματήσουν οι ανακρίβειες στις οικονομικές καταστάσεις. Μέσα σε ένα σύστημα εσωτερικού ελέγχου διενεργούνται έλεγχοι, που αποτελούν διαδικασίες και πολιτικές που εφαρμόζει ο εσωτερικός ελεγκτής⁵ κάθε επιχείρησης. Ο στόχος του

⁵ Οι εσωτερικοί ελεγκτές είναι στελέχη μια επιχείρησης, ανεξάρτητοι από επιρροές των ελεγχόμενων και για αυτό συνήθως υπάγονται απευθείας στη διοίκηση της επιχείρησης.

εσωτερικού ελεγκτή είναι να μπορέσει να περιφρουρήσει τα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης και να σταματήσει την όποια προσπάθεια απάτης διασφαλίζοντας την πληρότητα και την ακρίβεια των οικονομικών καταστάσεων.

2. Εξωτερικός έλεγχος. Η επιχείρηση υποχρεούται σε τακτικά χρονικά διαστήματα μισθώνει εξωτερικούς ελεγκτές⁶ για τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων της. Οι εξωτερικοί λογιστές πρέπει να πραγματοποιήσουν ελέγχους για να εξακριβώσουν εάν οι οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης και οι ειδικότερα οι καταγραφές των διαφόρων συναλλαγών είναι σύμφωνες με τις αρχές της λογιστικής και με τα λογιστικά πρότυπα που διέπουν την οικονομική υποβολή εκθέσεων.

Η χρήση του εσωτερικού ελέγχου δεν αποκλείει και τη χρήση του εξωτερικού ελέγχου και το αντίθετο, αυτό συμβαίνει γιατί οι δυο έννοιες δεν αποκλείει η μια την άλλη. Ο συνδυασμός του εσωτερικού και του εξωτερικού ελέγχου θα μπορέσει να διασφαλίσει σε μια επιχείρηση αποτελεσματικό και ουσιαστικό έλεγχο.

2.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ – ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ

Σε ότι αφορά την οικονομική υποβολή εκθέσεων αλλά και στο σύνολο της λογιστικής, κατά την διάρκεια των προηγούμενων ετών, υπήρχε ένα ραγδαία μεταβαλλόμενο περιβάλλον. Μέσα στα τελευταία χρόνια, έχει σημειωθεί ουσιαστική πρόοδος ως προς την καθιέρωση ενιαίων και αποδεκτών λογιστικών προτύπων από το σύνολο του οικονομικού κόσμου.

Τα διεθνή οικονομικά πρότυπα υποβολής εκθέσεων (IFRS) είναι τα πρότυπα που χρησιμοποιούνται ευρέως από τις επιχειρήσεις, για να μπορέσει να

⁶ Οι εξωτερικοί ελεγκτές είναι πρόσωπα που δεν εντάσσονται στο ανθρώπινο δυναμικό της ελεγχόμενης επιχείρησης, για αυτό τον λόγο ονομάζονται και ανεξάρτητοι ελεγκτές. Είναι αναγνωρισμένοι από τον Κράτος και βασικό χαρακτηριστικό είναι η ειδική επιστημονική κατάρτιση που έχουν στην λογιστική.

διασφαλιστεί η ποιότητα των οικονομικών καταστάσεων. Η χρήση υψηλής ποιότητας λογιστικών προτύπων είναι απαραίτητη, διότι διασφαλίζεται η παράδοση, στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων, αξιόπιστων πληροφοριών. Τέλος, η εισαγωγή και η εφαρμογή ενιαίου καθεστώτος λογιστικής, αδιαμφισβήτητα διασφαλίζει την συγκρισιμότητα και την διαφάνεια των οικονομικών καταστάσεων που καταρτίζονται από τις διάφορες επιχειρήσεις σε παγκόσμιο επίπεδο.

Μέσα σε έρευνες, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν τα τελευταία δέκα χρόνια, μελετήθηκαν οι οικονομικές επιπτώσεις που δημιουργούνται από την επιβολή των διεθνών οικονομικών προτύπων στις εταιρείες και ειδικότερα σε εταιρείες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Διαπιστώθηκε λοιπόν ότι τα αποτελέσματα από την χρήση των προτύπων ήταν θετικά. Στην περίπτωση δε της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα διεθνή λογιστικά πρότυπα διαπιστώθηκε ότι είναι πολύ καλύτερα από τους κανόνες και τα πρότυπα λογιστικής που συνήθιζαν να χρησιμοποιούν οι επιχειρήσεις για να μπορέσουν να παρέχουν ποιοτικά οικονομικά στοιχεία.

2.4. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ – ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ

Από την πρώτη στιγμή που εφαρμόστηκαν τα Διεθνή Οικονομικά Πρότυπα (IFRS), έχει δημιουργηθεί μεγάλο ενδιαφέρον για τη σχέση μεταξύ των προτύπων λογιστικής και της ποιότητας των πληροφοριών που αποκαλύπτονται από τις εταιρείες.

Σύμφωνα με τις μελέτες που πραγματοποιήθηκαν, η απαίτηση για υψηλής ποιότητας λογιστικά πρότυπα ήταν το όφελος από την δημιουργία ποιοτικών οικονομικών καταστάσεων. Μέσα από την θεωρία φαίνεται πως και η υποχρεωτική αλλά και η εθελοντική συμμόρφωση με τα πρότυπα έχουν το ίδιο αποτέλεσμα, το οποίο είναι η ελαχιστοποίηση της δυσαρμονίας των επιχειρήσεων με την αγορά. Η ελαχιστοποίηση της δυσαρμονίας των πληροφοριών θεωρείται ότι μειώνει το κόστος κεφαλαίου για κάθε επιχείρηση. Η μείωση αυτή του κόστους κεφαλαίου οδηγεί σε αύξηση του όγκου των

εμπορικών συναλλαγών της επιχείρησης (Healy and Palepu, 2001). Οι κρατικοί παράγοντες αποδέχονται ένα τέτοιο συμπέρασμα, αν και γεγονότα έδειξαν ότι τα εμπειρικά στοιχεία της επίδρασης της αποκάλυψης πληροφοριών στο κόστος κεφαλαίου είναι μέτρια και αντικρουόμενα. Εντούτοις, με τη χρήση υψηλής ποιότητας προτύπων βελτιώνεται η ποιότητα των οικονομικών καταστάσεων μειώνοντας το κόστος κεφαλαίου.

Πολλές επιχειρήσεις όμως, αδιαφορούν για τα οφέλη που θα έχουν από την υιοθέτηση των λογιστικών προτύπων και επιλέγουν την υποβολή οικονομικών καταστάσεων χωρίς την χρήση τους. Η άρνηση της εφαρμογής των προτύπων πιθανόν να οφείλεται σε ενδεχόμενες δαπάνες που μπορεί να υπάρξουν με τη διάδοση υψηλής ποιότητας οικονομικών καταστάσεων.

2.5 ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ - ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Η εταιρική διακυβέρνηση ορίζει τις σχέσεις που υπάρχουν μεταξύ της διοίκησης μια επιχείρησης, του διοικητικού συμβουλίου, των μετόχων της και των άλλων ενδιαφερόμενων μερών. Μέσα στην έννοια της εταιρικής διακυβέρνησης περιλαμβάνονται στοιχεία τα οποία έχουν σχέση με τη δομή. Η δομή της επιχείρησης περιέχει το σύνολο των στόχων μιας επιχείρησης, τα μέσα που η ίδια χρησιμοποιεί για να μπορέσει να τους πραγματοποιήσει καθώς και για την διασφάλιση των λαμβανόμενων οικονομικών αποτελεσμάτων. Η εταιρική διακυβέρνηση οπότε θα μπορούσαμε να πούμε ότι αποτελεί έναν εργαλείο διαχείρισης, παρακολούθησης και καθοδήγησης μιας οικονομικής επιχείρησης, με απώτερο σκοπό τη δημιουργία αξίας στους μετόχους προστατεύοντας τα συμφέροντα άλλων συμμετεχόντων και ενδιαφερόμενων μερών.

Τα τελευταία χρόνια, εξαιτίας της κατάρρευσης πολλών μεγάλων εταιρειών και από την δημοσίευση παραποιημένων οικονομικών καταστάσεων, θεσπίστηκαν ορισμένοι κανονισμοί σχετικοί με την εταιρική διακυβέρνηση. Οι

κανονισμοί αυτοί έχουν στόχο την βελτίωση της ποιότητας της εταιρικής διακυβέρνησης των εταιρειών.

2.5.1 ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ – ΡΟΛΟΣ

Για να μπορέσει να λειτουργήσει αποτελεσματικά η αγορά είναι απαραίτητο όλοι οι συμμετέχοντες σε αυτήν να έχουν εμπιστοσύνη στις δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις της κάθε επιχείρησης. Απαραίτητο είναι δηλαδή, να παρέχονται ποιοτικές οικονομικές εκθέσεις από τις επιχειρήσεις, οι οποίες δεν περιλαμβάνουν ψεύτικα οικονομικά στοιχεία. Ένα αποδοτικό σύστημα ελέγχου σε συνδυασμό με την ύπαρξη και ενός λειτουργικού συστήματος εταιρικής διακυβέρνησης θα δημιουργήσει ποιοτικές οικονομικές καταστάσεις.

Για να μπορέσει μια επιχείρηση να επιτύχει αποτελεσματική εταιρική διακυβέρνηση θα πρέπει να δώσει βάση σε όλα τα μέλη της διαδικασίας αυτής. Με αυτό τον τρόπο θα μπορέσει να πετύχει τη δημιουργία σωστών και ποιοτικών οικονομικών καταστάσεων.

2.5.3 ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ - ΜΑΝΑΤΖΕΡ

Εκείνη που έχει την ευθύνη σε αρχικό στάδιο για την δημιουργία και την παρουσίαση οικονομικών καταστάσεων υψηλής ποιότητας και συγκρίσιμων οικονομικών αποτελεσμάτων είναι η διοίκηση. Η διοίκηση μια επιχείρησης θα πρέπει συνεχώς να μεταβιβάζει και στα υπόλοιπα μέλη της επιχείρησης το πόσο σημαντικό είναι η δημιουργία υψηλής ποιότητας οικονομικών καταστάσεων. Σε περιπτώσεις που η διοίκηση ασκεί στους μάνατζερ πιέσεις για να επιτευχθούν οι στόχοι τότε δημιουργεί τις προϋποθέσεις για αλλοίωση των οικονομικών στοιχείων και κατ' επέκταση παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων.

Η διοίκηση της επιχείρησης για να μπορέσει να αποφύγει παραποιήσεις στα οικονομικά της στοιχεία προβαίνει στη δημιουργία ενός γραπτού κώδικα ηθικής. Σε ένα κώδικα περιλαμβάνονται ποινικές ρήτρες σε περιπτώσεις παραποίησης οικονομικών καταστάσεων.

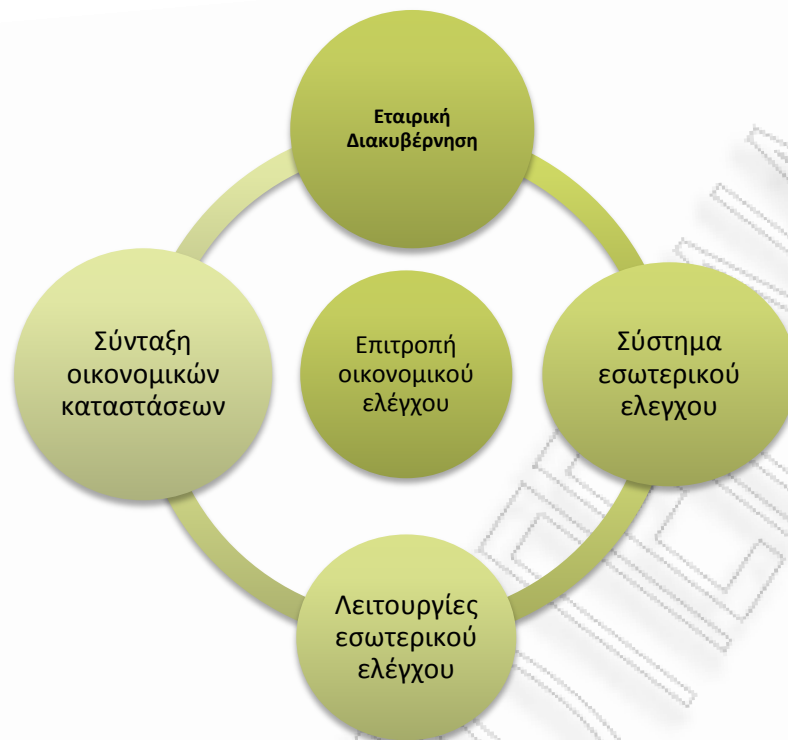
2.5.4. ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ – ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Η αρμοδιότητα του διοικητικού συμβουλίου είναι να καθορίζει τις προσδοκίες του αναφορικά με την ποιότητα των οικονομικών καταστάσεων. Πρέπει να αποτελείται από μέλη τα οποία στην πλειοψηφία τους θα πρέπει να είναι ανεξάρτητα, δηλαδή να μην έχουν σημαντικό οικονομικό συμφέρον. Εκτός από το στοιχείο της ανεξαρτησίας τα μέλη πρέπει να διαθέτουν όλη την απαραίτητη πείρα αλλά και τη γνώση για την λειτουργία της επιχείρησης. Στις απαραίτητες γνώσεις θα πρέπει να περιλαμβάνονται και εκείνες οι οποίες σχετίζονται με την σύνταξη οικονομικών καταστάσεων. Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να είναι πρόθυμο να θέτει ερωτήσεις, να μπορεί να αξιολογεί τις απαντήσεις και να αναγνωρίζει οικονομικής φύσης προβλήματα. Δεν πρέπει να είναι αρμόδιο για να συμμετέχει στις καθημερινές διοικητικές λειτουργίες μιας επιχείρησης, αλλά πρέπει να επιτηρεί, να ελέγχει και να ρυθμίζει διοικητικές δραστηριότητες.

Το διοικητικό συμβούλιο μπορεί να χαρακτηριστεί μη αποτελεσματικό όταν δεν ακολουθεί τα παραπάνω και επακόλουθο αντίκτυπο για την επιχείρηση είναι η ύπαρξη μη ποιοτικών οικονομικών καταστάσεων.

2.5.5. ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ – ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Η επιτροπή οικονομικού ελέγχου, η οποία στελεχώνεται από ανεξάρτητα μέλη του διοικητικού συμβουλίου, είναι υπεύθυνο για να επιτηρεί τις εξής τέσσερις λειτουργίες, οι οποίες φαίνονται στο παρακάτω σχήμα.

Τα μέλη που αποτελούν την επιτροπή οικονομικού ελέγχου θα πρέπει να έχουν γνώσεις οικονομικών, πείρα και τουλάχιστον ένα μέλος της επιτροπής να είναι οικονομικός εμπειρογνώμονας. Στις αρμοδιότητες της επιτροπής οικονομικού ελέγχου περιλαμβάνονται ο διορισμός και η αποζημίωση των εξωτερικών ελεγκτών όπως και η έγκριση κάθε εξωτερικού ελέγχου.

Οι σχέσεις τις οποίες έχει η επιτροπή οικονομικού ελέγχου με τα υπόλοιπα μέρη της επιχείρησης δείχνουν το κατά πόσο είναι και επιτυχής η λειτουργία της. Σε περίπτωση που αντιληφθεί την πιθανότητα ύπαρξης παραποίησης, οφείλει να ερευνήσει λεπτομερώς και να υποβάλει έκθεση στο διοικητικό συμβούλιο.

2.5.6 ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ – ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

Ο εσωτερικός έλεγχος όταν χαρακτηρίζεται από ανεξαρτησία και ικανότητα λειτουργίας εσωτερικού ελέγχου, μπορεί και εξασφαλίζει υψηλής ποιότητας οικονομικές καταστάσεις. Οι επιχειρήσεις έχουν ανάγκη από τη σωστή

λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου. Ο εσωτερικός έλεγχος στις επιχειρήσεις πραγματοποιείται από εσωτερικούς ελεγκτές.

Οι εσωτερικοί ελεγκτές έχουν σημαντικό ρόλο στην εξασφάλιση ποιότητας των οικονομικών καταστάσεων, διότι έχουν γνώση για το πως λειτουργεί η επιχείρηση, το προσωπικό και το σύστημα του εσωτερικού ελέγχου. Ένας εσωτερικός ελεγκτής έχει καθορισμένες ευθύνες, οι οποίες περιλαμβάνουν έλεγχο των διαδικασιών υποβολής εκθέσεων. Το λογιστικό κομμάτι της υποβολής εκθέσεων είναι αρμοδιότητα του εξωτερικού ελεγκτή. Θα πρέπει να διασφαλίζεται από τον εσωτερικό ελεγκτή η πραγματοποίηση των ελέγχων των οικονομικών καταστάσεων σε συνεχή βάση. Σε αντίθεση με τον εξωτερικό έλεγχο, στον εσωτερικό έλεγχο δεν έχουμε κανένα χρονικός και οικονομικός περιορισμός. Ο κάθε εσωτερικός ελεγκτής πρέπει να προσπαθεί να προλαμβάνει και να βρίσκει την απάτη. Τέλος, πρέπει να έχει γνώσεις που αφορούν τους πιθανούς τρόπους με τους οποίους μπορεί κάποιο μέλος της επιχείρησης να διαπράξει απάτη, και να έχει την ικανότητα να προσδιορίζει τα πιθανά κίνητρα και τις ευκαιρίες. Ένας εσωτερικός ελεγκτής θα πρέπει να ενεργεί με σκεπτικισμό σε κάθε οικονομικό έλεγχο που διενεργούν.

2.5.7. ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ – ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

Ο εξωτερικός λογιστικός έλεγχος προορίζεται για ενισχύσει την αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων μιας εταιρείας, στους οποίους ήδη έχει διενεργηθεί εσωτερικός έλεγχος. Οι εξωτερικοί ελεγκτές είναι εκείνοι που έχουν την αρμοδιότητα του ελέγχου και στη συνέχεια την αρμοδιότητα της πιστοποίησης της ποιότητας των οικονομικών καταστάσεων που συντάσσονται από την διοίκηση. Μια ελεγκτική εταιρεία όμως αυξάνει τα εισοδήματά της από τις συμβουλευτικές υπηρεσίες που παρέχει σε επιχειρήσεις που ελέγχει. Η οικονομική σχέση που υφίσταται ανάμεσα στον ελεγκτή και στον πελάτη – επιχείρηση μειώνει την ανεξαρτησία, που απαραίτητα πρέπει να χαρακτηρίζει έναν εξωτερικό ελεγκτή και υπάρχει πιθανότητα να επηρεαστεί αρνητικά η ποιότητα του λογιστικού ελέγχου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΠΑΡΑΠΟΙΗΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ – ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΑΤΗ

Η παραποίηση των οικονομικών στοιχείων επηρεάζει αρνητικά μια επιχείρηση. Οι συνέπειες της παραποίησης εμφανίζονται τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό της περιβάλλον της επιχείρησης. Οι επιχειρήσεις τα τελευταία χρόνια έχουν καταχραστεί σε υπερβολικό βαθμό την ευελιξία που παρέχουν οι κανόνες και τα πρότυπα, επηρεάζοντας αρνητικά τις σχέσεις της επιχείρησης με την οικονομική κοινότητα. Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι κάθε οικονομική κατάσταση με λάθη και παραλείψεις κατά τη διατύπωση της έχει σαν αποτέλεσμα την αλλοιοποίηση των πραγματικών στοιχείων, μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι πρόκειται για μια περίπτωση παραποίησης ή απάτης. Η διαφορά ανάμεσα στην λογιστική απάτη και στο λογιστικό σφάλμα έγκειται στη πρόθεση (ΔΛΠ 47).

3.1. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΑΤΗ – ΟΡΙΣΜΟΣ

Μέσα στη λογιστική βιβλιογραφία η απάτη ορίζεται σαν η εκ του πονηρού κατάχρηση των περιουσιακών στοιχείων μιας επιχείρησης και η παραποίηση τους προς όφελος εκείνου που την διαπράττει. Υπάρχουν οπότε δυο ειδών απάτης.

1. Η κατάχρηση, η ιδιοποίηση οικονομικών πόρων της επιχείρησης.
2. Η παραπλανητική παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων.

Το ΔΛΠ 240 ορίζει την απάτη σαν μια εσκεμμένη πράξη ενός ή περισσότερων ατόμων της επιχείρησης που συνεπάγεται την εσκεμμένη παρερμηνεία των οικονομικών καταστάσεων. Στο ίδιο πρότυπο, το σφάλμα ορίζεται σαν ένα μη ηθελημένο λάθος στις οικονομικές καταστάσεις (μαθηματικά, αβλεψίες, παρερμηνείες και καταχρηστική εφαρμογή των λογιστικών κανόνων).

Σύμφωνα με όσα πρωτίτερα αναλύθηκαν, η βασική διαφορά της απάτης και του σφάλματος είναι η ύπαρξη ή μη ύπαρξη πρόθεσης για την παρουσίαση παραποιημένων οικονομικών καταστάσεων. Επίσης στο ίδιο πρότυπο, γίνεται

αναφορά της κατάχρησης των περιουσιακών στοιχείων εις βάρος της επιχείρησης. Η Ένωση Πιστοποιημένων Εξεταστών Απάτης (ACFE) χαρακτηρίζει ως επαγγελματική την εν λόγω μορφή απάτης, προκειμένου να επιτευχθεί ο προσωπικός πλουτισμός. Η επαγγελματική απάτη κατατάσσεται σε δυο κατηγορίες.

Απάτη εις βάρος της επιχείρησης

- Ενδεικτικές περιπτώσεις της κατηγορίας αυτής είναι από εσωτερικούς δράστες, είτε από εξωτερικούς δράστες.

Απάτη προς όφελος της επιχείρησης

- Ενδεικτικές περιπτώσεις είναι οι δωροδοκίες, η πώληση φανταστικών στοιχείων του ενεργητικού και η φορολογική απάτη.

3.2. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΑΤΗ – ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Η διοίκηση μια επιχείρησης, όπως και αναφέραμε αναλυτικά και προηγουμένως, μπορεί να επηρεάσει της οικονομικές καταστάσεις ως προς την φερεγγυότητα των στοιχείων. Ο επηρεασμός μπορεί με τους ακόλουθους τρεις βασικούς τρόπους.

Ο πρώτος τρόπος έχει σχέση με την σκόπιμη παραβίαση του λογιστικού προτύπου. Η σκόπιμη παραβίαση έγκειται στα πλαίσια της απάτης. Αυτό γιατί η διοίκηση της επιχείρησης θέτει σε εφαρμογή δικούς της κανόνες στην προσπάθεια της να αλλάξει τα οικονομικά της στοιχεία και να εκθέσει την εικόνα που η ίδια θέλει, χωρίς να υπολογίζει τα θεσπισμένα λογιστικά πρότυπα. Η πράξη της σκόπιμης παραβίασης τιμωρείται και την ίδια της αγορά.

Ο δεύτερος τρόπος αφορά την αναπόφευκτη δημιουργική παρέμβαση της διοίκησης. Η ύπαρξη της αναπόφευκτης δημιουργικής προκαλείται από τα κενά που αφήνουν τα ίδια τα λογιστικά πρότυπα για λογιστικά θέματα που απασχολούν τις επιχειρήσεις.

Ο τρίτος τρόπος αφορά τα περιθώρια επιλογών που δίνεται μέσα από τον τρόπο διατύπωσης των ίδιων των λογιστικών προτύπων. Η διοίκηση έτσι αποκτά περιθώρια υποκειμενισμού και άσκησης κρίσης.

Σύμφωνα με τον Rezaee (2003) τα χαρακτηριστικά που περιλαμβάνει η λογιστική απάτη είναι τα ακόλουθα:

- Νόθευση οικονομικών μεγεθών.
- Σκόπιμες αλλοιώσεις λογαριασμών και άλλων σημαντικών πληροφοριών.
- Σκόπιμα κακή εφαρμογή των λογιστικών προτύπων.
- Εσκεμμένη παράβλεψη λογιστικών αρχών και πρακτικών.
- Χρησιμοποίηση λογιστικών τεχνασμάτων για την διαχείριση παράνομων κερδών.
- Μεθοδική χρησιμοποίηση νόμιμων λογιστικών τεχνικών, οι οποίοι δύνανται σε εύκολη διαφοροποίηση.

Στις περισσότερες περιπτώσεις απάτης δημιουργούνται υπερεκτίμηση των λογαριασμών του ενεργητικού (αποθεμάτων, απαιτήσεων, παγίων κ.α.). Οι κινήσεις παραποίησης συνήθως πραγματοποιούνται είτε στο τέλος των τριμήνων είτε στο τέλος του έτους. Τα κίνητρα που οδηγούν τα στελέχη σε παραποίηση των οικονομικών στοιχείων δεν είναι μόνο για προσωπικό τους όφελος αλλά οφείλεται και στην επιθυμία των ανώτερων στελεχών να δημοσιεύσουν αποτελέσματα θετικά στις προσδοκίες της αγοράς.

3.3. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΑΤΗ - ΕΙΔΗ

Υπάρχουν τρία είδη λογιστικής απάτης, τα οποία εμφανίζονται στις περισσότερες των περιπτώσεων.

Το πρώτο είδος απάτης αφορά την παραποίηση, νόθευση ή αλλοίωση στοιχείων και παραστατικών της επιχείρησης. Η επιχείρηση έχει την δυνατότητα αλλαγής της ημερομηνίας των τιμολογίων αγοράς. Η αλλαγή αυτή θα βοηθήσει στο μην έχει επιβάρυνση των εξόδων κατά την τρέχουσα χρήση, και θα μπορέσει να μεταφέρει το ποσό των εξόδων αυτών στην επόμενη χρήση. Σε μια άλλη περίπτωση μπορεί να προχωρήσει σε αλλαγές των ημερομηνιών των δελτίων αποστολής. Η επιχείρηση μπορεί με αυτό τον τρόπο να συμπεριλαμβάνει στα κέρδη της συγκεκριμένης χρήσης τις πωλήσεις και τα έξοδα πριν καν πραγματοποιηθούν. Τέλος, με αλλαγή των ποσών των δαπανών, προκειμένου να εμφανιστούν μειωμένες οι δαπάνες κατά την οικονομική χρήση.

Το δεύτερο είδος απάτης περιλαμβάνει την συγκάλυψη απεικόνισης των επιπτώσεων των συναλλαγών που πραγματοποιήθηκαν. Η επιχείρηση δεν κάνει καταγραφή των συναλλαγών στα παραστατικά και στα βιβλία, όπως κανονικά έπρεπε. Συγκεκριμένα, η επιχείρηση αν το θέλει να καταγράψει προκαταβολές για έξοδα επόμενης χρήσης ως έξοδα της τρέχουσας χρήσης.

Και τέλος, το τρίτο είδος απάτης είναι η παράλειψη αποκάλυψης σημαντικών πληροφοριών. Σε αυτή το είδος περιλαμβάνονται περιπτώσεις απάτης όπως η μη εμφάνιση στις οικονομικές καταστάσεις η επιχείρηση την αύξηση της

αξίας περιουσιακών στοιχείων που έχει στην κατοχή της, η παράλειψη εμφάνισης εκκρεμών οικονομικών διεκδικήσεων από τρίτους και η μη αναφορά μεταβολών που αφορούν την λογιστική πολιτική που ακολουθεί η επιχείρηση.

3.4. ΠΑΡΑΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ – ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ

Η παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων από την διοίκηση μιας επιχείρησης για να πραγματοποιηθεί, πρέπει να υπάρχουν οι κατάλληλες συνθήκες. Αυτές τις συνθήκες εκμεταλλεύονται τα μέλη της επιχείρησης και παραποιούν τις οικονομικές καταστάσεις. Οι παράγοντες η ύπαρξη των οποίων ευνοούν την παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων είναι τα εξής δυο.

3.4.1. ΔΙΟΙΚΗΣΗ - ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Η φιλοσοφία που έχει η κάθε επιχείρηση κατέχει πολύ σημαντικό ρόλο για την λειτουργία της. Η διοίκηση μιας επιχείρησης όταν έχει η ίδια υψηλές ηθικές αξίες δείχνει και στους υπαλλήλους της πως δεν θα ανεχτεί από εκείνους παράτυπες λογιστικές πρακτικές. Αντίθετα όταν η επιχείρηση δεν αποδίδει την πρέπουσα σημασία στους νόμους και στα λογιστικά πρότυπα και προωθεί την υλοποίηση εταιρικών στόχων με κάθε κόστος, τότε δείχνει στους υπαλλήλους της την ανοχή της σε παράτυπες λογιστικές τακτικές. Από την άλλη, τα χαρακτηριστικά της διοίκησης τα οποία θα μπορούσαν να μειώσουν τον κίνδυνο της παραποίησης είναι η στενή παρακολούθηση της λειτουργίας της επιχείρησης, η ενίσχυση των λογιστικών ελέγχων, η ύπαρξη ενός αυστηρού συστήματος εσωτερικού ελέγχου με σύγχρονη υιοθέτηση πληροφοριακών συστημάτων και των νομοθετικών αρχών. Η διενέργεια παραποίησης ενισχύεται όταν ισχύει ένα ή μερικά από τα ακόλουθα συμβάντα:

- Αλλαγή στελεχών μιας επιχείρησης.
- Εταιρική διακυβέρνηση αποκλειστικά στα χέρια της διοίκησης.
- Εξάρτηση της αμοιβής των διευθυντικών στελεχών από κερδοφορία.
- Μεταβολή της διαδικασίας εξωτερικού ελέγχου.
- Αλλαγές στα λογιστικά πρότυπα και στις λογιστικές αρχές.
- Η επιχείρηση αποτελεί στόχο εξαγοράς.

3.4.2. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ - ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Τα λειτουργικά χαρακτηριστικά μιας επιχείρησης έχουν σχέση με την φύση και την πολυπλοκότητα της επιχείρησης. Αν, για παράδειγμα, μια επιχείρηση που θέλει να υπολογίσει τα περιουσιακά της στοιχεία χρησιμοποιήσει την υποκειμενική αξία των στοιχείων τότε και η χειραγώγηση των οικονομικών καταστάσεων θα μπορέσει να πραγματοποιηθεί με ευκολότερο τρόπο. Επίσης, όταν μια επιχείρηση βρίσκεται σε δεινή οικονομική κατάσταση (ταμειακή στενότητα, χαμηλή κερδοφορία, και συσσωρευμένες ζημιές) δεν

μπορεί να αποτραπεί εύκολα η παραποίηση των οικονομικών της καταστάσεων.

Ο Porter (2003), βασισμένος στα σκάνδαλα του 2001 – 2002, αναφέρει ότι η δημιουργία παραποιήσεων και απάτης δεν προέρχεται μόνο από εξωτερικούς παράγοντες αλλά και από εσωτερικούς. Τέτοιοι εσωτερικοί παράγοντες μπορεί είναι η αλόγιστη ανάληψη ρίσκου που μερικές επιχειρήσεις παίρνουν όπως και η πίεση που ασκείται στα μέλη της επιχείρησης για να πετύχουν τα κατάλληλα αποτελέσματα και σε άμεσο χρόνο. Εσωτερική απάτη ορίζεται από τον Porter ως «η χρήση της επαγγελματικής θέσης κάποιου για προσωπικό πλουτισμό, μέσα από την σκόπιμη κακή χρήση των πόρων ή των στοιχείων ενός οργανισμού».

3.5. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΑΤΗ - ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ

Ο πρώτος τρόπος αντιμετώπισης που μια επιχείρηση μπορεί να χρησιμοποιήσει προέρχεται μέσα από την διαφάνεια των εσωτερικών λειτουργιών. Η επιχείρηση έχοντας διαφάνεια στις λειτουργίες της μπορεί και συμβάλλει στην ενδυνάμωση του εσωτερικού ελέγχου της. Έτσι για να μπορέσει μια εταιρεία να αποφύγει πρακτικές παραποίησης δημιουργεί ένα περιβάλλον ελέγχου, εντάσσει εντίμους ανθρώπους στο προσωπικό της και αναπτύσσει ένα ξεκάθαρο κώδικα ηθικής.

Ο δεύτερος τρόπος αντιμετώπισης της λογιστική απάτης σχετίζεται με την ηλεκτρονική προστασία που μια επιχείρηση μπορεί να εφαρμόσει. Η ηλεκτρονική προστασία θα λειτουργεί με τέτοιο τρόπο ώστε είτε να προλαμβάνεται, είτε να εντοπίζεται η απάτη. Η πρόληψη μιας απάτης επικεντρώνεται σε μείωση της χρήσης των πόρων που διαθέτει η επιχείρηση από αναξιόπιστα και όχι αρμόδια άτομα. Στις τεχνικές πρόληψης που μια επιχείρηση ακολουθεί συμπεριλαμβάνονται οι σαρωτές περιεχομένου ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, τα τείχη προστασίας και τέλος οι κάρτες ελέγχου πρόσβασης. Στον εντοπισμό της απάτης περιλαμβάνεται η δημιουργία προγραμμάτων, τα οποία προειδοποιούν σε περίπτωση απάτης.

Ο τρίτος τρόπος αναφέρεται στη χρήση διαφόρων μοντέλων και υποδειγμάτων (χρηματοοικονομικοί δείκτες). Η χρήση των δεικτών βοηθάν το χρήστη των οικονομικών καταστάσεων να εντοπίσει με μεγαλύτερη ευκολία παραπονημένες οικονομικές καταστάσεις. Στα υποδείγματα γίνεται χρήση ποσοτικών και ποιοτικών μεταβλητών με την βοήθεια στατιστικής και της επιχειρησιακής έρευνας.

3.6 ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΑΤΗ – ΕΥΘΥΝΗ ΑΠΟΚΑΛΥΨΗΣ

Η ευθύνη για την αποκάλυψη μιας λογιστικής απάτης αποδίδεται σε δυο πρόσωπα της επιχείρησης, στην διοίκηση της και στον ελεγκτή των οικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης.

Η διοίκηση μια επιχείρησης είναι αρμόδια για την πρόληψη και τον εντοπισμό μιας απάτης, για το πετύχει χρησιμοποιεί κατάλληλα συστήματα λογιστικής και εσωτερικού ελέγχου. Η διοίκηση όμως δεν μπορεί να εξαλείψει πλήρως την απάτη με τη υιοθέτηση συστημάτων ελέγχου, κατορθώνει όμως να ελαχιστοποιήσει την πιθανότητα εμφάνισής της. Ο κάθε ελεγκτής πρέπει να έχει γραπτή διαβεβαίωση από την διοίκηση της επιχείρησης ότι αναγνωρίζει την συγκεκριμένη ευθύνη.

Ο ελεγκτής είναι πρέπει να ακολουθεί ορισμένες κινήσεις και πράξεις και τις οποίες πρέπει να τις ακολουθεί κατά τη διαδικασία του οικονομικού ελέγχου της κάθε επιχείρησης.

- Κατά το σχεδιασμό και την εφαρμογή των ελεγκτικών διαδικασιών, να κάνει αξιολόγηση του κινδύνου ύπαρξης ανακρίβειών στις οικονομικές καταστάσεις εξαιτίας της ύπαρξης απάτης.
- Σε όλη τη διάρκεια του ελέγχου να τηρεί στάση επαγγελματικού σκεπτικισμού.
- Να υποβάλλει ερωτήματα αναφορικά με το σύστημα εσωτερικού ελέγχου.
- Να αξιολογεί και να προσδιορίζει τους κινδύνους παρείσφρησης ουσιωδών ανακρίβειών στις οικονομικές καταστάσεις.
- Να επιζητεί την γενική ανταπόκριση για την αντιμετώπιση των κινδύνων παρείσφρησης ουσιωδών ανακρίβειών στις οικονομικές καταστάσεις. Στη συνέχεια, να σχεδιάζει και να εκτελεί πρόσθετες ελεγκτικές διαδικασίες.

Εφόσον ο ελεγκτής έχει ολοκληρώσει την προηγούμενη διαδικασία και έχει διαπιστώσει ότι υπάρχει λογιστική απάτη στα οικονομικά στοιχεία της επιχείρησης πρέπει να εξετάσει:

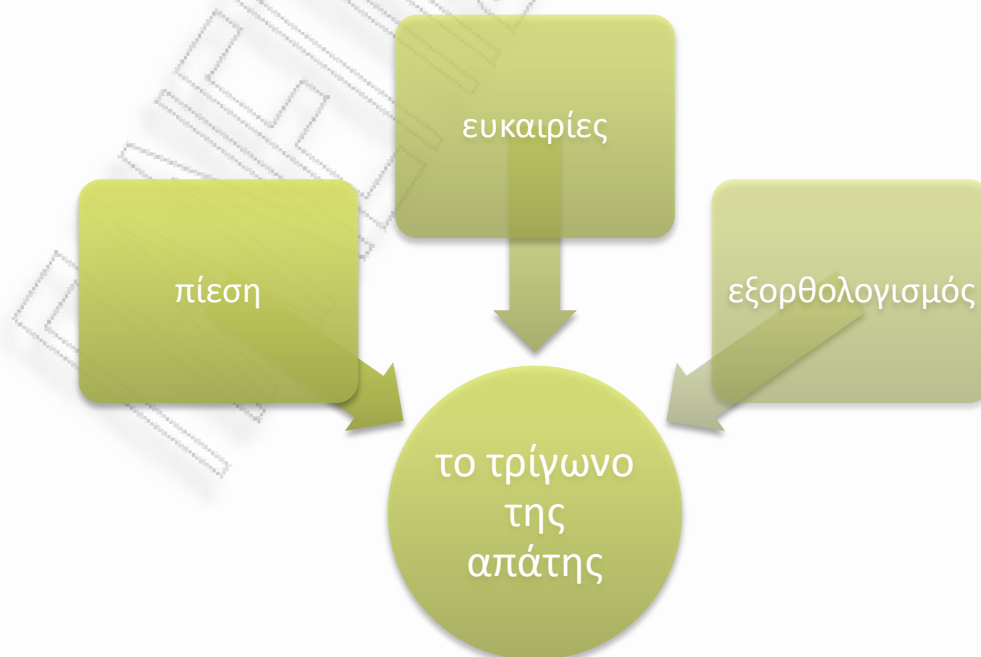
Μέσα στα συμπεράσματα του ελεγκτή για την αξιολόγηση του κινδύνου ύπαρξης παραποιήσεων στις οικονομικές καταστάσεις θα πρέπει να περιλαμβάνονται τα εξής:

- Το γενικό συμπέρασμα του κινδύνου, καθώς και το ποια είναι η σύνδεση των ελεγκτικών διαδικασιών με τους κινδύνους που εντοπίστηκαν.
- Τα αποτελέσματα των ελεγκτικών διαδικασιών. Εδώ ο ελεγκτής θα πρέπει να συμπεριλάβει και εκείνες τις ελεγκτικές διαδικασίες που δημιουργήθηκαν να εμποδίσουν τον κίνδυνο υποσκελισμών των δικλίδων ασφαλείας από την διοίκηση της επιχείρησης.

3.7. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΑΤΗ – ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΞΗΣ

Υπάρχουν τρεις συνθήκες κατά τη διάπραξη απάτης παραποίησης των οικονομικών καταστάσεων.

Η πρώτη συνθήκη διάπραξης απάτης αφορά τα κίνητρα ή τις πιέσεις που δέχεται η διοίκηση ή οι εργαζόμενοι της επιχείρησης για να προβούν σε απάτη. Η δεύτερη στις ευκαιρίες που παρέχουν οι διάφορες καταστάσεις με τις οποίες έρχεται αντιμέτωπη η επιχείρηση καθημερινά. Και, η τρίτη αφορά την εξορθολογισμό των δραστηριοτήτων της απάτης, που τους επιτρέπει την να πραγματοποιούν μιας απάτη χωρίς να έχουν κάποιο ηθικό έρεισμα.

Στις περισσότερες των περιπτώσεων οι παραπονημένες οικονομικές καταστάσεις είναι αποτέλεσμα παραβιάσεων των μηχανισμών και των κανόνων του εσωτερικού ελέγχου. Επίσης, συνήθως η διοίκηση είναι εκείνη που κατευθύνει την διάπραξη μιας απάτης.

3.7.1. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΑΤΗ - ΠΙΕΣΗ

Η πίεση είναι στις περισσότερες περιπτώσεις ο λόγος για να οδηγηθεί ένα μέλος της επιχείρησης στην ανάληψη σημαντικών κινδύνων, στοχεύοντας την απόκτηση των επιθυμητών πόρων. Μέσα στις ερευνητικές εργασίες, οι οποίες είχαν αντικείμενο την λογιστική απάτη, διαπιστώθηκε ότι η μεγάλη πλειοψηφία των περιπτώσεων απάτης προκλήθηκαν από οικονομικές δυσκολίες. Ενδεικτικά μερικές από τις πιέσεις, οι οποίες μπορούν να οδηγήσουν τα στελέχη μιας επιχείρησης σε οικειοποίηση περιουσιακών στοιχείων είναι: οι απροσδόκητες οικονομικές ανάγκες, η ψύχωση για επιτυχία, οι προσωπικές οικονομικές ανάγκες, δυσαρέσκεια από την εργασία και οικογενειακές πιέσεις.

3.7.2. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΑΤΗ – ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

Πολλοί είναι οι παράγοντες που έχουν την ευθύνη για την δημιουργία ευκαιριών διάπραξης λογιστικής απάτης. Μερικοί από τους παράγοντες αυτούς είναι οι αναποτελεσματικοί έλεγχοι, το αναποτελεσματικό διοικητικό συμβούλιο, οι πρακτικές ατιμωρησίας και η έλλειψη ηθικής καθοδήγησης και ηγεσίας.

Πιο αναλυτικά, αναποτελεσματικοί χαρακτηρίζονται οι εσωτερικοί έλεγχοι όταν υπάρχει έλλειψη διαχωρισμού των καθηκόντων, έλλειψη φυσικών ελέγχων και αναποτελεσματική επίβλεψη του συστήματος ελέγχου. Το πρόβλημα της αναποτελεσματικότητας γίνεται μεγαλύτερο όταν δεν υπάρχει ενημέρωση των μελών της επιχείρησης για τους κανόνες επιχειρησιακής ηθικής και όταν η επιχείρηση βρίσκεται κάτω από οικονομική κρίση για μεγάλα χρονικά διαστήματα.

Όταν από την άλλη, σε περιπτώσεις που το διοικητικό συμβούλιο μιας επιχείρησης είναι αδύναμο, τότε η ανώτατη διοίκηση δεν μπορεί να ελεγχτεί. Η αίσθηση της έλλειψης ενός ισχυρού και αντικειμενικού ελεγκτικού μηχανισμού παρακολούθησης αποτελεί και την αφορμή για τεχνικές παραποίησης.

Στην περίπτωση που οι εργαζόμενοι μιας επιχείρησης αισθάνονται ότι σε περίπτωση που προχωρήσουν σε πραγματοποίηση εσκεμμένης απάτης και αν ανακαλυφθεί δεν θα έχουν ουσιαστική τιμωρία τους, τότε υπάρχει μεγάλη πιθανότητα να το επιχειρήσουν. Πολλές είναι οι επιχειρήσεις που τιμωρούν τους όσους διαπράξουν μια απάτη σε βάρος της επιχείρησης, με ποινές προφορικής επίπληξης και όχι με άλλες αυστηρότερες ποινές.

Τέλος, αρκετά από τα μέλη της επιχείρησης που διέπραξαν μια απάτη, είτε δεν γνώριζαν πως έπρατταν μια λανθασμένη πράξη, είτε πίστευαν πως δούλευαν για όφελος της επιχείρησης. Αυτή η άγνοια οφείλετε σε φτωχή καθοδήγηση και ενημέρωση, εξαιτίας της απροθυμίας που δείχνει μερικές φορές η διοίκηση να ενημερώνει, για το πώς πρέπει να λαμβάνονται σημαντικές αποφάσεις. Η ηθική καθοδήγηση είναι απαραίτητη όταν οι λογιστικοί κανόνες, οι οποίοι τις περισσότερες φορές δεν είναι κατατοπιστικοί, δεν γίνονται εύκολα κατανοητοί από τα άτομα για τα οποία προορίζονται.

3.7.3 ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΑΤΗ – ΕΞΟΡΘΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Μέσα από έρευνες διαπιστώθηκε ότι τα άτομα που μπορούν να δικαιολογήσουν την απάτη σύμφωνα με το προσωπικό κώδικα ηθικής τους, θα προχωρήσουν σε απάτη. Αντίθετα, πολλοί υπάλληλοι, δεν θα διέπρατταν απάτη ακόμα και αν τους δινόταν η ευκαιρία, για να μπορέσουν να διαφυλάξουν την προσωπική τους ακεραιότητα. Ορισμένες συμπεριφορές που συνδέονται συχνά με πράξεις απάτης είναι η αίσθηση ότι κάποιος κακοπληρώνεται, η πεποίθηση ότι εργάζεται υπερβολικά, ο χαμηλός αυτοσεβασμός όπως και η αίσθηση ότι και οι άλλοι κάνουν το ίδιο.

3.8. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΑΘΗ – ΚΙΝΗΤΡΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗΣ

Πολλές από τις εργασίες που έχουν πραγματοποιηθεί στο πεδίο της δημιουργίας και της δημοσίευσης παραπονημένων οικονομικών καταστάσεων από επιχειρήσεις, έχουν διαπιστώσει την ύπαρξη, εκτός των όσων συνθηκών έγινε η ανάλυση πριν, και αρκετούς ακόμα παράγοντες δημιουργίας απάτης. Οι σημαντικότεροι από τους παράγοντες αυτούς αναφέρονται στη συνέχεια.

3.8.1 ΚΙΝΗΤΡΟ - ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Η επιχείρηση προσπαθούν να εμφανιστούν οικονομικά ισχυρές στο χώρο τον οποίο δραστηριοποιούνται. Για να το πετύχουν καταφεύγουν στην εφαρμογή κινήσεων παραποίησης των οικονομικών τους στοιχείων. Έτσι η επιχείρηση παρουσιάζοντας όσο το δυνατόν υψηλότερα τα αποτελέσματα τους καταφέρνει να ισχυροποιήσει την οικονομική της θέση. Υπάρχουν βέβαια και αντίθετες περιπτώσεις. Δηλαδή όταν η επιχείρηση επιθυμεί να παρουσιάσει μειωμένα τα οικονομικά της αποτελέσματα. Τώρα η επιχείρηση θα μπορέσει να επηρεάσει τις προοπτικές ανάπτυξης του κλάδου, στον οποίο ανήκει, με την βοήθεια των τεχνικών διαχείρισης και να μειώσει την πιθανότητα προσέλκυσης νέων ανταγωνιστών.

3.8.2 ΚΙΝΗΤΡΟ - ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ

Οι επιχειρήσεις για να λειτουργήσουν τις περισσότερες φορές έχουν ανάγκη από την συμβολή νέων κεφαλαίων. Προκειμένου να καταφέρουν να αποκτήσουν τα απαραίτητα ξένα κεφάλαια πρέπει να εμφανίζουν ικανοποιητικά οικονομικά αποτελέσματα στις οικονομικές καταστάσεις τους. Η ύπαρξη αρνητικών αποτελεσμάτων μιας επιχείρησης είναι το κίνητρο για την εμφάνιση παραπονημένων οικονομικών καταστάσεων. Οι αρνητικές προσδοκίες για την οικονομική πορεία της επιχείρησης έχει σαν αποτέλεσμα την χειροτέρευση του δείκτη που εκφράζει την μόχλευση και συνεπώς την πιστοληπτική ικανότητα της επιχείρησης. Σε περιπτώσεις όπου υπάρχει αρνητική επίδραση στην πιστοληπτική ικανότητα παρατηρείται μια αύξηση του

κόστους κεφαλαίου και συγχρόνως ελαχιστοποίηση των πιθανοτήτων για εξασφάλιση νέων.

3.8.3 ΚΙΝΗΤΡΟ – ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΞΑΓΩΓΕΣ

Στη περίπτωση που υπάρχει μια συγχώνευση ή μια εξαγορά, η εφαρμογή μεθόδων παραποίησης των λογιστικών καταστάσεων στοχεύει σε αύξηση των οικονομικών αποτελεσμάτων των επιχειρήσεων που συμμετέχουν. Συμπερασματικά, μπορούμε να πούμε πως αυτές οι επιχειρήσεις προσπαθούν με κάθε τρόπο να βελτιώσουν την εικόνα τους και την οικονομική τους θέση, αποκομίζοντας έτσι περισσότερα χρήματα από την κάθε επενδυτική στρατηγική που θα ακολουθηθεί.

3.9 ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΑΤΗ – ΚΙΝΗΤΡΑ ΑΠΟ ΣΥΜΒΑΤΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

3.9.1. ΚΙΝΗΤΡΟ – ΔΑΝΕΙΑΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

Οι περισσότερες συμφωνίες που συνάπτει μια επιχείρηση για τη λήψη δανείων περιέχουν ορισμένους όρους. Οι συγκεκριμένοι όροι δεσμεύουν την επιχείρηση να πραγματοποιεί συγκεκριμένα επίπεδα αποτελεσμάτων όσο καιρό διαρκεί η αποπληρωμή του δανείου. Σε περίπτωση που οι όροι αθετηθούν από την πλευρά της επιχείρησης τότε και οι δανειστές έχουν το δικαίωμα να αυξήσουν το επιτοκίου δανεισμού ή να απαιτήσουν την άμεση αποπληρωμή του δανείου. Κατά συνέπεια, οι επιχειρήσεις μη θέλοντας να παραβούν τους όρους προχωρούν σε τεχνικές παραποίησης, ώστε να παρουσιάσουν αποτελέσματα σύμφωνα με τους όρους της των δανείων που έχουν συνάψει.

3.9.2. ΚΙΝΗΤΡΟ - ΑΜΟΙΒΕΣ

Στις επιχειρήσεις, συχνά υπάρχει σύνδεση της αμοιβής της διοίκησης με την οικονομική επίδοση της επιχείρησης. Η εφαρμογή όμως της συγκεκριμένης πρακτικής δημιουργεί ισχυρά κίνητρα από την πλευρά της διοίκησης στο να προχωρήσει σε παραποιήσεις των οικονομικών αποτελεσμάτων ώστε να κερδίσει περισσότερα. Οι παράγοντες που ωθούν τις διοικήσεις να προβούν σε αύξηση των κερδών σχετίζονται με δυο ειδών κίνητρα. Το πρώτο κίνητρο αφορά προσωπικά τους μανάτζερ καθώς επιδιώκουν κέρδη για την προσωπική ασφάλεια και εμπλουτισμό.

Πλασματική αύξηση κερδών απο τους μανάτζερ

- Μεγιστοποίηση της αποζημίωσης τους
- Εξασφάλιση μελλοντικής προαγωγής
- Διατήρηση δύναμης μέσα στην επιχείρηση

Διαμόρφωση κερδών απο την διοίκηση

- Ελαχιστοποίηση της πιθανότητας χρεοκοπίας
- Ελαχιστοποίηση κανονιστικών παρεμβάσεων
- Μεγιστοποίηση εταιρικής αξίας
- Αποφυγή παραβίασης των περιοριστικών όρων για χρέη

Οι μανάτζερ αμείβονται με ένα μισθό, επιπλέον λαμβάνουν και κάποιο bonus το ύψος του οποίου εξαρτάται από την επίτευξη ενός συνδυασμού βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων στόχων.

Οι λογιστικές μετρήσεις που χρησιμοποιούνται σε σχέδια αποζημίωσης στελεχών είναι οι εξής:

- Ταμιακές ροές
- Λειτουργικά ή καθαρά κέρδη
- Απόδοση επί των επενδυμένων κεφαλαίων

Επομένως, με στόχο την μεγιστοποίησης της αποζημίωσης τους, τα στελέχη εφαρμόζουν μεθόδους παραποίησης σε μεγέθη που συνδέονται άμεσα με το ύψος των απολαβών αυτών.

Σύμφωνα με τον Healy (1985), όταν τα κέρδη είναι χαμηλότερα του κατώτερου ορίου που απαιτείται για την απόκτηση επιπλέον αμοιβής, τότε τα αποτελέσματα επηρεάζονται προς τα επάνω για να επιτευχθεί το κατώτερο όριο και η επιπλέον αμοιβή. Αντιθέτως, όταν τα κέρδη είναι πάνω από το ανώτερο όριο, πάνω από το οποίο δεν δίνεται αμοιβή, τότε τα κέρδη δέχονται παραποίηση για να μειωθούν. Τα επιπλέον κέρδη, τα οποία δεν παρέχουν στην διοίκηση πρόσθετη αμοιβή, δεν απεικονίζονται λογιστικά στην τρέχουσα χρήση και μεταφέρονται στην επόμενη. Όταν τα κέρδη βρίσκονται μεταξύ των ορίων που προβλέπονται, τότε τα κέρδη επηρεάζονται από την πλευρά της διοίκησης προς το ανώτερο όριο, για αυξηθεί και η αμοιβή της τρέχουσα χρήση.

3.10. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΑΘΗ – ΚΙΝΗΤΡΟ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΜΕΛΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

3.10.1. ΚΙΝΗΤΡΟ – ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΘΕΣΗΣ

Κάθε μέλος της διοίκησης μια επιχείρησης ενεργεί με τέτοιο τρόπο ώστε να εξασφαλίσει τη θέση του στην επιχείρηση αρχικά και κατ' επέκταση στην διοίκηση. Δίνεται στο μέλος μέσω της διατήρησης σημαντικό κίνητρο για να προβεί σε αλλοίωση οικονομικών στοιχείων που περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις. Συνήθως, η παρουσίαση μη ικανοποιητικών αποτελεσμάτων οδηγεί σε αντικαταστάσεις και απολύσεις.

3.10.2 ΚΙΝΗΤΡΟ - ΠΡΟΑΓΩΓΕΣ

Σε αρκετές περιπτώσεις, τα μέλη της διοίκησης μιας επιχείρησης καταφεύγουν σε τεχνικές παραποίησης των οικονομικών καταστάσεων για να προαχθούν σε υψηλότερες θέσεις της ιεραρχίας και όχι για να διατηρήσουν απλά την θέση τους. Ο συνδυασμός της φιλοσοφίας της επιχείρησης με τις προσωπικές φιλοδοξίες επιβραβεύει όσους πετυχαίνουν τους στόχους που έχουν τεθεί και οδηγεί σε καταστάσεις τις οποίες τα διοικητικά μέλη, προκειμένου να κερδίσουν μια προαγωγή, κάνουν οτιδήποτε.

3.11. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΑΤΗ - ΚΙΝΗΤΡΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ

3.11.1. ΚΙΝΗΤΡΟ – ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Πολλές επιχειρήσεις, στην προσπάθειά τους να επιτύχουν βραχυπρόθεσμους στόχους αδιαφορώντας για το μέλλον, υιοθετούν πρακτικές που θέτουν σε κίνδυνο την μακροχρόνια απόδοση της. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι η κεφαλαιοποίηση των εξόδων αντί της εμφάνισής τους στα αποτελέσματα της χρήσης όπως είναι και κοινά αποδεκτό. Η κεφαλαιοποίηση των εσόδων οδηγεί σε αύξηση των αποτελεσμάτων που έχει η επιχείρηση κατά την συγκεκριμένη οικονομική χρήση.

3.11.2. ΚΙΝΗΤΡΟ – ΜΗ ΡΕΑΛΙΣΤΙΚΟΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ

Μερικές φορές οι ετήσιοι προϋπολογισμοί, οι οποίοι καταρτίζονται από τις επιχειρήσεις, δεν είναι μπορούν να πραγματοποιηθούν πραγματικά. Η κατάρτιση μη ρεαλιστικών προϋπολογισμών οφείλεται στο ότι θέλουν οι επιχειρήσεις να δώσουν κίνητρα στους μάνατζερ να πετύχουν πολύ υψηλούς στόχους. Στις περιπτώσεις αυτές υπάρχει ο κίνδυνος, ότι κάτω από συγκεκριμένες συνθήκες, οι μάνατζερ θα προχωρήσουν σε μεθόδους παραποίησης των οικονομικών στοιχείων στην προσπάθεια επίτευξης μη ρεαλιστικών στόχων.

3.12. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΑΘΗ – ΚΙΝΗΤΡΟ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

3.12.1 ΚΙΝΗΤΡΟ – ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Σε αρκετές χώρες υπάρχουν ρυθμίσεις για κλάδους της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Σε κλάδους όπως είναι για παράδειγμα ο τραπεζικός και ο ασφαλιστικός υπάρχουν πολλές ρυθμίσεις οι οποίες αφορούν τη λογιστική πρακτική των επιχειρήσεων. Για παράδειγμα, οι ρυθμίσεις που αφορούν τον τραπεζικό τομέα ορίζουν το επίπεδο κεφαλαιακής επάρκειας που υποχρεούται το σύνολο των τραπεζικών επιχειρήσεων να διαθέτει. Η δημιουργία και η ύπαρξη των εν λόγω ρυθμίσεων οδηγούν τις διοικήσεις των επιχειρήσεων σε παραποίηση των οικονομικών στοιχείων του ισολογισμού και των αποτελεσμάτων της χρήσης προκειμένου να μπορέσουν να είναι σύμφωνες με όσα οι αρμόδιες αρχές επιβάλλουν με το ρυθμιστικό πλαίσιο.

ΑΝΤΙΜΟΝΟΠΩΛΙΑΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Τα υψηλά κέρδη που έχουν μερικές επιχειρήσεις είναι δυνατόν να προκαλέσουν το ενδιαφέρον των αρχών, προκειμένου να διαπιστωθεί αν υπάρχει μονοπωλιακό καθεστώς ή όχι. Έτσι, πολλές επιχειρήσεις που έχουν υψηλά αποτελέσματα, για μπορέσουν να αποφύγουν διερεύνηση από τις αρμόδιες αρχές, εφαρμόζουν πολιτικές παραποίησης των αποτελεσμάτων τους. Με την αλλοίωση των αποτελεσμάτων τους γλιτώνουν από ειδικούς περιορισμούς που επιβάλλονται όταν διαπιστωθεί η ύπαρξη μονοπωλίου. Τέλος, ακόμα ένα κίνητρο για παραποίηση οικονομικών στοιχείων δίνεται στις επιχειρήσεις στην περίπτωση που είτε επιδιώκουν να εισπράξουν κρατικές επιχορηγήσεις, είτε θέλουν να αιτιολογήσουν επιχορηγήσεις που έχουν λάβει στο παρελθόν.

ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Το συγκεκριμένο κίνητρο αφορά κυρίως τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Οι επιχειρήσεις αυτές μειώνουν τα κέρδη τους με μεθόδους παραποίησης προσπαθώντας να μειώσουν τον φόρο που θα τους επιβληθεί. Με αυτό τον

τρόπο καταφέρνουν να βρίσκουν και αρκετά κεφάλαια, τα οποία τα χρησιμοποιούν για αυτοχρηματοδότηση των επενδύσεων τους.

ΠΡΩΩΡΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΑΠΑΤΗΣ

Στην βιβλιογραφία που υπάρχει σχετικά με τους έλεγχους της απάτης, έχουν παρουσιαστεί πρόδρομα συμβάντα που υπήρξαν σε πραγματικές περιπτώσεις απάτης. Ο κατάλογος που ακολουθεί είναι ο ενδεικτικός των πρόωρων συμβάντων απάτης.

- Τοποθέτηση προσωπικών επιταγών για τη συμφωνία των διαχειριζόμενων κεφαλαίων.
- Αγορά πολυτελών αυτοκινήτων και οικιακού εξοπλισμού.
- Άσκηση έντονης κριτικής σε άλλους.
- Παρουσία πιστωτών με παράπονα καθυστέρησης πληρωμής.
- Δικαιολόγηση δαπανηρού τρόπου ζωής με χρήματα αποκτηθέντα από την πατρική περιουσία.
- Αδικοιολόγητη ενόχληση από λογικές ερωτήσεις.

3.13 ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

3.13.1 ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΟΓΡΑΦΗ

Η συγκεκριμένη τακτική αφορά την πραγματοποίηση περισσότερων αποσβέσεων σε μια εταιρική χρήση. Σε περιόδους που κυριαρχεί η οικονομική ύφεση ή πραγματοποιούνται μεγάλες αλλαγές (αλλαγή στελεχών, εξαγορά, συγχώνευση) γίνεται χρήση της συγκεκριμένης τακτικής. Η μέθοδος αυτή εφαρμόζεται μαζί με την μέθοδο αύξησης των κερδών για μελλοντικές χρήσεις.

Η λογιστική απογραφή αποτελεί μια μορφή παραποίησης των οικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης, στην οποία συμμετέχει και η ίδια η διοίκηση της επιχείρησης. Μια περίπτωση λογιστικής απογραφής συμβαίνει όταν η νέα διοίκηση μιας επιχείρησης αποφασίζει να αλλοιώσει τα οικονομικά αποτελέσματα με τέτοιο τρόπο ώστε να εμφανιστούν μειωμένα για την τρέχουσα οικονομική περίοδο. Την περίοδο αυτή δεν έχει η ίδια η νέα διοίκηση την ευθύνη των μειωμένων αποτελεσμάτων αλλά η ευθύνη αποδίδεται ολοκληρωτικά στα μέλη της προηγούμενης διοίκησης. Έπειτα στην επόμενη χρήση τα αποτελέσματα που θα πραγματοποιηθούν και θα εμφανιστούν θα είναι σαφώς αυξημένα και θα αποδίδονται στον τρόπο λειτουργίας της νέας διοίκησης.

Οι τεχνικές «Big Bath» χρησιμοποιούνται με τη λογική ότι εάν πρέπει κάποια στιγμή να ανακοινωθούν δυσάρεστα νέα για την επιχείρηση, η άμεση ενημέρωση από την διοίκηση είναι προτιμότερη. Έτσι έχουν την δυνατότητα δημιουργίας συνθηκών για μελλοντική αύξηση των κερδών.

3.13.2 ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΤΕΧΝΑΣΜΑΤΑ

Πολλές έρευνες έχουν πραγματοποιηθεί, με έναυσμα τα οικονομικά σκάνδαλα που βγήκαν στη δημοσιότητα πρόσφατα. Στις μελέτες αυτές ερευνήθηκε αν η εφαρμογή των λογιστικών προτύπων από τις επιχειρήσεις μπορούν και κατά πόσο να καταφέρουν να αλλοιώσουν την πραγματική οικονομική κατάσταση και αν αυτό οφείλεται στην ύπαρξη ευελιξίας για την εφαρμογής τους. Το συγκεκριμένο μειονέκτημα των λογιστικών προτύπων οφείλεται στο ότι είναι κατευθύνσεις γενικού τύπου, με αποτέλεσμα να μπορούν να αξιοποιηθούν με διαφορετικό τρόπο ανάλογα με τις ανάγκες που έχει κάθε οικονομική μονάδα. Έπειτα, εξετάζονται μερικά λογιστικά τεχνάσματα που οδηγούν σε παραποίηση της πραγματικής οικονομικής κατάστασης μιας επιχείρησης.

ΤΕΧΝΑΣΜΑ - ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ

Το συγκεκριμένο τέχνασμα που αφορά τα αποθέματα έχει την ονομασία «Bill and hold sales transaction». Κατά το οποίο η οικονομική μονάδα, η οποία έχει

πουλήσει το προϊόν της, συνεχίζει να το έχει η ίδια στην αποθήκη της για να εξυπηρετήσει τον πελάτη της. Όταν πραγματοποιούνται τέτοιες συναλλαγές, η επιχείρηση μπορεί να παραβιάσει την αρχή πραγματοποίησης των εσόδων και να καταγράψει τα έσοδα πριν γίνει ουσιαστικά η μεταβίβαση των προϊόντων.

ΤΕΧΝΑΣΜΑ - CHANNEL STUFFING

Σύμφωνα με την τακτική «channel stuffing», η επιχείρηση με διάφορα τεχνάσματα, για παράδειγμα εκπτώσεις, προσπαθεί να προωθήσει τις πωλήσεις της και να πείσει τους πελάτες της να προβούν σε αγορά μεγαλύτερου αριθμού προϊόντων. Με αυτό τον τρόπο οι επιχειρήσεις μπορούν και παρουσιάζουν σταθερά έσοδα σε δύσκολες περιόδους τους συνόλου της αγοράς αλλά και σε περιόδους που η ίδια η επιχείρηση περνάει το στάδιο της κρίσης.

ΤΕΧΝΑΣΜΑ – ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΕΣΟΔΩΝ

Το βασικό πρόβλημα της καταγραφής των εσόδων είναι το πότε θα γίνει η αναγνώριση τους. Σύμφωνα με την αρχή πραγματοποίησης των εσόδων, η αναγνώριση του εσόδου θα πρέπει να γίνεται τη στιγμή που το προϊόν μεταβιβάζεται και ακολούθως υφίσταται η πληρωμή του αντιτίμου στον πωλητή. Η παραβίαση συμβαίνει όταν μια επιχείρηση αναγνωρίζει το έσοδο πριν καν αυτό πραγματοποιηθεί.

ΤΕΧΝΑΣΜΑ – ΕΙΚΟΝΙΚΕΣ ΠΩΛΗΣΕΙΣ

Μια συνήθης τεχνική που χρησιμοποιείται από τις επιχειρήσεις είναι οι εικονικές πωλήσεις. Οι εικονικές πωλήσεις πραγματοποιούνται είτε προς συγγενικές επιχειρήσεις, είτε προς ανύπαρκτες επιχειρήσεις. Παραποιείται ο ισολογισμός και η κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης της επιχείρησης, με

καταχώρηση πλαστών τιμολογίων και αναγνώριση πλασματικών πωλήσεων κατά τη παρούσα χρήση.

ΤΕΧΝΑΣΜΑ – ΕΞΟΜΑΛΥΝΣΗ ΚΕΡΔΩΝ

Η εξομάλυνση των κερδών, η οποία είναι συνηθέστερη μορφή διαχείρισης των κερδών, έχει ως στόχο την εμφάνιση μιας σταθερής αύξησης των κερδών της επιχείρησης και μείωση της αστάθειας τους. Μια βασική προϋπόθεση για την ύπαρξη αυτής της μορφής της διαχείρισης των κερδών είναι η επίτευξη αρκετά μεγάλων κερδών και κατά συνέπεια η οικονομική απόδοση της επιχείρησης να είναι πάνω από το μέσο όρο για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα. Η εξομάλυνση συνεπάγεται την μη δημοσιοποίηση ενός μέρους των κερδών σε καλές χρήσεις. μέσω της δημιουργίας αποθεματικών. Η μείωση στη διακύμανση των κερδών είναι γνωστό μέτρο επιχειρησιακού κινδύνου και χρησιμοποιείται από πολλές και μεγάλες επιχειρήσεις διεθνώς. Υπάρχει η εξής πεποίθηση ότι όταν οι τιμές των δημοσιευμένων αποτελεσμάτων είναι κοντά στα αναμενόμενα τότε παρουσιάζουν μεγαλύτερη αξιοπιστία. Η μεγάλη απόκλιση, αντίθετα, μειώνει την αξιοπιστία και επηρεάζει την ίδια θέση της επιχείρησης.

ΤΕΧΝΑΣΜΑ - «COOKIE JAR RESERVE»

Χαρακτηριστικό της λογιστικής των δεδουλευμένων είναι πως μια επιχείρηση θα πρέπει να έχει την ικανότητα της εκτίμησης και της καταγραφής υποχρεώσεων που θα πληρωθούν μελλοντικά και οι οποίες δημιουργήθηκαν από συναλλαγές της τρέχουσας χρήσης. Υπάρχει σίγουρα το στοιχείο της αβεβαιότητας κατά την εκτίμηση λόγω ότι τα στοιχεία είναι μελλοντικά και χωρίς βεβαιότητα. Με άλλα λόγια δεν υπάρχει μόνο μια απάντηση αλλά ένα σύνολο σωστών εκτιμήσεων. Για κάθε θέμα που την απασχολεί η επιχείρηση επιλέγει και την εκτίμηση εκείνη που την εξυπηρετεί με τον καλύτερο τρόπο.

Για παράδειγμα μια επιχείρηση που επιλέγει μια υψηλή τιμή από πιθανές εκτιμήσεις εξόδων, τότε καταγράφει περισσότερα έξοδα στην τρέχουσα χρήση. Έτσι, γίνεται πιο πιθανή η εκτίμηση της καταγραφής μειωμένων εσόδων σε μελλοντικές χρήσεις. Δημιουργείται με αυτό τον τρόπο ένα αποθεματικό «cookie jar reserve» στην επιχείρηση και υπάρχει δυνατότητα μελλοντικής χρήσης του για να προκαλέσει μια οικονομική ώθηση. Αν από την άλλη, επαληθευτεί η υψηλή εκτίμηση τότε το αποθεματικό θα μείνει άδειο και δεν θα υπάρχει προοπτική αύξησης των κερδών. Οι πιο συνηθισμένες περιπτώσεις στις οποίες υπάρχει δυνατότητα δημιουργίας αποθεματικών είναι:

- ο Εκτιμώμενες αποδόσεις πωλήσεων και επιχορηγήσεις
- ο Εκτιμώμενες διαγραφές επισφαλών απαιτήσεων
- ο Εκτιμώμενη απαξίωση αποθεμάτων
- ο Εκτιμώμενο κόστος συντάξεων
- ο Εκτιμώμενο κόστος εγγυήσεων

ΤΕΧΝΑΣΜΑ - «BIG BET ON THE FUTURE»

Οι τεχνικές αυτές αφορούν περιπτώσεις συγχώνευσης δυο επιχειρήσεων. Οι τεχνικές αυτές περιλαμβάνουν:

- **Διαγραφή εξόδων έρευνας και ανάπτυξης** για την συγχωνευμένη επιχείρηση. Με την μέθοδο αυτή η επιχείρηση προστατεύει τα μελλοντικά έσοδα της από χρεώσεις που αφορούν την τιμή αγοράς.
- **Ενσωμάτωση αποτελεσμάτων** της αποκτηθείσας επιχείρησης με εκείνων την μητρικής. Αν η εξαγορά της θυγατρικής έγινε με ευνοϊκούς όρους τότε τα κέρδη της τρέχουσας χρήσης της επιχείρησης θα παρουσιάσουν αύξηση.

ΤΕΧΝΑΣΜΑ – ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ

Το κόστος των χρησιμοποιούμενων περιουσιακών στοιχείων επιμερίζεται σαν έξοδο κατά την περίοδο που η επιχείρηση θα ωφεληθεί από την χρήση τους.

Στην πράξη υπάρχουν τρεις τρόποι καταγραφής του εξόδου ανάλογα με το είδος του.

Ο πρώτος λογαριασμός αφορά τα άυλα περιουσιακά στοιχεία (διπλώματα ευρεσιτεχνίας, φήμη, εμπορικά σήματα).

Ο δεύτερος λογαριασμός αφορά τα ενσώματα πάγια (κτήρια, μηχανές)

Και τέλος, ο τρίτος αφορά τις φυσικές πηγές στις οποίες έχει γίνει μερική εκμετάλλευση (ξυλεία, φυσικό αέριο).

Οι υποκειμενικές κρίσεις που χαρακτηρίζουν την διαδικασία διαγραφής μακροχρόνιων περιουσιακών στοιχείων προσφέρουν ευκαιρίες για διαχείριση κερδών.

- **Επιλογή μεθόδου διαγραφής**, μερικές από τις μεθόδους δίνουν τη δυνατότητα λογιστικοποίησης μεγαλύτερων εξόδων στην τρέχουσα χρήση από ότι σε άλλες.
- **Επιλογή χρόνου διαγραφής**, η ωφέλιμη ζωή ενός μακροχρόνιου στοιχείου μπορεί να είναι μικρότερη από την πραγματική.
- **Υπολογισμός υπολειμματικής αξίας**, για να προγραμματιστεί το σωστό ποσό των ετήσιων αποσβέσεων.
- **Αλλαγή της ιδιότητας των περιουσιακών στοιχείων**, από λειτουργικό σε μη λειτουργικό έτσι πλέον δεν χρειάζεται να γίνεται απόσβεση.

ΤΕΧΝΑΣΜΑ – ΑΠΑΛΛΑΓΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Όταν μια θυγατρική ασκεί αρνητική επιρροή στην μητρική της επιχείρηση τότε θα πρέπει να διακοπεί η σχέση μεταξύ τους. Η διακοπή αυτή μπορεί να γίνει με τους ακόλουθους τρόπους:

- Πώληση της θυγατρικής
- Δημιουργία φορέα ειδικού σκοπού
- Απόσπαση θυγατρικής

Οι λογιστικές αρχές δεν θα πρέπει να εναλλάσσονται συχνά για να μην προκαλείται μείωση της ποιότητας των οικονομικών καταστάσεων. Οι περιπτώσεις κατά τις οποίες μια επιχείρηση μπορεί να αλλάξει λογιστικές αρχές χωρίς να προκαλέσει αρνητικά αποτελέσματα αναφέρονται στην συνέχεια.

Ο πρώτος τρόπος αναφέρεται στην **εθελοντική εφαρμογή νέων λογιστικών προτύπων**. Το Συμβούλιο Λογιστικών Προτύπων κατά καιρούς εφαρμόζει νέα λογιστικά πρότυπα και δίνει χρονικό περιθώριο ορισμένων ετών για να τα εφαρμόσουν και οι επιχειρήσεις. Η εθελοντική εφαρμογή – αλλαγή σε αρκετές περιπτώσεις απέφερε στην επιχείρηση αύξηση των εσόδων.

Ο δεύτερος τρόπος αφορά την υιοθέτηση **βελτιωμένων κανόνων για την αναγνώριση των εσόδων**. Πολλές βιομηχανίες έχουν εναλλακτικές επιλογές αναφορικά με την αναγνώριση των εσόδων. Η έγκαιρη υιοθεσία ενός ευστοχότερου κανόνα δημιουργεί προϋποθέσεις για παραποίηση των κερδών.

Τέλος, ο τρίτος τρόπος αφορά την **υιοθέτηση βελτιωμένων κανόνων αναγνώρισης των εξόδων**. Αλλαγές στον τρόπο καταγραφής των εξόδων δίνει έδαφος στις επιχειρήσεις για χειραγώγηση των κερδών.

Η έγκαιρη διάθεση μακροπρόθεσμων περιουσιακών στοιχείων, η αποτίμηση των οποίων γίνεται στο ιστορικό κόστος τους, στις περισσότερες περιπτώσεις έχει σαν αποτέλεσμα την καταγραφή μη διαπιστωμένων κερδών ή ζημιών. Δύο είναι οι τεχνικές για να μπορέσει να γίνει αυτό.

Η πρώτη μέθοδος είναι η **ολοκληρωτική πώληση**. Μια επιχείρηση που επιθυμεί την βελτίωση της εικόνας των οικονομικών της καταστάσεων μπορεί να αποφασίσει την πώληση ενός μακροχρόνιου περιουσιακού στοιχείου το οποίο έχει απραγματοποίητα κέρδη ή ζημιές.

Η δεύτερη μέθοδος αφορά την **εκμίσθωση**. Επιχειρήσεις μπορούν και πωλούν ένα πάγιο περιουσιακό στοιχείο τους και στη συνέχεια το νοικιάζουν και πάλι οι ίδιοι. Οι ζημιές που μπορεί να πραγματοποιηθούν σε μια επανεκμίσθωση αναγνωρίζονται στα βιβλία του πωλητή, αντίθετα τα κέρδη που μπορεί να υπάρξουν θα πρέπει να αποσβεστούν τμηματικά κατά τη διάρκεια της ζωής του περιουσιακού στοιχείου (χρηματοδοτική μίσθωση) ή σε αναλογία με τις πληρωμές του ενοικίου (λειτουργική μίσθωση)

ΤΕΧΝΑΣΜΑ – ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΚΑΙ ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΚΕΡΔΩΝ

Τα κέρδη κατατάσσονται σε δυο κυρίως κατηγορίες τα λειτουργικά και τα μη λειτουργικά. Λειτουργικά κέρδη είναι αυτά που θα έχουν συνέχεια και στο μέλλον. Μη λειτουργικά, από τη άλλη, είναι τα κέρδη από έκτακτα γεγονότα τα οποία δεν θα συνεχιστούν μελλοντικά. Τα ΔΛΠ διευκολύνουν την πρόβλεψη των λειτουργικών κερδών, χωρίζοντας την αναφορά λειτουργικών και μη λειτουργικών ποσών στα αποτελέσματα χρήσης.

ΤΕΧΝΑΣΜΑ – ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΠΛΗΡΩΜΗΣ ΧΡΕΩΝ

Τα μακροπρόθεσμα εταιρικά χρέη καταγράφονται στην χρεολυτική λογιστική τους αξία. Στην περίπτωση των μακροπρόθεσμων χρεών λογιστικά κέρδη ή ζημιές δημιουργούνται σε περίπτωση που γίνεται νωρίτερα η αποπληρωμή τους γιατί η πληρωμή μετρητών που απαιτείται είναι σημαντικά διαφορετική από την λογιστική τους αξία. Τα ΔΛΠ επιβάλλουν την καταγραφή κερδών ή ζημιών σαν έκτακτα αποτελέσματα στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης. Οπότε μια επιχείρηση έχει την δυνατότητα να επηρεάσει τα κέρδη της επιλέγοντας το πότε θα καταγραφεί η πρόωρη αποπληρωμή του χρέους.

Τα παράγωγα είναι συμβόλαια το οποίων η αξία είτε παράγεται από άλλο περιουσιακό στοιχείο είτε συνδέεται με κάποιο δείκτη που προσδιορίζεται από την αγορά. Τα παράγωγα χρησιμοποιούνται από τους επιχειρήσεις με σκοπό την προστασία τους από κινδύνους τους είναι οι αλλαγές τους τιμές των αγαθών, οι αλλαγές τους τιμές πετρελαίου και οι καιρικές συνθήκες.

Τα πιο συνηθισμένα παράγωγα είναι τα συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης (futures), τα δικαιώματα προαίρεσης (options) και οι ανταλλαγές (swaps). Τα παράγωγα θα πρέπει να καταγράφονται σαν στοιχεία ενεργητικού και παθητικού στην εύλογη αξία τους.

ΤΕΧΝΑΣΜΑ - «SHRINK THE SHIP»

Σε περίπτωση που μια επιχείρηση αγοράζει και πάλι τις ίδιες μετοχές δεν έχει την υποχρέωση να αναφέρει στον ισολογισμό οποιαδήποτε ζημία ή κέρδος αφού το αποτέλεσμα στην συναλλαγή δεν αναγνωρίζεται. Ο λόγος που συμβαίνει κάτι τέτοιο οφείλεται στα ΔΛΠ καθώς επιχείρηση και ιδιοκτήτης κεφαλαίου θεωρούνται το ίδιο. Το κέρδος πραγματοποιείται μέσω συναλλαγών εκτός επιχείρησης.

Β' ΜΕΡΟΣ

**ΕΡΕΥΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΜΗ ΕΙΣΗΓΜΕΝΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΟ ΧΑΑ**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Στα επόμενα κεφάλαια παρουσιάζεται οι επιχειρήσεις που μελετήθηκαν για την συγκεκριμένη εργασία, τα αποτελέσματα στα οποία καταλήξαμε μετά από την μελέτη των οικονομικών τους καταστάσεων και τα τελικά συμπεράσματα.

Η παρούσα έρευνα αφορά την ποιότητα που έχουν οι οικονομικές καταστάσεις που καταρτίζουν επιχειρήσεων μη εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών. Στη συνέχεια πραγματοποιήθηκαν συγκριτικές αναλύσεις στα οικονομικά μεγέθη των οικονομικών καταστάσεων τους για την περίοδο 2004 – 2009. Σκοπός της έρευνας είναι η ανάλυση των οικονομικών εκθέσεων των μη εισηγμένων εταιρειών που επιλέχθηκαν στο δείγμα για την συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Με αυτόν τον τρόπο θα μπορέσουμε να καταλήξουμε σε συμπεράσματα σχετικά με χαρακτηριστικά και την γενικότερη οικονομική κατάσταση εταιρειών με χαμηλής ποιότητας οικονομικές καταστάσεις αλλά και με υψηλής ποιότητας οικονομικές καταστάσεις.

Για την συγκεκριμένη έρευνα έχουν επιλεγθεί ως δείγμα τα στοιχεία των οικονομικών καταστάσεων επτά επιχειρήσεων μη εισηγμένων, οι οποίες ανήκουν στον κλάδο βασικών μετάλλων και μεταλλικών προϊόντων. Το δείγμα των επιχειρήσεων είναι το ακόλουθο:

Δείγμα
Alouman SA
Aluminium Thalassinos
Europa Profil Aluminio SA
Husqvarna Hellas SA
Koronakis D SA
Profilco SA
Viokado SA

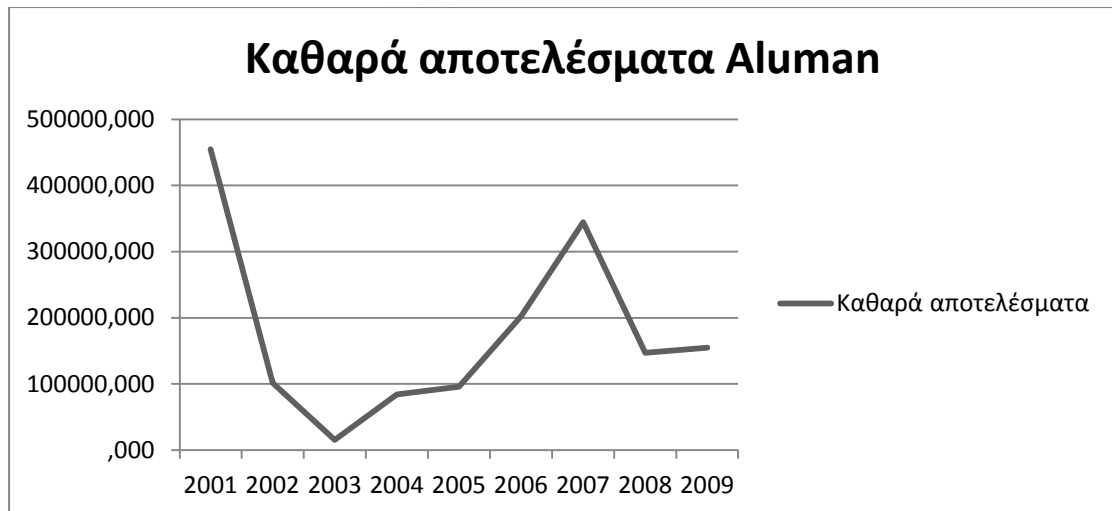
Στη συνέχεια ακολουθεί μια σύντομη παρουσίαση της κάθε επιχείρησης του δείγματος και των οικονομικών αποτελεσμάτων για την περίοδο 2001 – 2009.

Σύντομη παρουσίαση

Η επιχείρηση Aluman SA ιδρύθηκε το 1965. Το 1965 έγινε εγκατάσταση της πρώτης γραμμής για παραγωγή πτυσσόμενων σωλήνων. Τα επόμενα χρόνια η επιχείρηση ανέπτυξε τις δυνατότητες παραγωγής με τη δημιουργία εγκαταστάσεων – γραμμών παραγωγής δοχείων αερολυμάτων από αλουμίνιο και μονομπλόκ αλουμινίου. Οι εγκαταστάσεις της επιχείρησης βρίσκονται στα Οινόφυτα Βοιωτίας. Σήμερα, η επιχείρηση εξάγει το σύνολο της παραγωγής της σε χώρες όλου του πλανήτη. Το 1997 η επιχείρηση κέρδισε Πιστοποιητικό Ποιότητας ISO 9001, το 2006 έλαβε το Πιστοποιητικό Συστήματος Περιβαλλοντικής Διαχείρισης κατά ISO 14001 και το 2009 έλαβε το Πιστοποιητικό Επαγγελματικής Υγείας και Ασφάλειας Σύστημα Διαχείρισης BS OHSAS 18001.

Από το 1996 η Aluman είναι κύρια μέτοχος της EPALME S.A., πρόκειται για μια σύγχρονη μονάδα παραγωγής πρισμάτων αλουμινίου μέσω της αξιοποίησης ράβδων αλουμινίου και ανακυκλώσιμων απορριμμάτων.

Από τον πίνακα που ακολουθεί παρατηρούμε την πορεία των καθαρών αποτελεσμάτων της επιχείρησης από το 2001 μέχρι το 2009. Τα καθαρά αποτελέσματα της παρουσίασαν μεγάλη πτώση από το 2001 μέχρι και το 2003, φτάνοντας από τις €454.705,33 σε €15.349,01 τις επόμενες χρονιές τα αποτελέσματα της ανέκαμψαν πέφτοντας και πάλι το 2008 στις €147.344,58.

Στον ισολογισμό της επιχείρησης του 2005, όπου όπως είδαμε υπήρξε ανάκαμψη των αποτελεσμάτων της επιχείρησης, ο ορκωτός ελεγκτής προχώρησε στην καταγραφή κάποιων θεμάτων.

Συγκεκριμένα αναφέρει ότι «ο λογαριασμός του ενεργητικού 'Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις' αφορά συμμετοχή σε Ανώνυμη Εταιρία η οποία δεν είναι εισηγμένη στο Χρηματιστήριο και ελέγχεται από Ορκωτό Ελεγκτή Λογιστή. Η αποτίμηση της συμμετοχής αυτής έγινε στην τιμή κτήσεως σύμφωνα με το άρθρο 28 του Κ.Β.Σ, η οποία είναι μεγαλύτερη της εσωτερικής λογιστικής αξίας την 31/12/2005 κατά €1.208.000,00 περίπου».

Επίσης, «μεταξύ των απαιτήσεων περιλαμβάνονται καθυστερημένες και επισφαλείς απαιτήσεις ποσού €134.000 περίπου, οι οποίες δεν καλύπτονται από αντίστοιχη πρόβλεψη»,

«λογίσθηκαν αποσβέσεις μικρότερες κατά €580.000 περίπου από εκείνη που θα προέκυπταν με βάση τους κατώτερους συντελεστές του Π.Δ.299/03 επί ενσώματων παγίων στοιχείων ευρισκομένων σε αδράνεια ή εκτός πλήρους εκμετάλλευσης, τακτική που ακολουθείται πάγια».

Τέλος, «Η εταιρεία βασιζόμενη στην υπ' αριθμό 205/1988 γνωμοδότηση της Ολομέλειας των Νομικών Συμβούλων Διοίκησης και στο άρθρο 31 παρ.1 του Ν.2238/1994, δεν έχει σχηματίσει την προβλεπόμενη από τον αριθμό 42 παρ. 14 του Κ.Ν2190/1920 πρόβλεψη για αποζημίωση του προσωπικού της λόγω εξόδου από την υπηρεσία για συνταξιοδότηση το ύψος της οποίας, στις

31/12/2005, ανέρχεται στο ποσό των €308.500,00 περίπου, από το οποίο ποσό €10.000 περίπου αφορά την κλειόμενη χρήση».

Στις δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης το 2006 ο ελεγκτής αναφέρει, μετά από τη διενέργεια του ελέγχου του, πως η επιχείρηση συνεχίζει να αποτιμά τη συμμετοχή της σε Ανώνυμη Εταιρεία στην τιμή κτίσεως, η οποία είναι μεγαλύτερη της εσωτερικής λογιστικής αξίας (31/12/2006) κατά €1.164.000 περίπου. Το ίδιο ακριβώς συμβαίνει και στην χρήση του 2007 κατά την οποία η τιμή κτίσεως είναι μεγαλύτερη της τιμής της εσωτερικής λογιστικής αξίας κατά €1.757.000,00. Στη χρήση του 2006 δεν έχουν σχηματισθεί προβλέψεις για καθυστερημένες και επισφαλείς απαιτήσεις ποσού €148.000,00 και οι αποσβέσεις είναι μικρότερες κατά €350.000 από εκείνες που έπρεπε πραγματικά να είναι σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Στον πίνακα που ακολουθεί αναφέρονται τα ποσά (σε χιλ. ευρώ) που αντιστοιχούν στον κάθε λογαριασμό, ο οποίος έχει δεχθεί παρατήρηση από τον ορκωτό ελεγκτή.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Αποθέματα	3.153,94	4.438,05	4.616,30	4.385,58	6.939,21	3.696,66
Αποσβέσεις	8.977,82	9.493,65	10.448,76	11.479,18	12.504,80	13.590,07
Απαιτήσεις	5.734,12	8.839,0	7.867,52	9.551,27	7.376,13	10.954,76
Προβλέψεις	0	0	0	190,0	190,0	0
Κέρδη προ φόρων	84,06	95,70	202,26	344,61	147,34	155,05
Κέρδη μετά φόρων	82,59	94,17	199,32	340,30	133,31	140,93

Η επιχείρηση τα έτη 2004, 2005, 2006 και 2009 δεν προβαίνει σε δημιουργία προβλέψεων. Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία θα έπρεπε να λογιστικοποιεί μέσα στην κάθε χρήση τις ήδη δεδουλευμένες υποχρεώσεις αποζημίωσης του προσωπικού της εάν αυτό αποχωρούσε στο τέλος της χρήσης. Κανονικά θα έπρεπε να χρεώνει τον υπολογαριασμό 68.00 «Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία»

και να πιστώνει τον υπολογαριασμό 44.00 «Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία» .

Λογαριασμός	Χρέωση	Πίστωση
68.00 Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	190,00	
44.00 Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού από την υπηρεσία		190,00

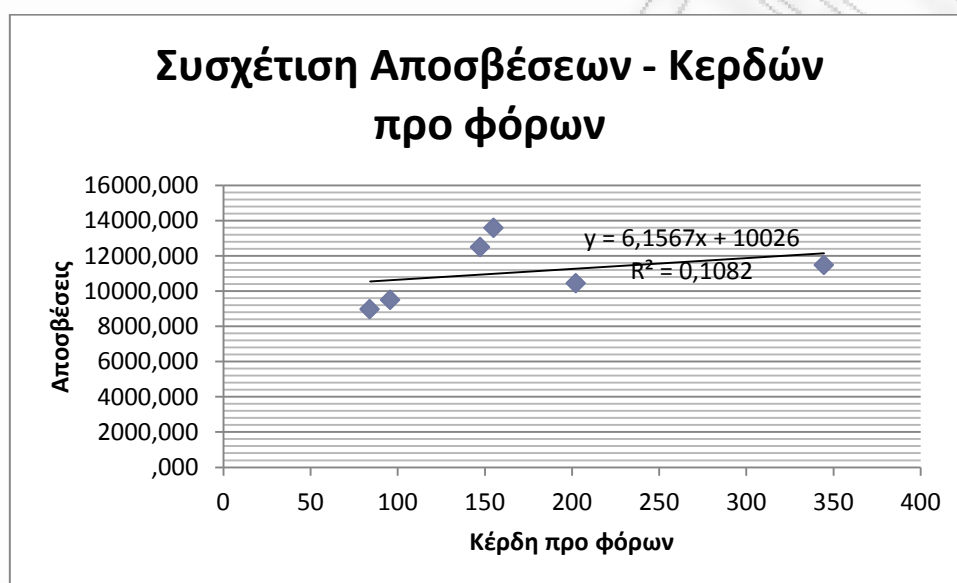
Μη διενεργώντας προβλέψεις για μελλοντικές υποχρεώσεις αποζημίωσης προσωπικού της επιχείρησης οδηγεί σε μεγαλύτερα κέρδη της τρέχουσας χρήσης (αυξημένα κατά το ποσό των προβλέψεων). Οπότε τα κέρδη προ και μετά φόρων στις χρήσεις του 2004, 2005, 2006 και 2009 θα έπρεπε να είναι μικρότερα και συνεπώς δεν αντιστοιχούν στα πραγματικά.

Όσο αναφορά τον λογαριασμό «Απαιτήσεις» ο ελεγκτής αναφέρει ότι η επιχείρηση έχει καθυστερημένες και επισφαλείς απαιτήσεις ποσού €134.000 για τις οποίες δεν έχει γίνει κάποια πρόβλεψη καταχωρώντας στον λογαριασμό 44.11 «Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις». Η επιχείρηση θα έπρεπε να είχε πιστώσει με το ποσό αυτό τον υπολογαριασμό 44.11 και χρεώσει με το ίδιο ποσό τον υπολογαριασμό 83.11 «Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις».

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
83.11 «Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις»	XXX	
44.11 «Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις»		XXX

Έτσι η επιχείρηση παρουσιάζοντας χαμηλές προβλέψεις, μειώνουν τα έξοδα τους και κατά συνέπεια παρουσιάζει υψηλότερα κέρδη.

Για τον λογαριασμό των αποσβέσεων σύμφωνα με τον ελεγκτή είναι μειωμένες κατά €580.000. Η θετική συσχέτιση που υπάρχει μεταξύ των δύο λογαριασμών φανερώνει πως παρουσιάζοντας μειωμένες αποσβέσεις η επιχείρηση μειώνει τα έξοδα της και άρα παρουσιάζει μεγαλύτερα έσοδα και αυξημένα κέρδη.

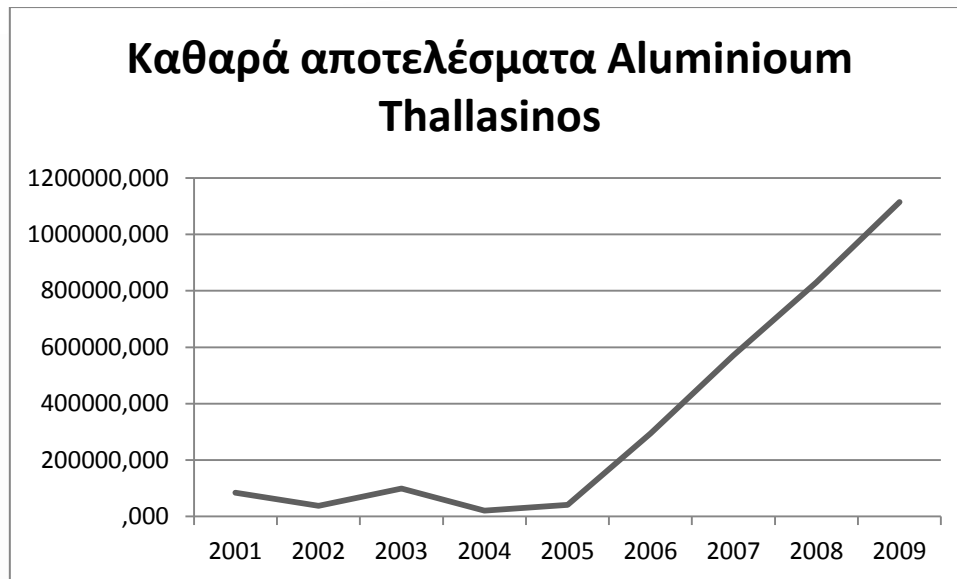
Στο λογαριασμό των συμμετοχών κατά την διάρκεια του συνόλου των χρήσεων που μελετήθηκαν η επιχείρηση έχει την τακτική να αποτιμά τις συμμετοχές που έχει σε άλλη επιχείρηση στην τιμή κτίσης τους. Η τιμή κτίσης όμως στην οποία γίνεται η αποτίμηση είναι μεγαλύτερη από την τιμή της εσωτερικής λογιστικής αξίας. Κανονικά έπρεπε η αποτίμηση να γίνεται στην μικρότερη τιμή μεταξύ της τιμής κτήσης και της τιμής της εσωτερικής λογιστικής αξίας. Η επιχείρηση εμφανίζει καλύτερη εικόνα των αποτελεσμάτων της ενώ σε αντίθετη περίπτωση θα εμφάνιζε ζημιές.

Σύντομη παρουσίαση

Το 1985 η επιχείρηση Αλουμίνιον Θαλασσινός ξεκίνησε να δραστηριοποιείται στο χώρο της συσκευασίας τροφίμων. Αρχικά η παραγωγή της αφορούσε την μεταποίηση αλουμινόχαρτου και διαφανούς μεμβράνης και στη συνέχεια διέυρνε την παραγωγή και με άλλα προϊόντα συσκευασίας, προσπαθώντας έτσι να καλύψει τις συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες στη συσκευασία τροφίμων. Το σύνολο των προϊόντων της επιχείρησης ελέγχονται αυστηρά και τηρούν τους κανονισμούς πιστοποίησης. Η Αλουμίνιον Θαλασσινός άλλωστε από το 2006 έχει πιστοποίηση κατά το πρότυπο ISO 9001 και έχει συχνές συνεργασίες με εργαστήρια για την συχνή παρακολούθηση των προϊόντων της. Η έδρα της επιχείρησης βρίσκεται από το 2002 στην περιοχή των Οινοφύτων, σε μια έκταση 25.000m² και 12.000m² στεγασμένου χώρου χωρητικότητας άνω των 13.000 παλετών.

Η επιχείρηση διανέμει τα προϊόντα της στην Ελλάδα, όπου έχει συνεργασίες με τις μεγαλύτερες βιομηχανίες τροφίμων, συνεργασίες με αλυσίδες λιανικής πώλησης (προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας) και τέλος εκτεταμένο δίκτυο χονδρικής πώλησης. Στο εξωτερικό η εξαγωγική της δραστηριότητα περιλαμβάνει χώρες των Βαλκανίων και της Μέσης Ανατολής.

Τα καθαρά αποτελέσματα της επιχείρησης παρατηρούμε ότι σημείωσαν μεγάλη άνοδο μετά το 2005. Από τα €41.224,06 έφτασαν το 2009 στα €1.114.503,05.

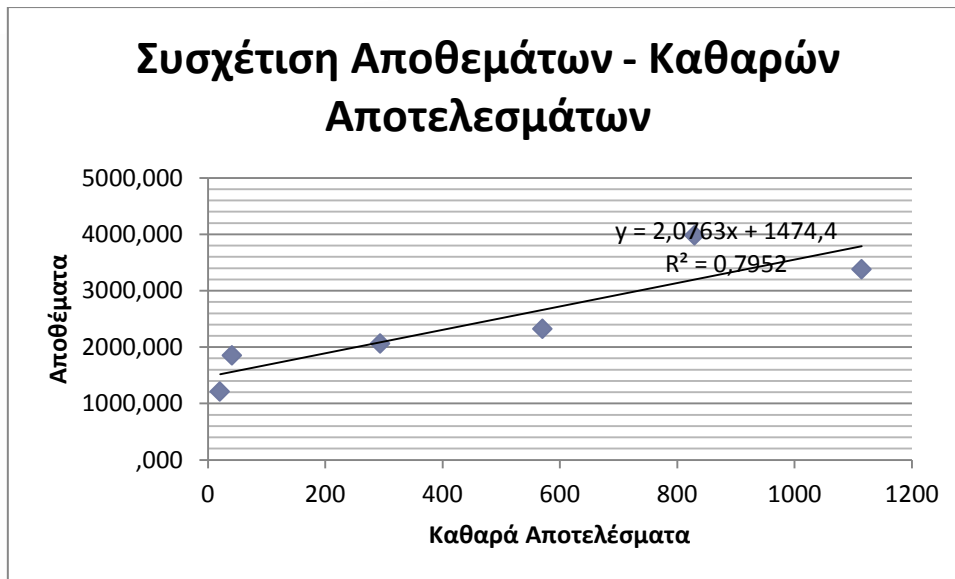

Σύμφωνα με τις σημειώσεις των ορκωτών λογιστών σε όλη την περίοδο του 2001 – 2009, η επιχείρηση δεν έχει ελεγχθεί από τις φορολογικές αρχές, με ενδεχόμενο επιβολής πρόσθετων φόρων και ως εκ τούτου δεν έχουν γίνει οποιαδήποτε πρόβλεψη στις οικονομικές καταστάσεις όλων των χρήσεων που μελετούνται.

Η εικόνα που παρουσιάζουν λογαριασμοί των ισολογισμών της για την περίοδο 2004 – 2005 παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Αποθέματα	1.211,11	1.852,15	2.062,50	2.322,26	3.982,16	3.377,72
Αποσβέσεις	355,85	452,47	555,41	674,35	923,28	1.091,01
Απαιτήσεις	2.637,78	3.418,52	4.322,61	5.329,88	6.442,93	7.038,00
Προβλέψεις	13,37	13,37	13,37	24,72	28,85	41,10
Κέρδη προ φόρων	20,74	41,22	294,11	570,75	829,71	1.114,50

Ο συνδυασμός της μεγάλης αύξησης που παρατηρείται στον λογαριασμό των αποθεμάτων και η θετική σχέση του με τα καθαρά αποτελέσματα μας οδηγούν ότι η επιχείρηση ενδέχεται να διαμορφώνει τον συγκεκριμένο λογαριασμό. Η θετική σχέση μπορεί να παρατηρηθεί και από τον ακόλουθο πίνακα.

Στον λογαριασμό των απαιτήσεων παρατηρούνται τεράστιες αυξήσεις στο υπόλοιπο τους και ο συνδυασμός με ταυτόχρονη αύξηση των αποτελεσμάτων αποτελεί μια πιθανή ένδειξη πλασματικών στοιχείων. Πλασματικά στοιχεία του ενεργητικού οδηγούν σε αυξημένη πλασματική καθαρή θέση μέσω ελλιπών προβλέψεων για επισφαλείς πελάτες.

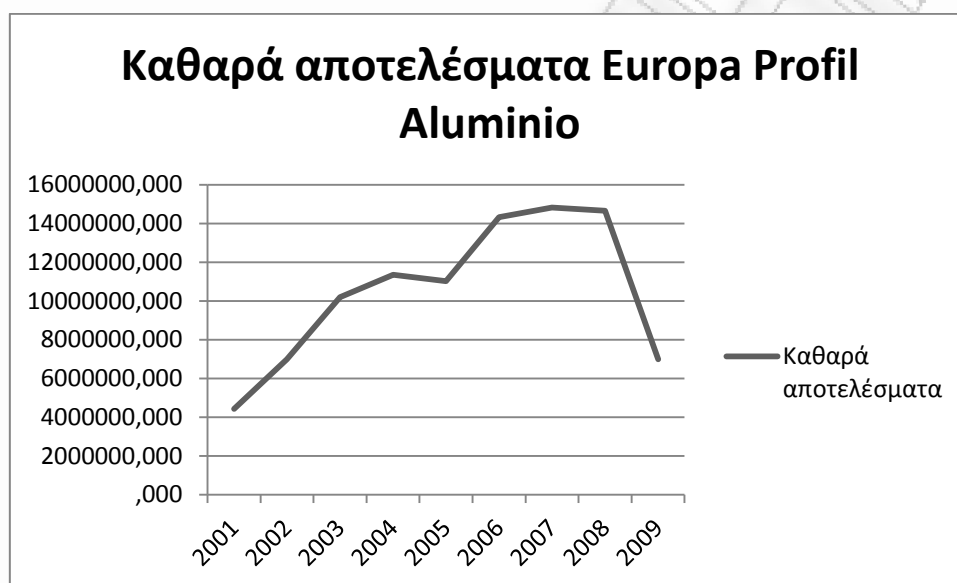
5.3 EUROPA PROFIL ALUMINIO SA

Σύντομη παρουσίαση

Η επιχείρηση Eurora Profil Aluminio ιδρύθηκε το 1975, με σκοπό την παραγωγή προφίλ αλουμινίου για αρχιτεκτονική χρήση. Η φιλοσοφία της επιχείρησης βασίζεται στην παραγωγή προϊόντων με υψηλή ποιότητα και αισθητική, χάρη στο ανθρώπινο δυναμικό της και στα σύγχρονα μέσα παραγωγής. Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '80 η επιχείρηση κυκλοφορεί για πρώτη φορά τα «Συστήματα Αλουμινίου Eurora», τα οποία αποτέλεσαν το ορόσημο για την εξέλιξη της επιχείρησης και την διαφοροποίησης της στον κλάδο. Η επιχείρηση προκειμένου να επιτύχει βελτίωση των προδιαγραφών ποιότητας δημιούργησε μια υπηρεσία ποιοτικού ελέγχου, η οποία ξεκινάει από την παραγωγική διαδικασία και φτάνει μέχρι τα σημεία πώλησης.

Η έδρα της επιχείρησης βρίσκεται στα Οινόφυτα Βοιωτίας, σε μια έκταση 170.000m². Διαθέτει τρεις αυτοματοποιημένες γραμμές, ετήσιας παραγωγικής δραστηριότητας 24.000 τόνων προφίλ. Επίσης, τρεις αυτοματοποιημένες γραμμές ηλεκτροστατικής βαφής, μια μονάδα επιφανειακής επεξεργασίας διακόσμησης ξύλου, τμήμα ειδικών κατεργασιών και τέλος ένα τμήμα μελέτης και εξέλιξης των συστημάτων αλουμινίου.

Τα καθαρά αποτελέσματα της επιχείρησης, όπως φαίνεται και από τον πίνακα μέχρι το 2008 αυξάνονταν, η μεγάλη μείωση ήρθε το 2009.

Πιο συγκεκριμένα, ο ορκωτός ελεγκτής σημειώνει στον ισολογισμό της επιχείρησης για το 2004 ότι:

«στο λογαριασμό του Ενεργητικού 'Συμμετοχές και άλλες μακροπρόθεσμες απαιτήσεις' περιλαμβάνει το ποσό €1.376 περίπου που αφορά την αξία κτήσεως, μειωμένη με προβλέψεις για υποτίμηση κατά €1.189 περίπου, τεσσάρων Ανώνυμων Εταιρειών εσωτερικού μη εισηγμένων στο χρηματιστήριο από τις οποίες δυο ελέγχονται από ορκωτό ελεγκτή λογιστή, τριών Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης και μιας Ετερόρρυθμης Εταιρεία, οι οποίες δεν ελέγχονται από ορκωτό ελεγκτή. Η εταιρεία στην παρούσα χρήση, σε αντίθεση με την προηγούμενη, αποτίμησε τις συμμετοχές της με βάση τους τελευταίους νόμιμα συνταγμένους ισολογισμούς και η ζημιά που προέκυψε από την

αποτίμηση τους €1.189 μεταφέρθηκε απ' ευθείας, αφαιρετικά, στα Ιδία Κεφάλαια».

Επίσης αναφέρει: «στην παρούσα χρήση, όπως και στην προηγούμενη, η υπεραξία €98.000,00 που προέκυψε από την αποτίμηση των χρεογράφων μεταφέρθηκε απ' ευθείας σε αύξηση των Ιδίων Κεφαλαίων».

Στην τρίτη παρατήρηση του, ο ελεγκτής λέει ότι «η εταιρεία στη χρήση 2004, όπως και στις προηγούμενες χρήσεις, εφαρμόζοντας την υπ' αριθμόν 205/1988 γνωμοδότηση της ολομέλειας των Νομικών Συμβούλων Διοικήσεως, δεν σχημάτισε πρόβλεψη για αποζημίωση του προσωπικού της λόγω εξόδου από την υπηρεσία. Αν σχημάτιζε τέτοια πρόβλεψη σύμφωνα με το άρθρο 10 του Ν.2065/1992, η πρόβλεψη αυτή θα ανερχόταν στο ποσό των €460.000,00, από το οποίο €50.000,00 έπρεπε να επιβαρύνουν τα αποτελέσματα της παρούσας χρήσεως».

Η τέταρτη παρατήρηση: «για επίδικες, επισφαλείς και σε καθυστέρηση απαιτήσεις οι οποίες εμφανίζονται στους λογαριασμούς 'Γραμμάτια σε καθυστέρηση' και 'Επιταγές σε καθυστέρηση' συνολικού ποσού €100.000,00 περίπου, δεν σχηματίστηκε πρόβλεψη για την κάλυψη των ζημιών που ενδέχεται να προκύψουν από την μη είσπραξή τους».

Τέλος, η τελευταία παρατήρηση αναφέρει: «η εταιρεία έχει ελεγχθεί από τις φορολογικές αρχές μέχρι και τη χρήση του 2001. Για τις χρήσεις 2000 και 2001 για ποσό φόρου €1.044, η εταιρεία έχει προσφύγει στα Διοικητικά Δικαστήρια. Οι φορολογικές υποχρεώσεις των επόμενων χρήσεων δεν έχουν καταστεί οριστικές».

Κατά την χρήση του 2005 η επιχείρηση συνεχίζει να έχει επίδικες και επισφαλείς απαιτήσεις ύψους €100.000 και για τις οποίες δεν έχει σχηματίσει προβλέψεις για την κάλυψη τυχόν ζημιών. Στην χρήση του 2005 η επιχείρηση παρουσιάζει ζημίες από την αποτίμηση των χρεογράφων €69.000,00 περίπου και μεταφέρθηκε απ' ευθείας σε μείωση των ιδίων κεφαλαίων. Στις δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης ο ελεγκτής στις παρατηρήσεις του αναφέρει, όπως και το 2004, ότι στο λογαριασμό του Ενεργητικού 'Συμμετοχές και άλλες μακροπρόθεσμες απαιτήσεις'

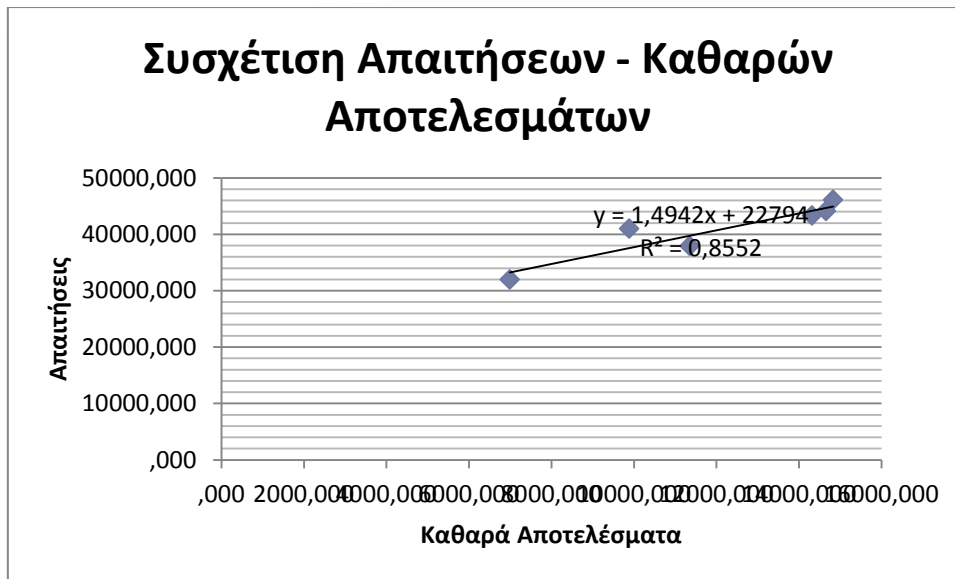
περιλαμβάνονται τρεις Ανώνυμες Εταιρείες, τρεις Περιορισμένης Ευθύνης και μιας Ετερόρρυθμες Εταιρείες. Για μια από τις Ανώνυμες Εταιρείες η οποία ελέγχεται από ορκωτό λογιστή έχει σχηματιστεί πρόβλεψη υποτίμησης €1.189. Για τις υπόλοιπες σύμφωνα με τα στοιχεία των ισολογισμών τους είναι μικρότερη κατά €20.000,00 σε σχέση με την αξία κτήσης.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Αποθέματα	8.891,08	5.918,33	11.796,64	9.572,64	11.114,07	6.653,28
Αποσβέσεις	22.345,35	27.258,19	35.985,27	40.549,26	44.991,81	48.726,51
Απαιτήσεις	37.950,88	40.989,34	43.307,91	46.090,02	44.118,57	31.955,53
Προβλέψεις	84,46	0	7,22	0	0	36,90
Κέρδη προ φόρων	11.353,16	9.886,00	14.322,43	14.830,12	14.658,97	6.993,54

Η επιχείρηση κανονικά θα έπρεπε, συμφωνά και με τις παρατηρήσεις του ορκωτού ελεγκτή, σχηματίζει προβλέψεις για αποζημίωση του προσωπικού της λόγω εξόδου από την υπηρεσία. Θα έπρεπε λοιπόν να χρεώνει τον υπολογαριασμό 68.00 με € 50.000 (το οποίο είναι το ποσό της πρόβλεψης για την χρήση του 2004, το συνολικό ποσό φτάνει τις € 460.000). Και στη συνέχεια να πιστώνει τον υπολογαριασμό 44.00. Η επιχείρηση με αυτή την κίνηση επηρεάζει τα αποτελέσματα της τρέχουσας χρήσης θετικά.

Λογαριασμός	Χρέωση	Πίστωση
68.00 Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	50.000	
44.00 Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού από την υπηρεσία		50.000

Το σύνολο των επισφαλών απαιτήσεων για τις οποίες δεν έχουν σχηματιστεί προβλέψεις για την μη είσπραξη τους. Το σύνολο των επισφαλών απαιτήσεων είναι ίσο με €100.000. Η επιχείρηση με την έλλειψη προβλέψεων μειώνει τα έξοδα χρήσης και παρουσιάζει μεγαλύτερα από τα πραγματικά καθαρά αποτελέσματα.

5.4 KORONAKIS SA

Σύντομη παρουσίαση

Η επιχείρηση ιδρύθηκε το 1967 και δραστηριοποιείται στην κατασκευή σχοινιών και συρματόσχοινων. Εκτός από τα προϊόντα που αναπτύσσονται σε τοπικό επίπεδο, η επιχείρηση διαθέτει μεγάλο απόθεμα σε άγκυρες, αλυσίδες αγκύρων και διάφορα άλλα εξαρτήματα, τα οποία καλύπτουν ανάγκες των πελατών της. Η φιλοσοφία της επιχείρησης επικεντρώνεται στην ικανοποίηση του πελάτη. Μεγάλο πόρων και χρόνου δίνεται από την επιχείρηση σε έρευνα και ανάπτυξη. Από το 1996 η επιχείρηση Koronakis διαθέτει πιστοποίηση ISO 9002 και ISO 9001: 2008 για το τμήμα Έρευνας και Ανάπτυξης, των γραμμών παραγωγής της καινοτομίας και της διασφάλισης της ποιότητας. Η επιχείρηση διαθέτει ισχυρό δίκτυο με διεθνή κέντρα αποθεμάτων στα πιο κομβικά σημεία σε όλο τον κόσμο.

Η επιχείρηση Koronakis για την περίοδο 2001 με 2008 παρουσίασε αύξηση των αποτελεσμάτων της. Το 2009 ήταν χρονιά μείωσης των κερδών της.

Με βάση τις παρατηρήσεις των ορκωτών λογιστών για την περίοδο που μελετάμε αξίζει να αναφέρουμε ότι η επιχείρηση, η οποία έχει την υποχρέωση από το νόμο να καταβάλλει στους εργαζόμενους της συγκεκριμένο χρηματικό ποσό κατά τη χρονική στιγμή της αφυπηρέτησής τους. Σε όλους τους ισολογισμούς της παρουσίασε περιορισμένη την πρόβλεψη, με αυτή την κίνηση της η επιχείρηση έχει βελτιωμένη καθαρή θέση από την πραγματική όπως και αυξημένα κέρδη προ φόρων.

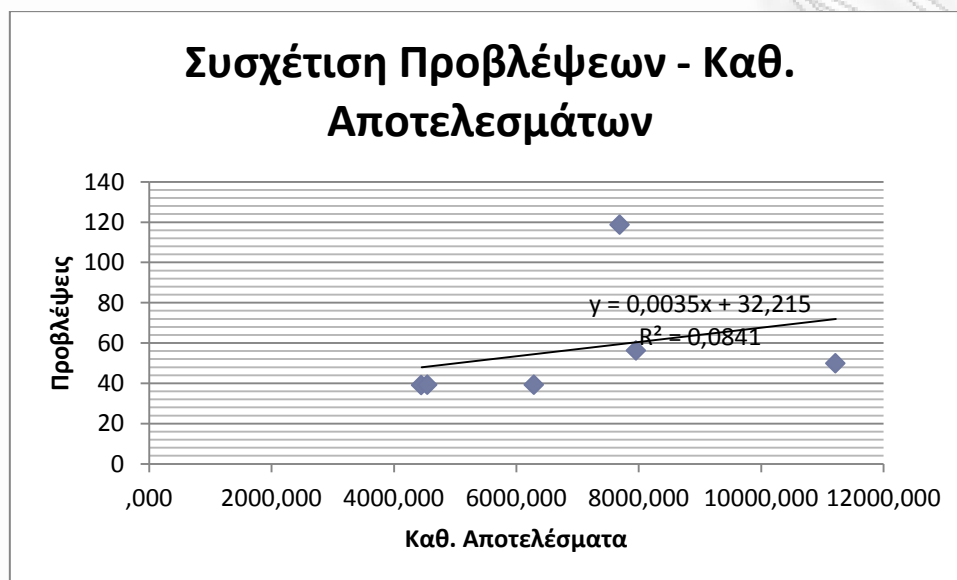
Συνοπτικά παρουσιάζονται έπειτα μερικοί λογαριασμοί των ισολογισμών χρήσεως 2004 – 2009.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Αποθέματα	8.962,90	10.696,27	11.598,64	12.220,86	15.084,16	15.889,22
Αποσβέσεις	10.007,88	10.820,73	11.219,12	11.823,27	12.549,03	12.880,75
Απαιτήσεις	9.591,06	8.940,11	10.068,86	11.366,70	11.691,27	9.005,48
Προβλέψεις	39,10	39,23	39,32	56,35	49,93	118,74
Κέρδη προ φόρων	4.451,28	4.546,34	6.291,74	7.959,25	11.219,85	7.694,80

Η επιχείρηση σύμφωνα και με τις παρατηρήσεις του ορκωτού ελεγκτή στο λογαριασμό των προβλέψεων έχει παραποιήσει το ποσό που αφορά την πρόβλεψη αποζημίωσης προσωπικού σε περίπτωση εξόδου από τη υπηρεσία. Για την χρήση του 2005 τον ποσό περιορίστηκε στα €39.325,28, στην πραγματικότητα όμως η αξία των δεδουλευμένων αυτών υποχρεώσεων αξίζουν το ποσό των €601.875,43. Συνεπώς η πραγματική καθαρή θέση της

επιχείρησης δεν είναι αυτή που εμφανίζεται στον ισολογισμό της χρήσης του 2005 αλλά είναι μικρότερη κατά €562.771,75 και τα κέρδη της χρήσης μικρότερα κατά €46.871,75.

Οι λογαριασμοί των Προβλέψεων και των Καθαρών Αποτελεσμάτων παρουσιάζουν θετική συσχέτιση.

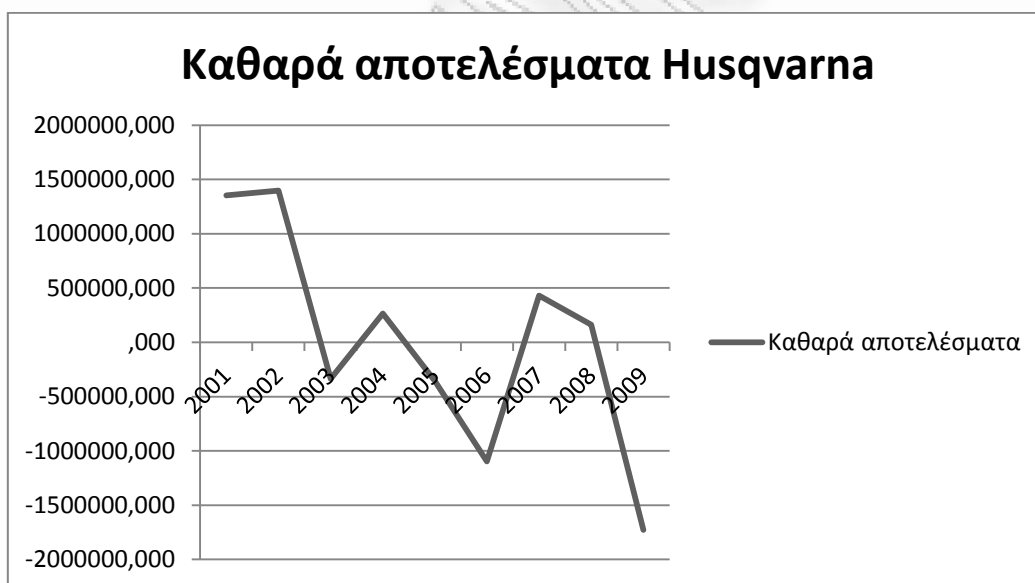

Επίσης ένας ακόμη λογαριασμός που υπάρχει η πιθανότητα να έχει παραποιηθεί, σύμφωνα με τον ορκωτό ελεγκτή είναι ο λογαριασμός του Ενεργητικού Γ.ΙΙΙ.1 «Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις». Στον συγκεκριμένο λογαριασμό περιλαμβάνεται το ποσό €69.663,98 που αφορά την αξία κτήσεως μιας επιχείρησης μη εισηγμένης στο ΧΑΑ. Η επιχείρηση αυτή όμως μετά από έλεγχο ορκωτού ελεγκτή στον ισολογισμό της εμφάνισε αρνητική εσωτερική λογιστική αξία. Οπότε και δεν έπρεπε να έχει αποτιμηθεί από την επιχείρηση στην αξία κτήσης της αλλά στην εσωτερική λογιστική αξία, η οποία είναι μικρότερη και αρνητική. Η επιχείρηση έτσι δεν εμφανίζει μειωμένους τους λογαριασμούς των αποτελεσμάτων της χρήσης του 2005.

Σύντομη παρουσίαση

Η επιχείρηση ιδρύθηκε το 1989 και διαθέτει μια ευρεία γκάμα προϊόντων. Εκτός από τα μηχανήματα που κατασκευάζει για χρήση σε κήπους, δάση και γενικότερα για την φροντίδα του εδάφους, κατασκευάζει αδαμαντοφόρα εργαλεία (δίσκους για κόφτες, λειαντικούς δίσκους κ.α.). Η Husqvarna έχει την έδρα της στη Σουηδία, διαθέτει 10 εργοστάσια παγκοσμίως και στην Ελλάδα έχει εγκαταστάσεις στα Οινόφυτα Βοιωτίας.

Από το 2002 και μετά η επιχείρηση δεν έχει σταθερή εικόνα των αποτελεσμάτων της, φθάνοντας το 2009 να εμφανίζει αρνητικά αποτελέσματα.

Μετά από μελέτη των οικονομικών καταστάσεων που δημοσίευσε η επιχείρηση και μέσα από τις παρατηρήσεις του εκάστοτε ορκωτού ελεγκτή θα πρέπει να γίνει αναφορά δυο πάγιων τακτικών που ακολουθεί η ίδια. Η πρώτη αφορά την τακτική της, η οποία είναι κατά παρέκκλιση των λογιστικών αρχών να σχηματίζει προβλέψεις αποζημίωσης του προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία μικρότερες από τις πραγματικές. Αποτέλεσμα αυτού, η επιχείρηση εμφανίζει μειωμένο τον συγκεκριμένο λογαριασμό, στην εκάστοτε

χρήση, ενώ τα Αποτελέσματα Χρήσεως και τα Ιδία Κεφάλαια της εμφανίζονται αυξημένα. Η δεύτερη τακτική της επιχείρησης είναι ο μη σχηματισμός πρόβλεψης για βραδέως κινούμενα και απαξιωμένα αποθέματα και συνεπώς εμφανίζει ισόποσα αυξημένα τα αποτελέσματα των χρήσεων και την καθαρή θέση της.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Αποθέματα	5.701,48	4.861,39	4.099,46	4.018,16	6.213,17	4.498,25
Αποσβέσεις	16.582,50	18.063,33	19.398,62	20.559,18	22.525,73	23.320,78
Απαιτήσεις	10.536,97	9.095,89	8.682,79	7.629,63	8.270,26	7.787,02
Προβλέψεις	0	91,10	0	0	131,63	132,23
Κέρδη προ φόρων	266,50	-353,91	-1.096,56	430,68	163,08	-1.726,41

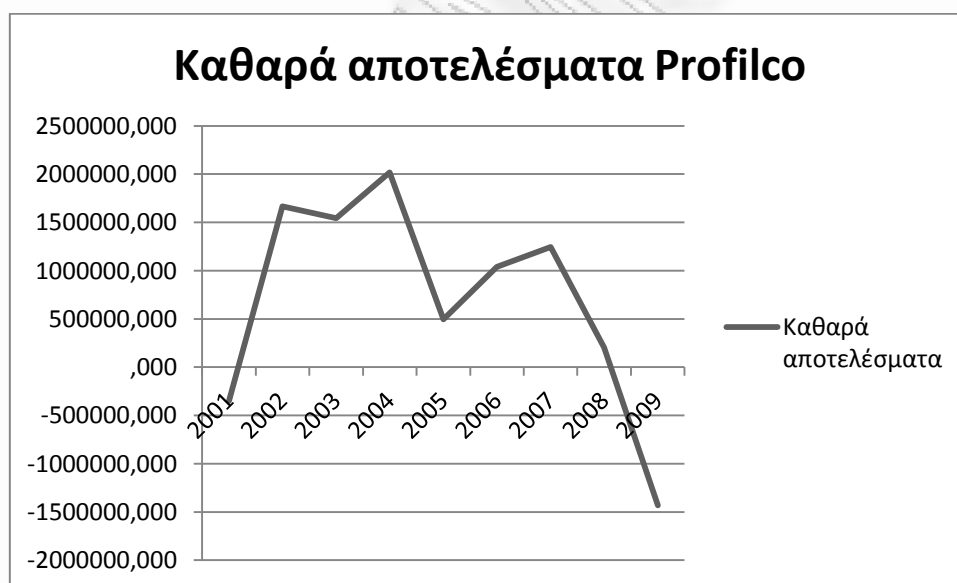
Συγκεκριμένα κατά τη χρήση του 2005 η επιχείρηση, σύμφωνα με τις παρατηρήσεις του ορκωτού ελεγκτή δεν σχηματίζει προβλέψεις για βραδέως κινούμενα και απαξιωμένα αποθέματα, το ύψος της πρόβλεψης θα ήταν ίσο με €330.000. Ο μη σχηματισμός βοηθάει την επιχείρηση να παρουσιάζει βελτιωμένη εικόνα του ισολογισμού της. Η ίδια τακτική συνεχίζεται και στις επόμενες χρήσεις από την επιχείρηση.

Επίσης, κατά την χρήση του 2005 η σχηματισμένη πρόβλεψη για επισφαλείς απαιτήσεις είναι μικρότερη κατά €650.000. Από αυτό το ποσό οι €407.000 έπρεπε να βαρύνει τα οικονομικά μεγέθη της χρήσης του 2005 και τα υπόλοιπα €243.000 τα αποτελέσματα των προηγούμενων χρήσεων.

Σύντομη παρουσίαση

Η επιχείρηση ιδρύθηκε το 2001 και έχει έδρα τα Οινόφυτα Βοιωτίας. Δραστηριοποιείται στην παραγωγή προφίλ αλουμινίου, με δυναμικότητα παραγωγής της μονάδας τα 9.000 προφίλ το χρόνο. Διαθέτει ένα ευρύ δίκτυο πωλήσεων με 32 καταστήματα σε χώρες των Βαλκανίων. Το σύνολο της παραγωγής είναι πιστοποιημένα με ISO 9001.

Από τον πίνακα, ο οποίος μας παρουσιάζει την εικόνα και την πορεία των καθαρών αποτελεσμάτων της επιχείρησης, παρατηρούμε ότι για την περίοδο 2001 – 2008 τα καθαρά αποτελέσματα είχαν θετικό πρόσημο. Το 2009 η επιχείρηση κατέγραψε αρνητικά αποτελέσματα.

Στις παρατηρήσεις του ορκωτού ελεγκτή για τις οικονομικές καταστάσεις του 2009 αναφέρει τις εξής γνώμες με επιφύλαξη:

«Ο λογαριασμός του Ενεργητικού Γ.ΙΙΙ 1 'Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις' αφορά συμμετοχή σε δυο εταιρείες περιορισμένης ευθύνης του εξωτερικού, μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο, οι οποίες δεν ελέγχονται από ανεξάρτητο ορκωτό ελεγκτή. Η εταιρεία αποτίμησε τις ανωτέρω συμμετοχές στην αξία κτήσης η οποία μικρότερη της τρεχούσης, όπως προκύπτει με βάση

τη καθαρή λογιστική θέση των τελευταίων νόμιμων συνταγμένων ισολογισμών». Κανονικά η επιχείρηση πρέπει να αποτιμήσει τις συμμετοχές της στην τρέχουσα αξία των επιχειρήσεων αυτών και όχι στην αξία κτήσης. Αυτό πρέπει να συμβεί γιατί η αποτίμηση των συμμετοχών σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις πρέπει να γίνεται στην μικρότερη τιμή μεταξύ της τιμής κτήσης και της τρέχουσας τιμής. Στην συγκεκριμένη περίπτωση η τρέχουσα τιμή είναι μικρότερη από την τιμή στην οποία η επιχείρηση απέκτησε τις συγκεκριμένες συμμετοχές. Η επιχείρηση δεν επιβαρύνει με ζημιές τα αποτελέσματα της χρήσης.

«Στους λογαριασμούς του Ενεργητικού ΔΙΙ 'Απαιτήσεις' περιλαμβάνονται (α) καθυστερούμενες και επισφαλείς απαιτήσεις συνολικού ποσού €750.000,00 περίπου και (β) επίδικη απαίτηση ποσού €927.000,00 όπου σύμφωνα με τη διοίκηση και την απαντητική επιστολή του νομικού συμβούλου της εταιρείας εκτιμάται ότι θα εισπραχθεί το μεγαλύτερο μέρος της απαίτησης πλέον των τόκων υπερημερίας. Συνεπώς, οι απαιτήσεις, τα αποτελέσματα χρήσεως και τα ίδια κεφάλαια εμφανίζονται αυξημένα τουλάχιστον κατά το ποσό €750.000,00».

«Κατά παρέκκλιση των λογιστικών αρχών που προβλέπονται από την Ελληνική Νομοθεσία δεν σχηματίζεται πρόβλεψη για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία. Κατά την 31/12/2009 το συνολικό ύψος της μη σχηματισθείσας πρόβλεψης ανέρχεται σε €182.000 περίπου, με συνέπεια οι προβλέψεις να εμφανίζονται μειωμένες κατά €182.000, τα ίδια κεφάλαια να εμφανίζονται αυξημένα κατά €182.000 και τα αποτελέσματα χρήσης αυξημένα κατά €24.000». Ο μη σχηματισμός προβλέψεων και ο σχηματισμός προβλέψεων με μικρότερους συντελεστές, όπως αναφέρει ο ορκωτός ελεγκτής και όπως έχουμε αναφέρει στις περιπτώσεις των άλλων επιχειρήσεων, οι οποίες μελετήθηκαν, επηρεάζει το σύνολο του ενεργητικού και συνεπώς τα καθαρά αποτελέσματα χρήσεως. Συγκεκριμένα, τα ίδια κεφάλαια της επιχείρησης θα πρέπει να ήταν μικρότερα κατά €182.000 και τα αποτελέσματα χρήσης μικρότερα κατά €24.000.

Στην συνέχεια ο πίνακας παρουσιάζει λογαριασμούς της επιχείρησης που εμφανίζονται στις οικονομικές καταστάσεις για τις χρονιές 2004 έως 2009.

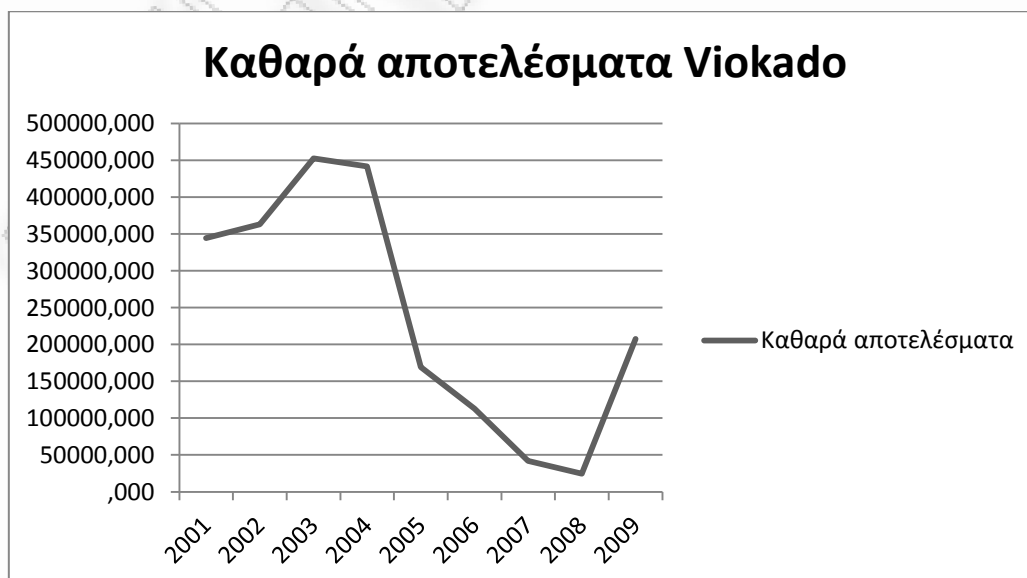
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Αποθέματα	2.979,94	2.586,40	4.216,58	6.625,66	5.952,77	3.971,66
Αποσβέσεις	2.638,50	3.954,33	5.529,12	7.069,80	8.675,11	10.247,88
Απαιτήσεις	5.548,08	6.726,75	11.513,98	15.966,71	21.321,44	18.443,25
Προβλέψεις	0	0	0	0	0	0
Κέρδη προ φόρων	2.019,31	494,08	1.041,19	1.243,97	204,47	-1.429,83

5.7 VIOKADO SA

Σύντομη παρουσίαση

Η επιχείρηση έχει έδρα την Θεσσαλονίκη, σε ιδιόκτητες εγκαταστάσεις 15 στρεμμάτων και κάθετο μηχανολογικό εξοπλισμό. Δραστηριοποιείται στην κατασκευή κάδων απορριμμάτων. Η Viokado συνεργάζεται και προμηθεύει τα προϊόντα της στο 60% των μεγαλύτερων Δημόσιων Φορέων και Οργανισμών της Ελληνικής Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Τα προϊόντα που κατασκευάζει έχουν πιστοποίηση ISO 9002.

Η επιχείρηση παρουσίασε πτωτική πορεία των καθαρών αποτελεσμάτων της μετά το 2004, χρονιά ανάκαμψης ήταν το 2009.

Σύμφωνα με τις δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις ο ορκωτών ελεγκτής αναφέρει: «Στα υπόλοιπα των λογαριασμών του Κυκλοφορούντος Ενεργητικού περιλαμβάνονται και απαιτήσεις σε καθυστέρηση, οι οποίες αξιολογήθηκαν ότι ανέρχονται στο συνολικό ποσό των €70.000,00 περίπου». Με αυτό τον τρόπο η επιχείρηση δεν επιβαρύνει τα αποτελέσματα της συγκεκριμένης χρήσης με προβλέψεις για απαιτήσεις €70.000. Βελτιώνει την εικόνα των δημοσιευμένων οικονομικών καταστάσεων.

«Κατά παρέκκλιση των λογιστικών αρχών που προβλέπονται από την Ελληνική Νομοθεσία δεν σχηματίζεται πρόβλεψη για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία. Το συνολικό ύψος της μη σχηματισθείσας πρόβλεψης ανέρχεται το ποσό των €123.500,00, με συνέπεια οι προβλέψεις να εμφανίζονται μειωμένες». Σε καμία από τις χρήσεις που μελετήθηκαν 2004 – 2009 η επιχείρηση δεν σχημάτισε προβλέψεις για αποζημιώσεις που οφείλει η επιχείρηση να δώσει σε περιπτώσεις εξόδου προσωπικού της. Οπότε τα αποτελέσματα της επιχείρησης δεν επιβαρύνονται από το ποσό των προβλέψεων €123.500 και έτσι στα δημοσιευμένα οικονομικά στοιχεία της επιχείρησης εμφανίζονται διορθωμένα.

Στη συνέχεια ακολουθεί πίνακας με ορισμένους λογαριασμούς για την περιόδους χρήσης που μελετήθηκαν.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Αποθέματα	407,75	663,67	784,87	1.084,43	1.016,19	1.106,25
Αποσβέσεις	1.265,88	1.434,48	1.170,36	1.250,01	1.407,96	1.548,21
Απαιτήσεις	4.367,59	3.657,42	4.077,12	4.662,87	4.740,62	4.172,61
Προβλέψεις	0	0	0	0	0	0
Κέρδη προ φόρων	441,84	169,42	112,84	41,88	24,52	207,60

Εισαγωγικά στοιχεία

Οι μη εισηγμένες επιχειρήσεις, όπως και η εισηγμένες χρησιμοποιούν διάφορους μεθόδους παραποίησης, τις οποίες αναφέραμε και στο πρώτο μέρος αυτής της εργασίας. Με την παραποίηση στοχεύουν στο επηρεασμό των αποτελεσμάτων σύμφωνα με τα συμφέροντα της κάθε επιχείρησης. Ο πιο συχνός τρόπος χειραγώγησης των κερδών είναι η εκμετάλλευση της ευλυγισίας που προσφέρει το ίδιο το πλαίσιο των λογιστικών προτύπων. Σε πολλά ζητήματα αφήνονται κενά, τα οποία δεν μένουν ανεκμετάλλευτα από τις επιχειρήσεις. Ενώ σε περιπτώσεις που δεν υπάρχει πρότυπο, για την ρύθμιση ενός λογιστικού θέματος, αναπόφευκτα υπάρχει και η δημιουργική παρέμβαση των οικονομικών στοιχείων από την Διοίκηση της κάθε επιχείρησης. Τις περισσότερες φορές τα περιθώρια που αφήνονται από τα ίδια τα λογιστικά πρότυπα για να έχουν οι επιχειρήσεις περιθώρια επιλογών όταν καλούνται να αντιμετωπίσουν διάφορα λογιστικά ζητήματα. Δηλαδή, μπορεί ο τρόπος διατύπωσης ορισμένων λογιστικών προτύπων να αφήνει τεράστια δυνατότητα ευελιξίας προς την πλευρά της διοίκησης.

Οι επιχειρήσεις προσπαθούν να επηρεάσουν τα οικονομικά αποτελέσματα τους με ενέργειες που μπορεί σε πολλές περιπτώσεις να βρίσκονται μέσα στα περιθώρια που δίνουν τα λογιστικά πρότυπα, όμως μπορεί να φτάνουν και την καθαρή απάτη. Συμπεραίνουμε, ότι τα λογιστικά πρότυπα δεν είναι αυτά που θα μας εξασφαλίσουν οικονομικά αποτελέσματα ποιοτικά και αξιόπιστα. Με την μελέτη των συγκεκριμένων πρακτικών παραποίησης, επιβεβαιώνεται η άποψη για το ότι τα λογιστικά πρότυπα είναι ανεπαρκή και εξυπηρετούν στην παροχή σωστής πληροφόρησης προς τους χρήστες.

Αν και η δυνατότητα παραποίησης των οικονομικών καταστάσεων γίνεται με πολλούς τρόπους, πάντα θα υπάρχουν ίχνη των παραποιήσεων στις οικονομικές καταστάσεις. Όταν κάποιος μπορεί και ανακαλύπτει αυτά τα ίχνη τότε του δίνεται και το ερέθισμα για να συνεχίσει να διερευνά και να αναλύει τα

οικονομικά στοιχεία μιας επιχείρησης. Σε μια τέτοια διερεύνηση θα πρέπει ο μελετητής να περιλαμβάνει και να χρησιμοποιεί και τις δυο πλευρές του ισολογισμού, παθητικό και ενεργητικό. Η βασική σχέση των δύο αυτών πλευρών είναι η εξής:

«Καθαρή Θέση = Ενεργητικό – Παθητικό».

Συνεπώς για να πετύχει η διοίκηση μια επιχείρησης αύξηση της Καθαρής Θέσης της θα πρέπει είτε:

1. να αυξήσει το Ενεργητικό της με δεδομένο το Παθητικό, είτε
2. να μειωθεί το Παθητικό με δεδομένο το Ενεργητικό.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται μερικές πρακτικές επηρεασμού που χρησιμοποιήθηκαν από τις μη εισηγμένες επιχειρήσεις που μελετήθηκαν, αλλά και από το σύνολο των επιχειρήσεων εισηγμένων και μη. Τέλος, αυτές οι πρακτικές που θα ακολουθήσουν είναι ένα κομμάτι μόνο από το σύνολο των πρακτικών παραποίησης.

5.8.1 ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

Στους λογαριασμούς του κυκλοφορούντος ενεργητικού ασκείται αρνητική επίδραση από την δημιουργική λογιστική. Αυτό διαπιστώθηκε και από την θετική συσχέτιση, που παρουσιάστηκε στο δείγμα των εταιρειών που μελετήθηκαν, ανάμεσα στον λογαριασμό του κυκλοφορούντος ενεργητικού και στα καθαρά αποτελέσματα.

5.8.1.2 ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ

Η οικονομική πορεία των περισσότερων επιχειρήσεων στηρίζεται στο λογαριασμό των αποθεμάτων. Τα αποθέματα αποτελούν περιουσιακό στοιχείο για μια επιχείρηση. Η διοίκηση μιας επιχείρησης δείχνει το πόσο είναι ικανή για αποδοτική λειτουργία από το ύψος αποθεμάτων και από την χρονική διατήρησή τους.

Τα αποθέματα ορίζονται ως τα υλικά αγαθά που ανήκουν στην λογιστική μονάδα και τα οποία προορίζονται:

- για πώληση
- για χρήση σε μορφή υλικού στην παροχή υπηρεσιών ή στην διάρκεια της παραγωγικής διαδικασίας.
- για ανάλωση σε άλλες λειτουργικές ανάγκες.

Αποθέματα λοιπόν, για κάθε επιχείρηση είναι: τα εμπορεύματα, τα έτοιμα προϊόντα, τα ημιτελή – ημικατεργασμένα, τα υποπροϊόντα και τα υπολείμματα, οι πρώτες και βοηθητικές ύλες, τα ανταλλακτικά, τα αναλώσιμα υλικά και τα είδη συσκευασίας. Τέλος, οι όποιες προκαταβολές που δίνονται για την αγορά αποθεμάτων πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στο λογαριασμό των αποθεμάτων.

Οπότε τα αποθέματα είναι για μια επιχείρηση το περιουσιακό εκείνο στοιχείο, το οποίο σε αντίθεση με τα άλλα μπορεί να το ρευστοποιήσει ευκολότερα και να εισπράξει άμεσα χρήματα.

Κατά κανόνα, από το σύνολο των προϊόντων που μια επιχείρηση διαθέτει προς πώληση πάντα ένα μέρος παραμένει αδιάθετο στο τέλος της χρήσεως. Το πώς υποχρεούται μια επιχείρηση να κάνει την παρουσίαση, την αναγνώριση και την αποτίμηση του λογαριασμού των αποθεμάτων μέσα στις οικονομικές καταστάσεις καθορίζονται από τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα. Όπως και αναφέρθηκε και πριν τα Πρότυπα παρέχουν κατευθύνσεις στις

επιχειρήσεις. Σε έναν ισολογισμό εμφανίζονται τα αποθέματα και τα προϊόντα που έχουν πωληθεί κατά την χρήση περιλαμβάνονται ως έξοδα στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης. Ο προσδιορισμός των ποσών που θα εμφανιστούν στο λογαριασμό των αποθεμάτων και στο λογαριασμό των πωληθέντων προϊόντων, αποτελούν και την έννοια της αποτιμήςεως.

Βασικό θέμα της επιχείρησης είναι ο προσδιορισμός της τιμής με την οποία θα αποτιμηθούν. Στην αποτίμηση οι περισσότερες διοικήσεις των επιχειρήσεων επεμβαίνουν με δημιουργικό τρόπο και πάντα κατευθυνόμενες από τα συμφέροντα τους.

Ένας πρώτος τρόπος τον οποίο εφαρμόζουν οι επιχειρήσεις, για να παραποιήσουν το λογαριασμό των αποθεμάτων είναι η αποτίμηση των πεπαλαιωμένων αποθεμάτων της επιχείρησης στην τιμή που αποκτήθηκαν. Σύμφωνα με τα λογιστικά πρότυπα, η αποτίμηση των αποθεμάτων πρέπει να γίνεται στη μικρότερη τιμή ανάμεσα στην τιμή κτήσης και την παρούσα αξία. Κανονικά θα έπρεπε να γίνει καταγραφή του ποσού ως ζημιά, λόγω της μηδενικής αξίας που έχουν πια, αλλά οι επιχειρήσεις προτιμούν να τα συμπεριλαμβάνουν στα αποθέματα και στο ενεργητικό του ισολογισμού. Αρχικά με την συγκεκριμένη μέθοδο, η επιχείρηση μπορεί και δεν εμφανίζει τις ζημιές που στην πραγματικότητα υπάρχουν. Συνεπώς μπορεί και επηρεάζει τα καθαρά της αποτελέσματα και δεν εμφανίζονται μειωμένα εξαιτίας των πεπαλαιωμένων αποθεμάτων της. Παράλληλα, ο λογαριασμός των αποθεμάτων εμφανίζεται αυξημένος αντίθετα με την πραγματική τους κατάσταση. Όταν η διοίκηση μιας επιχείρησης επιλέγει την συγκεκριμένη πρακτική παραποίησης των αποθεμάτων που κατέχει, επηρεάζει τον δείκτη αποδοτικότητας ROI⁷, όπως και τον δείκτη γενικής ρευστότητας⁸ ενώ ο δείκτης δανειακής επιβάρυνσης δεν επηρεάζεται και αυτό γιατί δεν εξαρτάται από το λογαριασμό των αποθεμάτων.

⁷ Ο δείκτης αποδοτικότητας ROI χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση της απόδοσης μιας επιχείρησης ή μιας επένδυσης. Υπολογίζεται από την διαφορά του κέρδους μιας επένδυσης από το κόστος της προς το κόστος της επένδυσης και το αποτέλεσμα εκφράζεται ως ποσοστό.

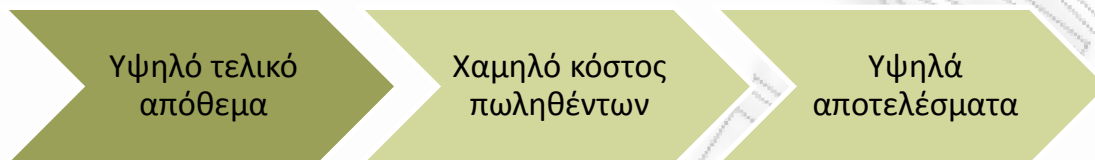
⁸ Ο δείκτης γενικής ρευστότητας μας δείχνει αν η επιχείρηση με τα ρευστά που έχει στην διάθεση της, είναι σε θέση να καλύψει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της ανά πάσα στιγμή. Ο δείκτης είναι ίσος με το άθροισμα κυκλοφορούντων και διαθέσιμων προς τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις.

Ακόμα μια πρακτική παραποίησης του λογαριασμού των αποθεμάτων, η οποία χρησιμοποιείται σε μεγάλο εύρος από τις διοικήσεις των επιχειρήσεων είναι η αλλαγή μεθόδου αποτίμησης των αποθεμάτων. Προχωρώντας σε αλλαγή του τρόπου αποτίμησης οι οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης είναι αντίθετες με όσα αναφέρει η αρχή της συνέπειας, σύμφωνα με την οποία η οικονομικές καταστάσεις θα πρέπει να χαρακτηρίζονται από σταθερότητα και ομοιομορφία. Έτσι αν μια διοίκηση επιθυμεί να επηρεάσει τον ισολογισμό και τα αποτελέσματα χρήσης, μπορεί στη μια χρήση να χρησιμοποιήσει την μέθοδο αποτίμησης LIFO⁹ και στην επόμενη χρήση να κάνει αλλαγή τα μεθόδου LIFO με την μέθοδο FIFO¹⁰. Μέσα από τις παρατηρήσεις του εκάστοτε ορκωτού λογιστή, ο οποίος ελέγχει τις οικονομικές καταστάσεις για ύπαρξη τέτοιων πρακτικών, μπορεί εύκολα κάποιος να ανακαλύψει την συγκεκριμένη πράξη χειρισμού των αποθεμάτων. Υπάρχει όμως και η δυνατότητα για μια επιχείρηση να κάνει αλλαγή της μεθόδου αποτίμησης, με τη χρήση σχετικής άδειας, αν συμβεί κάτι τέτοιο τότε θα πρέπει ο ορκωτός ελεγκτής να αναγράψει στο πιστοποιητικό του τις πιθανές επιπτώσεις που επιφέρει η συγκεκριμένη αλλαγή στα αποτελέσματα της χρήσεως.

Μια βελτίωση της εικόνας του κυκλοφορούντος ενεργητικού μπορεί να δημιουργηθεί και στην περίπτωση που μια επιχείρηση παραποιήσει τον λογαριασμό των αποθεμάτων με μια εικονική ποσοτική αύξηση του τελικού αποθέματος της. Με την εικονική αυτή αύξηση βελτιώνονται οι οικονομικές τις καταστάσεις. Καταγράφοντας και συνυπολογίζοντας ανύπαρκτα αποθέματα η επιχείρηση παρουσιάζει αυξημένα αποτελέσματα.

⁹ Η μέθοδος LIFO στηρίζεται στην παραδοχή ότι οι μονάδες που αγοράζονται τελευταίες, πωλούνται πρώτες.

¹⁰ Η μέθοδος FIFO στηρίζεται στην παραδοχή ότι η μονάδες που αγοράζονται πρώτες, πωλούνται πρώτες. Στη συγκεκριμένη περίπτωση θεωρείται πως οι μονάδες αποθέματος προέρχονται από τις πιο πρόσφατες αγορές.

Το να μπορέσει να εντοπίσει κανείς την ύπαρξη εικονικών αποθεμάτων στα οικονομικά στοιχεία μιας επιχείρησης είναι αρκετά δύσκολος, ακόμη κι στην περίπτωση που ο ενδιαφερόμενος ερευνητής είναι ένας εξωτερικός ελεγκτής. Αυτό συμβαίνει καθώς ο ελεγκτής δεν μπορεί να έχει στοιχεία λεπτομερούς απογραφής.

Οι επιχειρήσεις παραποιούν την εικόνα του ισολογισμού και των καθαρών αποτελεσμάτων και με έναν ακόμη τρόπο, την αποτίμηση όλων των αποθεμάτων στην τελευταία τιμή αγοράς τους. Η αποτίμηση στην τελευταία τιμή αγοράς των αποθεμάτων επηρεάζει το τελικό απόθεμα δείχνοντας το μεγαλύτερο από ότι πραγματικά είναι. Συγχρόνως με το συγκεκριμένο τρόπο αποτίμησης παραποιούνται ο δείκτης γενικής ρευστότητας και ο δείκτης της αποδοτικότητας, καθώς η ποσοστιαία αύξηση των καθαρών κερδών (αριθμητής) είναι μεγαλύτερη από την ποσοστιαία του συνολικού λειτουργικού ενεργητικού (παρονομαστής).

Μια άλλη περίπτωση παραποίησης του λογαριασμού των αποθεμάτων που αρκετές επιχειρήσεις χρησιμοποιούν, είναι η εμφάνιση εικονικών πωλήσεων σε συγγενικές επιχειρήσεις ή ακόμα και σε ανύπαρκτες επιχειρήσεις. Το ίδιο αποτέλεσμα θα επιτευχθεί και με εικονική αγοραπωλησία του τελικού αποτελέσματος ανάμεσα σε δυο ομοειδής επιχειρήσεις.

Μερικές επιχειρήσεις καταχωρούν τις προκαταβολές που έχουν ως πραγματοποιηθείσες πωλήσεις της χρήσεως. Επιτυγχάνεται βελτίωση των αποτελεσμάτων των επιχειρήσεων. Το ίδιο ισχύει και με την υπερτιμολόγηση των πωλήσεων που έχουν πραγματοποιηθεί, αν και αυτός ο τρόπος επιφέρει στην επιχείρηση και αρνητικά αποτελέσματα όπως είναι η καταβολή από την επιχείρηση μεγαλύτερου φόρου εισοδήματος.

Ένας άλλος τρόπος χειρισμού του λογαριασμού των αποθεμάτων είναι η μη εμφάνιση ζημιών από ανασφάλιστα εμπορεύματα. Τα εμπορεύματα τα οποία είναι ανασφάλιστα και τα οποία εξαιτίας της μη σωστής συντήρησης, της παρέλευσης αρκετού χρόνου, φωτιάς, πλημμύρας κλπ. ενώ θα έπρεπε να καταγράφονται ως ζημία στα αποτελέσματα, δεν εμφανίζονται.

Αντίθετα, υπάρχουν πολλές επιχειρήσεις μικρού μεγέθους, όπως αυτές που μελετήθηκαν στη συγκεκριμένη εργασία, που για λόγους φορολογικούς δεν είναι σύμφωνες με όσες μεθόδους παραποίησης του λογαριασμού των αποθεμάτων προαναφέρθηκαν. Οι συγκεκριμένες επιχειρήσεις δεν θέλουν με την παραποίηση να αυξήσουν το μέγεθος των αποτελεσμάτων της εκάστοτε χρήσεως, αλλά επιθυμούν να παρουσιάσουν τα αποτελέσματα τους μειωμένα. Για να πετύχουν το στόχο της μείωσης ακολουθούν τις εξής μεθόδους παραποίησης, οι οποίες είναι ουσιαστικά αντίθετες με όσα αναφέρθηκαν προηγουμένως:

- Αποτίμηση του τελικού αποθέματος σε εικονικά μικρότερη τιμή πώλησης από ότι είναι στην πραγματικότητα.
- Αλλαγή της μεθόδου αποτίμησης.
- Εικονική μείωση του τελικού αποθέματος. Στη συγκεκριμένη περίπτωση πραγματοποιείται αύξηση του κόστους προϊόντων που έχουν πουληθεί και μείωση των κερδών του.
- Εικονικές αγορές εμπορευμάτων συγγενικών επιχειρήσεων. Με αυτό τον τρόπο παραποίησης η επιχείρηση έχει μικρότερα κέρδη εξαιτίας της αύξησης του κόστους πωληθέντων, συνεπώς επιτυγχάνεται και φορολογική αποταμίευση από την μικρότερη φορολόγηση που θα

έχουν και η οποία στη συνέχεια μπορεί να αξιοποιηθεί για εσωτερική ανάπτυξη.

- Σκόπιμη μη έκδοση τιμολογίων πώλησης των προϊόντων τους. Έτσι εκτός από το ότι η επιχείρηση γλιτώνει την επιβολή ΦΠΑ, γλιτώνει και από το φόρο εισοδήματος που είναι ίσος με 35% ή 40%.
- Καθυστέρηση τιμολογίου πώλησης των εμπορευμάτων τους. Η μέθοδος αυτή αφορά κυρίως πωλήσεις που πραγματοποιούνται στο τέλος της χρήσης και μεταφέρονται στην επόμενη χρήση.

5.8.1.3 ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ

Οι απαιτήσεις ή αλλιώς εισπρακτέοι λογαριασμοί είναι μελλοντικές απαιτήσεις πληρωμής που έχει μια επιχείρηση από τους πελάτες της και οφείλονται σε παροχή υπηρεσιών ή πώληση εμπορευμάτων επί πιστώσει. Είναι μέρος του ενεργητικού διότι για τον πελάτη της επιχείρησης η καταβολή των χρημάτων για την αποπληρωμή του χρέους αποτελεί νομική υποχρέωση. Οι επιχειρήσεις επιτρέπουν μόνο ένα μέρος των πωλήσεων που πραγματοποιούνται να γίνονται επί πιστώσει και μόνο για περιπτώσεις τακτικών ή ειδικών πελατών τους.

Οι κυριότεροι λογαριασμοί απαιτήσεων που χρησιμοποιούνται είναι οι παρακάτω:

1. Πελάτες
2. Γραμμάτια εισπρακτέα
3. Χρεόγραφα
4. Προκαταβολές προσωπικού
5. Δάνεια προσωπικού
6. Προκαταβολές προμηθευτών

7. Έσοδα εισπρακτέα

8. Έξοδα εισπρακτέα

9. Χρεώστες διάφοροι.

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ «ΠΕΛΑΤΕΣ»

Στο λογαριασμό «Πελάτες» καταγράφεται το σύνολο των απαιτήσεων που έχει η επιχείρηση κατά την διάρκεια της χρήσης από πελάτες. Ο υπολογισμός του ποσού που αναμένεται για είσπραξη θα πρέπει γίνεται στο τέλος της χρήσης για να δείχνει το σύνολο των πραγματικών οφειλών. Οι απαιτήσεις από πελάτες αρχικά καταχωρούνται στην εύλογη αξία¹¹ τους, η οποία συμπίπτει με την ονομαστική αξία. Οι ζημίες απομείωσης (οι οποίες είναι απώλειες από επισφαλείς απαιτήσεις) καταχωρούνται στις οικονομικές καταστάσεις όταν υπάρχουν στοιχεία ότι η επιχείρηση δεν πρόκειται να εισπράξει το σύνολο των ποσών που οφείλονται σε αυτή. Το ποσό της ζημίας απομείωσης είναι ίσο με την διαφορά της λογιστικής αξίας¹² των απαιτήσεων και των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμιακών ροών, το οποίο και καταχωρείται στα αποτελέσματα. Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί πως δεν υπάρχει κίνδυνος πιστωτικός των απαιτήσεων που η επιχείρηση έχει από τους πελάτες της, εξαιτίας του μεγάλου αριθμού των πελατών. Όλες οι προαναφερθείσες απαιτήσεις είναι βραχυπρόθεσμες και δεν είναι απαραίτητη η προεξόφληση τους κατά το κλείσιμο της οικονομικής χρήσεως.

Όταν μια επιχείρηση στοχεύει σε βελτίωση των καθαρών αποτελεσμάτων της μπορεί να μην διενεργήσει προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις παραποιώντας το λογαριασμό των απαιτήσεων. Η θετική συσχέτιση των δύο λογαριασμών διαπιστώθηκε και στις επιχειρήσεις που μελετήθηκαν. Παράδειγμα η επιχείρηση Europa Profil Aluminio SA, στις οικονομικές καταστάσεις της οποίας δεν εμφανίζονται προβλέψεις για επισφαλείς

¹¹ Εύλογη αξία είναι το ποσό για το οποίο ένα περιουσιακό στοιχείο θα μπορούσε να ανταλλαγεί μεταξύ δύο μερών που ενεργούν με την θέληση τους και με πλήρη γνώση των συνθηκών της αγοράς, στα πλαίσια μια συναλλαγής που διεξάγεται σε καθαρά εμπορική βάση.

¹² Λογιστική αξία είναι το ποσό με το οποίο ένα στοιχείο αναγνωρίζεται στον ισολογισμό.

απαιτήσεις που έχει, το ίδιο και η επιχείρηση Profilco SA. Βελτιώνεται έτσι η οικονομική θέση των επιχειρήσεων, την ίδια βελτίωση παρουσιάζουν και τα καθαρά αποτελέσματα τους. Θα μπορούσε όμως μια επιχείρηση να διενεργήσει προβλέψεις χρησιμοποιώντας μειωμένο συντελεστή και να πετύχει αλλοίωση των λογαριασμών και των αποθεμάτων. Η ισχύουσα νομοθεσία είναι σύμφωνη με το να διενεργήσει μια επιχείρηση προβλέψεις με μειωμένο συντελεστή. Σύμφωνα με τον Ν.2238/1994, μια επιχείρηση μπορεί να διενεργήσει, αν η ίδια το επιθυμεί, προβλέψεις 50% για τις επισφαλείς απαιτήσεις της. Μια επιχείρηση δεν μπορεί κάνει σωρευτική απόσβεση πελατών που δεν έχουν την δυνατότητα εξόφλησης των οικονομικών υποχρεώσεων τους, εάν η ίδια δεν έχει πραγματοποιήσει προβλέψεις για αυτό τον σκοπό. Η έλλειψη επαρκούς ύψους προβλέψεων επιτρέπουν στο να έχει μια επιχείρηση χαμηλότερα έξοδα άρα και υψηλότερα καθαρά αποτελέσματα. Το αρνητικό αποτέλεσμα της χρήσης της συγκεκριμένης μεθόδου παραποίησης είναι ελαστικότητα στο να δίνει πιστώσεις σε πελάτες. Η ελαστικότητα αυτή οδηγεί σε χαμηλής ποιότητας απαιτήσεων και σε ζημιές.

Παρομοίως, η επιχείρηση μπορεί και δεν μετατρέπει τους πελάτες της σε επισφαλείς πελάτες. Έχει την δυνατότητα της μη μετατροπής μόνο στην περίπτωση που κατά τις προηγούμενες χρήσεις σχημάτισε προβλέψεις για τους πελάτες αυτούς. Παραποιείται ο λογαριασμός των πελατών και η επιχείρηση παρουσιάζει στα δημοσιευμένα αποτελέσματα της βελτιωμένο το σύνολο του ενεργητικού της.

Η εικονική μεταφορά μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων στις βραχυπρόθεσμες, είναι ένας ακόμη τρόπος επέμβασης στον λογαριασμό των απαιτήσεων. Η εικονική μεταφορά και η μετατροπή τους σε βραχυπρόθεσμες ουσιαστικά συμβάλει σε βελτίωση της ποιότητας του ισολογισμού της όπως και βελτίωση των αριθμοδεικτών της ρευστότητας.

Άλλη μια μέθοδος δημιουργικής λογιστικής αφορά τον λογαριασμό 33.98 «Επίδικες Απαιτήσεις κατά Ελληνικού Δημοσίου». Ο συγκεκριμένος λογαριασμός περιλαμβάνει χρηματικά πρόστιμα που επιβάλλονται σε επιχειρήσεις για μη καταχωρημένες πωλήσεις τους ύστερα από έλεγχο της εφορίας. Όμως, η επιχείρηση αν και πληρώνει το ποσό αυτό με αντίστοιχη

μείωση του λογαριασμού «Ταμείο» στην πίστωση, χρεώνει το λογαριασμό «Επίδικων Απαιτήσεων κατά του Ελληνικού Δημοσίου» με την αιτιολογία ότι θα διεκδικήσει δικαστικώς το σύνολο του ποσού και πολύ πιθανόν θα δικαιωθεί. Κατορθώνοντας έτσι να βελτιωθεί το σύνολο του ενεργητικού και κατά συνέπεια τα καθαρά αποτελέσματα της χρήσεως.

Τελευταία μέθοδος είναι ο διαχωρισμός των τόκων σε δεδουλευμένους και μη. Μια επιχείρηση προχωρώντας στον διαχωρισμό των τόκων, θεωρεί ένα μέρος μόνο των τόκων αυτών να βαραίνει την εκάστοτε χρήση. Επιτυγχάνεται η αύξηση των κερδών τους, η οποία θα είναι ίση με το υπόλοιπο ποσό που μεταφέρεται στην επόμενη χρήση. Ο διαχωρισμός των τόκων είναι αντίθετος με την βασική αρχή της συνέπειας, σύμφωνα με την οποία: «Οι κανόνες, οι μέθοδοι και οι αρχές που εφαρμόζονται από χρήση σε χρήση από μία επιχείρηση θα πρέπει να είναι ίδιες. Αν δεν συμβαίνει αυτό τότε οι πληροφορίες που περιέχονται σε χρονολογικές σειρές δεν θα είναι δυνατό να χρησιμοποιηθούν από τους χρήστες, δεδομένου ότι τα μεγέθη δεν θα είναι συγκρίσιμα».

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ «ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ»

Στο λογαριασμό «Χρεόγραφα» παρακολουθούνται και καταγράφονται οι μετοχές, οι ομολογίες και τα τραπεζικά ομόλογα που αποκτά μια επιχείρηση με σκοπό την πρόσκαιρη τοποθέτηση χρημάτων. Η αποτίμηση τους γίνεται στη συνολικά μικρότερη τιμή μεταξύ της τιμής κτίσεως και της τρέχουσας τιμής (Ν.2190/1920). Η παραποίηση του λογαριασμού ουσιαστικά αφορά τη αποτίμηση των χρεογράφων στην ιστορική τιμή κτήσεων τους. Θα πρέπει να αναφέρουμε πως ο Κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων αναφέρει ότι η αποτίμηση μη εισηγμένων μετοχών γίνεται στην ιστορική τιμή κτήσεως τους. Κατά συνέπεια, δεν μπορούμε να θεωρήσουμε την πράξη αυτή απάτη. Όμως, οι ορκωτοί λογιστές βασιζόμενοι στον Ν.2190/1920 οφείλουν να καταγράψουν στα πιστοποιητικά τους τις επιπτώσεις μια τέτοιας αποτίμησης στις οικονομικές καταστάσεις μιας επιχείρησης.

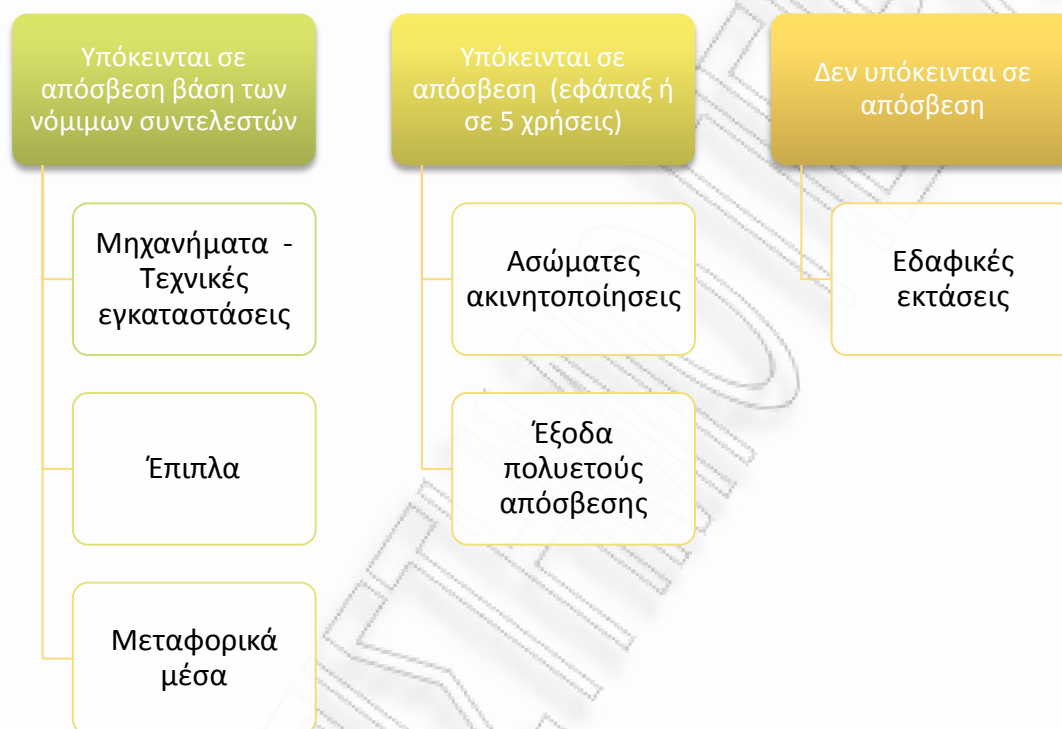
5.9 ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

Η παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων εφαρμόζεται και σε στοιχεία του Πάγιου Ενεργητικού της. Το Πάγιο Ενεργητικό περιλαμβάνει το σύνολο των αγαθών, αξιών και δικαιωμάτων, που προορίζονται να παραμείνουν μακροχρόνια στην οικονομική μονάδα και χωρίζονται σε τρεις βασικές κατηγορίες.

5.9.1 ΕΝΣΩΜΑΤΑ ΠΑΓΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Τα Ενσώματα Πάγια Στοιχεία είναι τα υλικά αγαθά που αποκτά μια επιχείρηση με σκοπό να τα χρησιμοποιεί κατά την διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους, η οποία είναι σίγουρα μεγαλύτερη του ενός έτους. Τα ενσώματα πάγια αποτιμώνται στην αξία κτίσης τους ή ιδιοκατασκευής τους .

Ένας από τους τρόπους που μπορεί να επηρεάσει μια οικονομική μονάδα τα αποτελέσματα της είναι η διενέργεια ή η μη διενέργεια των αποσβέσεων. Το σύνολο του ενεργητικού επηρεάζεται καθώς επηρεάζονται η κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης, ως προς τα κέρδη, και ο ισολογισμός ως προς τα πάγια. Όπως επίσης, επηρεάζονται και χρηματοοικονομικοί δείκτες. Πιο συγκεκριμένα επηρεάζονται οι δείκτες ρευστότητας (δείκτης γενικής ρευστότητας, δείκτης άμεσης ρευστότητας), οι δείκτες αποδοτικότητας (ROI) και τέλος οι δείκτες κεφαλαιακής διάρθρωσης ή δανειακής επιβάρυνσης (ξένα προς ίδια κεφάλαια, ξένα κεφάλαια προς συνολικά κεφάλαια)

Ένας τρόπος παραποίησης των λογιστικών καταστάσεων που επιχειρήσεις μπορούν να εφαρμόσουν για να πετύχουν αύξηση του αποτελέσματος τους,

είναι η αύξηση είτε της προβλεπόμενης ωφέλιμης ζωής είτε της υπολειμματικής αξίας των κτιρίων και των μηχανημάτων. Με την εφαρμογή αυτής της τεχνικής η επιχείρηση πετυχαίνει αφενός μείωση του συντελεστή απόσβεσης και αφετέρου μείωση της έντασης των αποσβέσεων έτσι παρουσιάζονται αυξημένα αποτελέσματα χρήσης κατά την επιθυμία της διοίκησης. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι η διαδικασία των αποσβέσεων είναι πολύ σημαντική καθώς αποτελούν πηγή χρηματοδότησης για την επιχείρηση, με την έννοια ότι τα ποσά που αντιστοιχούν σε αποσβέσεις δεν φορολογούνται και μένουν στην επιχείρηση με την μορφή αποθεματικών. Επίσης σύμφωνα με το Προεδρικό Διάταγμα 100/5-5-1998, αν η επιχείρηση δεν διενεργήσει αποσβέσεις τότε θεωρείται πως τις χάνει. Δεν μπορεί δηλαδή την επόμενη χρήση ή και τις επόμενες χρήσεις να διενεργήσει διπλάσιες αποσβέσεις.

Ένας άλλος τρόπος υποκειμενικής διαχείρισης του αποτελέσματος συμβαίνει όταν μια επιχείρηση αποφύγει τη χρέωση των απαραίτητων εξόδων απομείωσης παλιού και άχρηστου εξοπλισμού μηδενικής αξίας, κτιρίων απαξιωμένων ή με σημαντικές φθορές και άχρηστων πια στην παραγωγική διαδικασία. Με την αποφυγή χρέωσης, η επιχείρηση καταφέρνει να μη χρεώνει τα αποτελέσματα χρήσης με το ποσό από τις αναλογούσες ζημίες και εμφανίζει αυξημένα κέρδη σε σχέση με εκείνα που θα είχε στην πραγματικότητα.

Επιχειρήσεις που έχουν ολοκληρώσει την ιδιοκατασκευή ενός πάγιου περιουσιακού στοιχείου, δεν μεταφέρουν τον λογαριασμό «Πάγια υπό κατασκευή» στο λογαριασμό του Παγίου. Με αυτό τον τρόπο οι επιχειρήσεις δεν είναι αναγκασμένες να διενεργήσουν αποσβέσεις για το συγκεκριμένο πάγιο. Τα κέρδη της κάθε επιχείρησης εμφανίζονται υψηλότερα από τα πραγματικά και γενικότερα η εικόνα του ισολογισμού είναι σαφώς βελτιωμένη.

Άλλες πάλι επιχειρήσεις μεταφέρουν τα έξοδα χρήσης στο κόστος του προϊόντος και όχι όπως ορίζει ο νόμος στο κόστος περιόδου. Όπως είναι γνωστό το κόστος προϊόντος είναι το κόστος που ενσωματώνεται στο προϊόν, αποθεματοποιείται και επιβαρύνει τα αποτελέσματα χρήσης μόνο όταν

πωληθεί. Έτσι η διοίκηση της επιχείρησης πετυχαίνει βελτίωση των αποτελεσμάτων χρήσης.

Τέλος, η καταχώρηση των εξόδων συντήρησης στο ενεργητικό. Δηλαδή, μια επιχείρηση ενώ οφείλει να καταχωρεί στους λογαριασμούς των κτιρίων/εξοπλισμού τα ποσά που δόθηκαν για την συντήρηση και την επισκευή τους, αποτελούν έξοδα της τρέχουσας χρήσης και καταχωρούνται ως ενεργητικό. Η επιχείρηση έτσι επιτυγχάνει να παρουσιάζει βελτιωμένη την εικόνα του ισολογισμού και των αποτελεσμάτων της. Το σύνολο των ποσών που δίδονται από την επιχείρηση για επισκευές και συντηρήσεις θα έπρεπε να καταχωρούνται σαν έξοδο χρήσης και μόνο ότι αφορά επεκτάσεις ή και βελτιώσεις των ενσώματων πάγιων στοιχείων θα έπρεπε να παγιοποιούνται ως ενεργητικό. Ένα μειονέκτημα της καταχώρησης στο ενεργητικό είναι ότι η επιχείρηση θα εμφανίζει μειωμένα μελλοντικά κέρδη εξαιτίας της απόσβεσης των παγιοποιημένων εξόδων.

Από την άλλη στην περίπτωση μια επιχείρηση που επιθυμεί να εμφανίσει αυξημένες αποσβέσεις κατά την διάρκεια της χρήσης, έχοντας σαν στόχο μικρότερα από τα πραγματικά της κέρδη, ακολουθεί τους εξής τρόπους:

- Εφαρμογή αυξημένων συντελεστών αποσβέσεων, παραβιάζοντας με αυτό τον τρόπο την κρατική νομοθεσία.
- Εμφάνιση αγορασμένων αντικειμένων (έπιπλα και σκεύη) σε τιμολόγια των €600 ακόμη και αν η αγοραστική τους αξία είναι μεγαλύτερη, δηλαδή γίνεται «σπάσιμο τιμολογίων». Η συγκεκριμένη μέθοδος συμβαίνει για να μπορέσει η επιχείρηση να εκμεταλλευτεί την παράγραφο 6 του άρθρου 1 του Π.Δ. 100/1998 όπως αυτό αναθεωρήθηκε από το Π.Δ. 299/2003. Σύμφωνα με συγκεκριμένο Προεδρικό Διάταγμα ορίζεται ότι: «πάγια περιουσιακά στοιχεία η αξία έκαστου των οποίων είναι μέχρι εξακόσια ευρώ δύνανται να αποσβένονται εξ' ολοκλήρου, δηλαδή κατά ποσοστό εκατό της εκατό, μέσα στη διαχειριστική χρήση κατά την οποία χρησιμοποιήθηκαν ή τέθηκαν σε λειτουργία για πρώτη φορά.»

- Επιχειρήσεις που έχουν ολοκληρώσει την κατασκευή ενός πάγιου περιουσιακού στοιχείου, δεν μεταφέρουν τον λογαριασμό «Πάγια υπό κατασκευή» στο λογαριασμό του Παγίου και έτσι δεν είναι αναγκασμένες να διενεργήσουν αποσβέσεις για το συγκεκριμένο πάγιο.

5.9.2 ΑΥΛΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Τα άυλα περιουσιακά στοιχεία ή ασώματες ακινητοποιήσεις όπως αλλιώς ονομάζονται είναι τα ασώματα οικονομικά αγαθά που αποκτά μια επιχείρηση με σκοπό την χρήση τους στην παραγωγική διαδικασία για διάστημα μεγαλύτερο του ενός έτους. Στα άυλα περιουσιακά στοιχεία περιλαμβάνονται τα έξοδα ερευνών και ανάπτυξης, η υπεραξία της επιχείρησης, τα δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας και οι λοιπές ασώματες ακινητοποιήσεις. Οι ασώματες ακινητοποιήσεις μπορούν να αποτιμηθούν χρηματικά και να αποτελέσουν αντικείμενο συναλλαγής είτε αυτόνομα είτε μαζί με την οικονομική μονάδα. Τα κύρια χαρακτηριστικά τους είναι ότι δεν έχουν φυσική υπόσταση, εξασφαλίζουν στον ιδιοκτήτη τους αποκλειστικά δικαιώματα, δίνουν στην επιχείρηση μελλοντικά οφέλη και τέλος έχουν μεγάλη ωφέλιμη ζωή.

Η απεικόνιση των άυλων περιουσιακών στοιχείων είναι ένα θέμα της λογιστικής που έχει απασχολήσει τόσο τις ίδιες τις επιχειρήσεις όσο και τις ρυθμιστικές αρχές. Αυτό συμβαίνει κυρίως εξαιτίας δύο λόγων, πρώτον λόγω της ιδιαίτερης φύσης των στοιχείων αυτών και δεύτερον εξαιτίας των συγκρουόμενων συμφερόντων που έχει η κάθε εμπλεκόμενη πλευρά. Αυτό που κατά κύριο λόγο συμβαίνει είναι η διαφορετική αντιμετώπιση των άυλων περιουσιακών στοιχείων από κάθε επιχείρηση. Κάποια από τα άυλα πάγια κεφαλαιοποιούνται ενώ κάποιων άλλων μεταφέρονται στα έξοδα. Σίγουρα το κόστος που έχει κεφαλαιοποιηθεί στο σύνολο του δεν είναι ίσο με την πραγματική αξία αυτών. Προβλήματα παρουσιάζονται σε ποσά που αφορούν έξοδα Έρευνας και Ανάπτυξης (R&D) και η Υπεραξία (Goodwill). Τα ποσά που καταβάλλει μια οικονομική μονάδα για δικό της όφελος για Έρευνα και Ανάπτυξη όπως και η δημιουργούμενη Υπεραξίας δεν αναγνωρίζονται.

Εμφανίζονται ως άυλα μόνο στην περίπτωση εξαγοράς από μια άλλη επιχείρηση.

Μια οικονομική μονάδα έχει τη δυνατότητα να παραποιήσει τον λογαριασμό των πάγιων περιουσιακών στοιχείων με σκοπό την αύξηση των κερδών. Άλλωστε και μέσα από την γραμμική παλινδρόμηση στις επιχειρήσεις που μελετήθηκαν επιβεβαιώνεται η θετική συσχέτιση που υπάρχει μεταξύ του λογαριασμού των πάγιων περιουσιακών στοιχείων και των καθαρών κερδών (αποτελεσμάτων).

Όσο αφορά τις δαπάνες πολυετούς απόσβεσης¹³ οι επιχειρήσεις χρεώνουν ως έξοδα πολυετούς απόσβεσης. Τα ποσά αυτά θα έπρεπε να καταχωρούνται ως έξοδα χρήσης και να μειώνονται ανάλογα τα αποτελέσματα χρήσης. Το αποτέλεσμα της συγκεκριμένης αλχημείας είναι παρουσίαση αυξημένων κερδών και μιας μη πραγματικής εικόνας ισολογισμού. Όμως, εδώ θα έχουμε και πάλι μείωση των κερδών των επόμενων χρήσεων εξαιτίας των αποσβέσεων των παγιοποιημένων εξόδων.

Μια ακόμη λογιστική παραποίηση που επιχειρήσεις εφαρμόζουν στα άυλα στοιχεία και πιο συγκεκριμένα στα έξοδα πολυετούς απόσβεσης είναι ο υπολογισμός αποσβέσεων με χαμηλότερους συντελεστές. Οι δαπάνες σε αυτή την περίπτωση πρέπει να παγιοποιούνται αλλά η παραποίηση γίνεται στο ποσοστό απόσβεσης. Η διοίκηση της επιχείρησης καταφέρνει να εμφανίζει η οικονομική μονάδα υψηλότερα του κανονικού κέρδη.

ΥΠΕΡΑΞΙΑ

Το επιπλέον ποσό από την λογιστική αξία που καταβάλλεται από έναν αγοραστή είναι η Υπεραξία. Αυτό συμβαίνει καθώς η αντιλαμβανόμενη αξία του για την αγοραστή είναι μεγαλύτερη. Μια επιχείρηση είναι σύμφωνη στο να καταβάλει περισσότερα από την πραγματική αξία των υλικών περιουσιακών στοιχείων όταν πιστεύει πως το εμπορικό σήμα και η τεχνογνωσία της

¹³ Τα έξοδα πολυετούς απόσβεσης περιλαμβάνουν έξοδα για την ίδρυση και την αρχική οργάνωση της επιχείρησης, για την απόκτηση διαρκών μέσων εκμετάλλευσης και για την επέκταση και την αναδιοργάνωση της.

επιχείρησης που εξαγοράζεται θα προσδώσει στην επιχείρηση σημαντικά οφέλη.

Παλαιότερα, σύμφωνα με τα ΕΛΠ την υπεραξία οι οικονομικές μονάδες όφειλαν να την αποσβένουν εφάπαξ ή τμηματικά και ισόποσα μέσα σε πέντε χρήσεις(κατώτερος συντελεστής απόσβεσης 20%). Τα ΔΛΠ έφεραν αλλαγές στην αντιμετώπιση της απόσβεσης του ποσού της υπεραξίας. Το ΔΛΠ 22 αναφέρει ότι η ωφέλιμη αξία της υπεραξίας δεν θα πρέπει να ξεπερνά τα είκοσι έτη από την αρχική αναγνώριση (κατώτερος συντελεστής απόσβεσης 5%) με την πάροδο των είκοσι χρόνων θα πρέπει να υπόκεινται σε έλεγχο φθοράς και απομείωσης κατά έτος. Αφήνονται περιθώρια όσο αναφορά διαφορετικές ερμηνείες της ωφέλιμης ζωής. Παράδειγμα αν θεωρήσουμε ότι αν η ωφέλιμη ζωή είναι δυο έτη και ο συντελεστής απόσβεσης υπεραξίας αντιστοιχεί στο 50% με αποτέλεσμα την επιβάρυνση των οικονομικών μεγεθών, αν όμως η ωφέλιμη ζωή φτάσει τα δέκα έτη και ο συντελεστής απόσβεσης υπεραξίας είναι 10%.

Τα χαμηλότερα έξοδα χρήσης που εμφανίζει η επιχείρηση χάρη στους χαμηλότερες αποσβέσεις της υπεραξίας βοηθάνε στην παρουσίαση υψηλότερων των κανονικών κερδών.

Αν όμως η διοικήσεις των επιχειρήσεων στοχεύουν σε υποβάθμιση του αποτελέσματος χρήσης όπως και του ισολογισμού μέσω των άυλων περιουσιακών στοιχείων ακολουθεί τους εξής τρόπους (οι οποίοι ουσιαστικά είναι αντίθετοι με τους τρόπους βελτίωσης των αποτελεσμάτων τους):

- Έξοδα πολυετούς απόσβεσης, κανονικά πρέπει να γίνει καταχώρηση τους στο ενεργητικό ως δαπάνες πολυετούς απόσβεσης, η επιχείρηση όμως τα περνάει απευθείας στα αποτελέσματα χρήσης έχοντας σαν αποτέλεσμα την υπέρμετρη επιβάρυνση των αποτελεσμάτων τους μέχρι και την εμφάνιση ζημιών.
- Έξοδα πολυετούς απόσβεσης, η επιχείρηση μπορεί να χρεώνει περισσότερα των αναγκαίων εξόδων απομείωσης όποτε και έχει ως αποτέλεσμα μείωση των κερδών για την συγκεκριμένη χρήση.

- Υπεραξία, η επιχείρηση προβαίνει σε εφάπαξ ή με αυξημένους συντελεστές απόσβεση της. Έτσι, επιβαρύνεται με τις υψηλές αποσβέσεις η τρέχουσα χρήση.

5.9.3 ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ

Όσο αναφορά τις μακροπρόθεσμες απαιτήσεις, οι επιχειρήσεις παραποιοούν το λογαριασμό τους μεταφέροντας το μεγαλύτερο μέρος των μακροπρόθεσμων απαιτήσεων στις βραχυπρόθεσμες. Με αυτό τον τρόπο, μπορεί το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης να παραμένει το ίδιο, όμως βελτιώνεται ο δείκτης της άμεσης ρευστότητας και η εικόνα του ισολογισμού.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ

Στο λογαριασμό «Συμμετοχές» εμπεριέχονται οι συμμετοχές που έχει στην κατοχή της μια επιχείρηση σε άλλες επιχειρήσεις. Η συμμετοχές αποκτούνται από την επιχείρηση με σκοπό την άσκηση ελέγχου ή επιρροής των επιχειρήσεων και έχουν μόνιμο χαρακτήρα. Οι μακροπρόθεσμες απαιτήσεις συμπεριλαμβάνονται στο ίδιο λογαριασμό και εμπεριέχουν απαιτήσεις που έχει μια επιχείρηση έναντι τρίτων και οι οποίες έχουν ημερομηνία λήξης τουλάχιστον ένα έτος από το τέλος της χρήσης.

Η αποτίμηση μετοχών που είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο αποτιμούνται στην μικρότερη τιμή μεταξύ της τιμής κτίσης και της μέσης χρηματιστηριακής τιμής του τελευταίου μήνα της χρήσης. Μια επιχείρηση όμως που έχει συμμετοχές για παράδειγμα €10 μέση χρηματιστηριακή τιμή και €11 τιμή κτίσης, θα παρουσιάσει ζημίες και θα πραγματοποιηθεί απόσβεση των εν λόγω ζημιών τα επόμενα πέντε έτη. Αν αντίθετα η επιχείρηση επιλέξει σαν τιμή αποτίμησης των συμμετοχών της στη τιμή κτήσης τους, η οποία είναι €11, θα παρουσιάζει μια καλή εικόνα των αποτελεσμάτων της χρήσης ενώ πραγματικά έχει ζημίες.

5.10 ΠΑΘΗΤΙΚΟ

Το παθητικό είναι το σύνολο της ίδιας θέσης και των υποχρεώσεων που έχει μια οικονομικής μονάδα προς τρίτους. Το παθητικό απεικονίζει τις πηγές των κεφαλαίων που διαχειρίζεται η οικονομική μονάδα, σε αντίθεση με το Ενεργητικό που περιλαμβάνει τα επενδεδυμένα κεφάλαια.

Έτσι μια επιχείρηση μπορεί να οφείλει:

- i. Στους μετόχους, κεφάλαιο που έχουν καταβάλλει
- ii. Στους μετόχους, αποθεματικά (αδιανέμητα κέρδη)
- iii. Στις τράπεζες, μακροπρόθεσμα δάνεια
- iv. Στις τράπεζες, βραχυπρόθεσμα δάνεια (κεφάλαιο κίνησης)
- v. Στους προμηθευτές, από προϊόντα, πρώτες ύλες και υπηρεσίες
- vi. Στο δημόσιο, φόρους.

Στο παθητικό δεν μπορεί να παρέμβει εύκολα η διοίκηση και να παραποιήσει στοιχεία. Οι τραπεζικές υποχρεώσεις που η επιχείρηση έχει δεν μπορούν να δεχθούν οποιαδήποτε αμφισβήτηση. Στο λογαριασμό των προβλέψεων υπάρχουν περιπτώσεις λογιστικής απάτης.

ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ

Οι προβλέψεις συνιστούν την επιβάρυνση των αποτελεσμάτων χρήσης, η οποία λαμβάνει χώρα στο τέλος της χρήσης και έχει στόχο την κάλυψη ζημίας, εξόδων και υποτιμήσεως στοιχείων του ενεργητικού, όταν κατά τη σύνταξη του ισολογισμού, είναι δυνατή η εκτίμηση του μεγέθους τους. Δικαιολογούνται από την αρχή της συντηρητικότητας για να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα της οικονομικής μονάδας. Η συγκεκριμένη αρχή αναφέρεται στο ότι το έξοδο και η ζημία αναγνωρίζονται λογιστικώς από τη στιγμή που υπάρχει πιθανότητα πραγματοποίησης τους και όχι την αναγνώρισή τους μόνο τη στιγμή που πραγματοποιηθούν.

Γεγονότα που μπορεί να εμφανίσουν ζημίες σε μια επιχείρηση είναι αρκετά, εκκρεμείς δίκες, ενδεχόμενες επισφαλείς απαιτήσεις, υποχρεώσεις αποκατάστασης ζημιών, αποζημιώσεις προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία κ.α.

ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ – ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΛΟΓΩ ΕΞΟΔΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

Το ύψος της πρόβλεψης για αποζημίωση εργαζομένων λόγω συνταξιοδότησης αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά προβλήματα για κάποιον που θέλει να αναλύσει τις οικονομικές καταστάσεις. Αυτό συμβαίνει εξαιτίας της υποκειμενικής φύσης στην εκτίμηση των παραγόντων. Στο ΔΛΠ 19 αναφέρεται ότι υπάρχουν δύο κατηγορίες προγραμμάτων, τα προγράμματα καθορισμένων εισφορών και τα προγράμματα καθορισμένων παροχών.

Τα προγράμματα καθορισμένων εισφορών υποχρεώνουν την κάθε επιχείρηση να καταβάλλει συγκεκριμένου ύψους ποσά σε ένα ταμείο, χωρίς να έχει από εκεί και πέρα περαιτέρω υποχρεώσεις για παροχή επιπλέον κεφαλαίων ώστε μελλοντικά να καλυφθούν τα οφειλόμενα προς τους εργαζομένους ποσά. Σε αυτή την πρώτη κατηγορία δεν υπάρχει δυσκολία υπολογισμού του ποσού που αντιστοιχεί στην πρόβλεψη αποζημίωσης του προσωπικού, αφού είναι τα δεδομένα είναι ακριβή και η επιχείρηση έχει μεταβιβάσει τους κινδύνους (ασφαλιστικούς και επενδυτικούς) στο προσωπικό της.

Αντίθετα με την πρώτη κατηγορία η δεύτερη είναι που παρουσιάζει το κύριο πρόβλημα. Στα προγράμματα καθορισμένων παροχών, η επιχείρηση έχει την υποχρέωση να δίνει τα συμφωνηθέντα ωφελήματα στο σύνολο του προσωπικού της. Οι κίνδυνοι δεν βαραίνουν τώρα το προσωπικό αλλά την ίδια την επιχείρηση. Αποτέλεσμα είναι η ακολούθηση μιας δύσκολης διαδικασίας υπολογισμού του ποσού της πιθανής υποχρέωσης. Κάτω από τις συγκεκριμένες συνθήκες δεν υπάρχει πια αντικειμενικότητα αλλά υποκειμενικότητα του επιθυμητού.

Οπότε, όταν η επιχείρηση χρησιμοποιεί το πρόγραμμα καθορισμένων παροχών έχει την δυνατότητα παραποίησης του λογαριασμού. Οι παραποιήσεις αφορούν υποθέσεις για μελλοντικές αυξήσεις μισθών, αυξήσεις του κόστους ιατρικής περίθαλψης, τις παραδοχές που γίνονται δεν μπορούν να τις αμφισβητήσουν γιατί είναι αποτέλεσμα υποκειμενικής. Η επιχείρηση

μπορεί και καταγράφει λιγότερες προβλέψεις με συνέπεια τα αποτελέσματα να παρουσιάζονται αυξημένα.

ΛΟΙΠΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ

Παραποιήσεις αφορούν τη μη διενέργεια προβλέψεων για μελλοντικές προβλέψεις που υπάρχει πιθανότητα να προκύψουν είτε νομικών θεμάτων είτε λόγω μελλοντικών σφαλμάτων στα παραγόμενα προϊόντα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΜΕΛΕΤΗ ΜΗ ΕΙΣΗΓΜΕΝΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Η κρίση των τελευταίων ετών στον ελλαδικό χώρο αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο ήταν η αιτία για την πραγματοποίηση της συγκεκριμένης μελέτης. Πολλές είναι οι έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί σχετικά με την ποιότητα των οικονομικών καταστάσεων που δημοσιεύονται από τις επιχειρήσεις. Το ίδιο συμβαίνει και στην περίπτωση των μεθόδων παραποίησης των οικονομικών στοιχείων και την διαχείριση των κερδών από τις επιχειρήσεις. Στο σύνολο τους όμως οι έρευνες επικεντρώθηκαν στην μελέτη επιχειρήσεων εισηγμένων στο ΧΑΑ και σε πολλές περιπτώσεις επιχειρήσεις οι μετοχές των οποίων βρίσκονται σε αναστολή διαπραγμάτευσης στο ΧΑΑ. Στις μελέτες αυτές, οι μελετητές διερευνήθηκαν τα κίνητρα που οδηγούν σε παραποιήσεις και οι πρακτικές διαχείρισης των κερδών, ώστε να μπορέσουν να καταλάβουν τον μηχανισμό της παραποίησης.

Μέσα από την παρούσα εργασία διαπιστώθηκε ότι η ποιότητα των οικονομικών καταστάσεων των μη εισηγμένων επιχειρήσεων στο χρηματιστήριο επηρεάζεται από προσπάθειες παραποίησης λογαριασμών και διαχείρισης των κερδών από τα μέλη της ίδιας της επιχείρησης.

Αναφορικά με τις μη εισηγμένες επιχειρήσεις, που μελετήθηκαν για την συγκεκριμένη διπλωματική εργασία, διαπιστώθηκε ότι οι δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις τους περιέχουν μη αληθή στοιχεία. Τα μη αληθή στοιχεία που περιέχονται οδηγούν σε αλλοίωση της εικόνας των αποτελεσμάτων και των οικονομικών τους καταστάσεων. Οι κυριότερες ενδείξεις παραποίησης των πραγματικών στοιχείων παρατηρήθηκαν στους λογαριασμούς των συμμετοχών, των προβλέψεων (προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις και προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία), των αποθεμάτων (πετपालαιωμένα και βραδέως κινούμενα αποθέματα), των απαιτήσεων και τέλος των αποσβέσεων. Διαπιστώθηκε ότι οι πρακτικές διαχείρισης των οικονομικών καταστάσεων υπάρχουν και εφαρμόζονται και στις μη εισηγμένες επιχειρήσεις.

Η κρίση στον ελλαδικό χώρο και τα διάφορα κίνητρα που οδηγούν σε παραποιήσεις των οικονομικών στοιχείων είναι αυτά που θα πρέπει να δώσουν το έναυσμα και τις κατευθύνσεις που πρέπει οι επιχειρήσεις αλλά και οι αρμόδιες ρυθμιστικές αρχές να ακολουθήσουν για την αντιμετώπιση του φαινομένου της παραποίησης.

Περαιτέρω διερεύνηση θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί στον χώρο των ελληνικών μη εισηγμένων επιχειρήσεων για να διαπιστωθεί το ποσοστό εμφάνισης παραποιημένων οικονομικών στοιχείων και χαμηλής ποιότητας δημοσιευμένων οικονομικών καταστάσεων.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Beasley M (1996), 'An empirical analysis of the relation between the board of director composition and financial statement fraud', *The accounting review* 71(4):443-465.

Beattie V, Brown S, Ewers D, John B, Thomas D, Turner M (1994), 'Extraordinary items and income smoothing: A positive accounting approach', *Journal of Business and Financial Accounting*, 21(6):791-811.

Becker C (1998), 'The effect of audit quality on earnings management', *Contemporary Accounting Research*, 15(1):1-24.

Benjamin J (1977), 'Difference in disclosure needs of major users of financial statement', *Accounting and Business Research*, 7(27):187-192.

Carcello J, Nagy A (2004), 'Client size, auditor specialization and fraudulent financial reporting', *Managerial Auditing Journal*, 19(5):651-668.

Chai M, Tung S (2002), 'The effect of earnings – announcement timing on earnings management', *Journal of Business Finance and Accounting*, 29(9-10):1337-1354.

Chang J (2009), 'Crossed-listed foreign firms' earnings informativeness, earnings management and disclosures of corporate governance information under SOX', *The international Journal of Accounting*, 44(1):1-32

Dunn P (2004), 'The impact of insider power on fraudulent financial reporting', *Journal of Management*, 30 (3):397 – 412

Dyckman T, Davis Ch., Dukes R (2001), 'Intermediate Accounting', third edition, McGraw – Hill International edition.

Efendi J., Srivastava A., Swanson E (2007), 'Why do corporate managers mistake financial statements? The role of option compensation and other factors', *Journal of Financial Economics*, 85(3):667-708.

Eliezer F, Shivdasani A (2007), 'Financial fraud, director reputation and shareholder wealth', *Journal of Financial Economics*, 86(2):306-336.

Elliot J, Hanna D (1996), 'Repeated accounting write-offs and the information content of earnings', *Journal of Accounting Research*, 34:135-155.

Elliot J, Shaw W (1988), 'Write-offs as accounting procedures to manage perceptions', *Journal of Accounting Research*, 26:91-119.

Johnson E, Khurana I, Reynolds K (2002), 'Audit firm tenure and the quality of financial reports', *Contemporary Accounting Research*, 19(4):637-660.

Jurinski J, Lippman E (1999), 'Preventing financial fraud', *Strategic Finance*, 80(10):64-67.

Healy P (1985), 'The effect of bonus schemes on accounting decisions', *Journal of Accounting & Economics*, 7:85-107.

Healy P., Warfield T (1999), 'A review of the earnings management literature and its implications for standard setting', *Accounting Horizons*

Healy P, Palepu K (2000), 'Information asymmetry, corporate disclosure and the capital markets: a review of the empirical disclosure literature', *Journal of Accounting & Economics*, 31(2001):405-440.

Heaver W (2005), 'Have financial statements become less informative? Evidence from the ability of financial ratios to predict bankruptcy', *Review of Accounting Studies*, 10:93-122

Hendriksen E, VanBreda M (1991), 'Accounting Theory', fifth edition, Irwin.

Iatridis G (2010), 'The post-adoption effects of the implementation of international financial reporting standards in Greece', *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 19(1):55-65.

Jordan C (2011), 'Big Bath Earnings Management: The case of goodwill impairment under SFAS No142', *Journal of Applied Business Research*, 20(2):

Kirschenheiter M, Melumad N (2002), 'Can Big Bath and Earnings smoothing co-exist as equilibrium financial reporting strategies?', *Journal of Accounting Research*, 40(3):761-796.

Kothari S (2000), 'The role of financial reporting in reducing financial risks in the market', *Federal Reserve Bank of Boston Conference series*, 44:89-102.

Koumanakos E, Siriopoulos C, Georgopoulos A (2005), 'Firm acquisitions and earnings management: evidence from Greece', *Managerial Auditing Journal*, 20(7):663-678.

Moore M (1973), 'Management changes and discretionary accounting decisions', *Journal of Accounting Research*, 11(1):100-107.

Livingstone J (1997), 'The portable MBA in finance and accounting', second edition, John Wiley & Sons Inc.

Lobo G, Zhou J (2001), 'Disclosure quality and earnings management', *Asia – Pacific Journal of Accounting & Economics*, 8(1):1-20.

McMullen St. (1979), 'Financial Statements, form, analysis and interpretation', seventh edition, Irwin.

Mulford C, Comiskey E (1996), 'Financial warnings', John Wiley & Sons, p: 360.

Porter M (2003), 'The economic performance of regions', *Regional Studies*, 37(6-7):545-546.

Rafik E (2002), 'Determinants of earning management ethics among accountants', *Journal of Business Ethics*, 40:33-45.

Rezaee Z (2003), 'High – quality financial reporting: The six-legged tool', *Strategic Finance*, p 26-30.

Rezaee Z (2005), 'Causes, consequences, and deterrence of financial statement fraud', *Critical Perspective on Accounting*, 16(3):277-298.

Spathis C (2002), 'Detecting false financial statements using published data: some evidence from Greece', *Managerial Auditing Journal*, 17(4):179-191.

Stolowy H, Breton G (2004), 'Accounts Manipulation: A literature review and proposed conceptual framework', *Review of Accounting and Finance*, 3(1):5-92.

Tendeloo B (2008), 'Earnings management and audit quality in Europe: Evidence from the private client segment market', *European Accounting Review*, 17(3):447-469

Weld L, Bergevin P, Magrath L (2004), 'Anatomy of a financial fraud', *CPA Journal*, 74(10):44-49.

Weygant J, Kieso D, Kell W (1993), 'Accounting Principles', third edition, John Wiley & Sons Inc.

Wong Y (2009), 'The effect of board structure and institutional ownership structure on earnings management', *Journal of Economics and Management*, 3(2):332-353

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αποστολόπουλος Ι (2007), 'Ειδικά θέματα Χρηματοδοτικής Διοικήσεως', Σταμούλης, Αθήνα.

Καζαντζής Χ (2008), 'Αρχές και Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Λογιστικής', Business plus, Πειραιάς.

Καζαντζής Χ (2006), 'Ελεγκτική και Εσωτερικός Έλεγχος – Μια συστηματική προσέγγιση εννοιών, αρχών και προτύπων', Business plus, Πειραιάς.

Ναούμ Χ (1988), 'Μαθήματα χρηματοοικονομικής λογιστικής', Γ' Έκδοση, Αθήνα

Παπάς Α (2004), 'Εισαγωγή στην Χρηματοοικονομικής Λογιστική', Μπένου, Αθήνα.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

<http://www.eurosai.org/eng>

<http://www.iasb.org/home.htm>

<http://www.aicpa.org>

<http://www.naftemporiki.gr>

<http://www.soel.gr>

<http://www.ifrs.org/Pages/default.aspx>

<http://www.acfe.com/>

<http://www.acfe.gr/>

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΡΠΑ